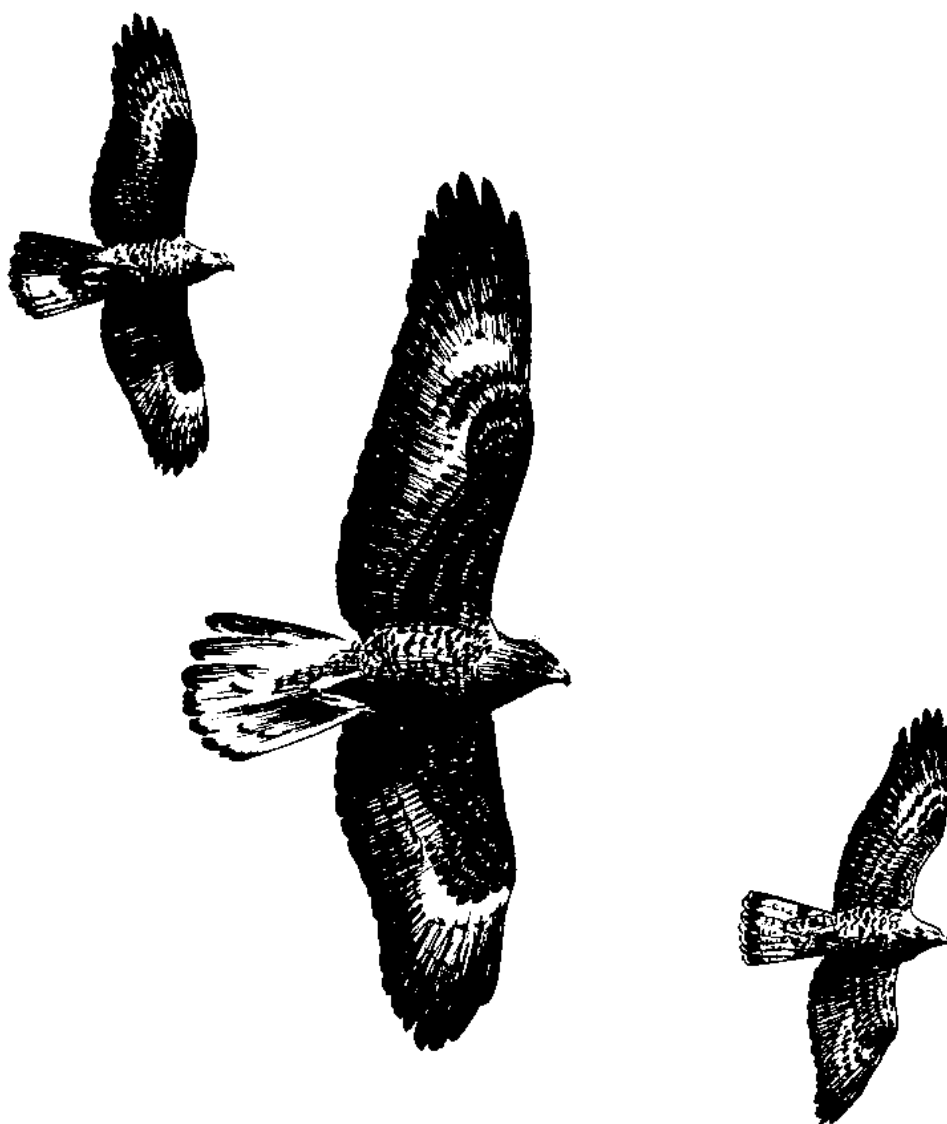

Fugle i Århus amt 1991

DOF - ÅRHUS AMT

FUGLE I ÅRHUS AMT 1991 ISSN 0904-1346

Udgivet af: Dansk Ornitologisk Forening
Lokalafdelingen i Århus amt
Gjellerupvej 111, 8220 Brabrand,
Gironr.: 5 51 09 61

Medarbejdere ved rapporten: John Andersen, Henning Ettrup, Keld Henriksen, Carsten Høeg, Lars P. Johansson, Johnny Kahlert, Benny Kristensen, Peter Lange, Arne Bo Larsen, Jørgen Terp Laursen, Anders H. Madsen, Klaus Mortensen, Jørgen Pagter, Jørn Pedersen, Birger Rasmussen, Bo Ryge Sørensen, Peter Terndrup, Jesper Windeløv.

Redaktion: Peter Lange (ansv.), Henning Ettrup, Lars P. Johansson, Klaus Mortensen.

Illustrationer: Jens Overgaard Christensen (forside), Hanne Øvlisen, Marcel Rahner og Jens Overgaard Christensen, Annelise Skov (øvrige), Carsten Høgh (foto side 41), Klaus Mortensen (øvrige fotos)

Oplag: 180.

Pris: 75.00 Kr. (incl. porto), (60.00 for bidragydere).

Indledning	2
Aresbehandling	3
Sjældne fugle	3
Retningslinier for indsendere	3
Vejret	4
Lommer	5
Lappedykkere	6
Stormfugle m.m.	8
Årefodede	8
Storkefugle	9
Andefugle	11
Indledning til rovfugle	24
Høgefugle	24
Falke	30
Hønsefugle	31
Tranefugle	32
Vademågefugle	33
Duefugle	58
Gøgefugle	59
Ugler	59
Natravne	60
Skrigefugle	61
Spætter	62
Spurvefugle	63
Dyr i Århus amt	100
Indeks	103
Forkortelser	105
Medarbejdere	105
Bidragydere	106

Henvendelse til redaktionen kan ske til foreningens adresse, eller til: Peter Lange, Jeksenvej 108, 8464 Galten, Tlf. 86 95 03 41.

INDLEDNING

Hermed foreligger en ny udgave af Fugle i Århus amt. Med denne rapport kan vi fejre 20. års jubilæum, idet den første lokalrapport fra Århus amt udkom i 1973. Den dækkede efteråret 1972, og fyldte 5 sider i den første årgang af Sørvagten. Der blev omtalt ca. 85 observationer, indsendt af 14 bidragydere. Siden er der sket en rivende udvikling i rapportarbejdet og mængden af indsendt materiale. Således er der til årets rapport indsendt over 20.000 observationer, fra næsten 100 forskellige bidragydere.

Jubilæet kan vi fejre med flere nyskabelser. På den tekniske side er denne rapport den første, hvortil vi har anvendt DOF's database, DOF-basen, til bearbejdningen af dele af observationsmængden. Dette kan ikke umiddelbart ses af rapportens udseende, men har betydet store omvæltninger for den enkelte redaktør, idet bearbejdningen fremover foretages udfra udskrifter fra databasen. Dette betyder forhåbentlig på længere sigt en tidsbesparelse, ligesom det er muligt at lave en mere ensartet bearbejdning af de enkelte arter. Endelig får vi, efterhånden som mere og mere materialet bliver tastet ind i databasen, mulighed for at lave bearbejdnings på tværs af år og lokaliteter, et arbejde som tidligere var utroligt tidskrævende og derfor uoverskueligt at gå i gang med for mange.

På fuglefronten kan vi også byde på flere nyheder. Det er således ikke hvert år, at vi kan præsentere en "ny" træklokalitet af national klasse i amtet. Men det er ikke desto mindre tilfældet i 1991. Carsten Olsen og Arve Jensen har med deres optællinger på Anholt's østspids, Totten, opnået fine resultater, ikke mindst hvad angår rovfugletrækket. Fremhæves skal også, at vi i 1991 har en meget fin dækning af fuglelivet i vore vådområder, hvilket især skyldes Allan Janniches optællinger i moser og søer over hele amtet. Og i 1991 fik vi via rågegruppens arbejde, for første gang i mange år, en næsten total optælling af amtets rågebestand. Resultaterne af disse og mange andre optællinger, store som små, kan du læse om inde i rapporten. Blandt de mere specielle fugleoplevelser fra amtet i 1991 kan nævnes, at vi fik vores første obs af Alpejernspurv, og den anden Slangeørn fra Århus amt.

Tilbage er blot at sige tak til alle som har deltaget i arbejdet med rapporten, og ikke mindst tak til alle bidragydere.

God fornøjelse med læsningen.

Redaktionen.

ARTSBEHANDLINGEN

De enkelte arter er søgt behandlet efter følgende skabelon:
(Vedr. SJÆLDNE FUGLE - se nedenfor)

1. Præsentation af arten: Dansk og latinsk navn (systematik og navngivning efter K. M. Olsen; Danmarks fugle - en oversigt, DOF 1991), samt artens nummer til brug ved databeskrivningen.
2. Kortfattet kommentar til artens forekomst det forløbne år. Kun udtalte ændringer/afvigelser, f.eks. store/små eller tidlige/sene forekomster, i forhold til det "normale", kommenteres.
3. Yngleforekomst. Herunder også sommerfund og lign., som tyder på yngel, samt sommerfund af arter, der normalt ikke ses i området i sommerperioden.
4. Trækforekomst. Her omtales hhv. forårs- og efterårstræk, dvs. første og sidsteforekomster, samt større antal af både rastende og trækkende fugle, evt. summeret op pr. lokalitet.
5. Vinterforekomst. Vinterfund af arter, som normalt ikke forekommer i vinterperioden, samt en beskrivelse af vinterforekomsten hos de øvrige arter.
6. Præsentation af grundmaterialet, bestående af årstotal (= summen af månedssummerne + udaterede observationer, frasorteret dobbeltobs), antal indsendere af arten, antal observationer af arten (her oftest: antal udfyldte linjer på skemaerne), samt, ved visse arter, antallet af forskellige lokalteter hvorfra arten er observeret. Til sidst en månedsfordeling over alle de daterede obs., frasorteret dobbeltobs.

Bemærkning til ovenstående:

Månedsfordelinger og totaler er forsøgt udarbejdet gennem en frasortering af dobbeltobservationer, dvs. når to eller flere personer har indsendt observationer fra samme lokalitet den samme dag, bruges kun den største observation ved såvel træk- som rasteforekomster. Ved trækobservationer tages dog hensyn til optællings-tidspunktet, hvis dette er oplyst. Denne proces giver ikke de store problemer ved primære trækobs, fåtallige og sjældne arter, men en del problemer ved f.eks. rastende ande- og vadefugle, hvor det kan være svært at afgøre, hvor stor udskiftning der er i flokkene. På længere sigt håber vi dog, at en ensartet behandling vil give et mere tydeligt billede af artenes forekomst, samt et bedre sammenligningsgrundlag i forhold til andre områder og tidligere år.

Igen i år har det ikke været muligt at bringe samtlige indsendte observationer i rapporten. Dette er et glædeligt problem, opstået pga. en stadig stigning i indrapporteringen, men det skal hermed fastslås, at alt indsendt materiale er anvendt ved ARTSBEHANDLINGEN. Det er den enkelte redaktør, der står for prioriteringen m.h.t. teksten, og hvad der er relevant at nævne i afsnittet.

SJÆLDNE FUGLE

Observationer af sjældne fugle skal godkendes af SU; Dansk Ornitologisk Forenings Sjældhedsudvalg, før en offentliggørelse finder sted. Dette er foreningens officielle holdning, og er både godt og skidt. For at undgå, at udokumenterede observationer ikke bare skal forsvinde i redaktørens kasse, og for at informere om, hvor de sjældne fugle måske kan ses, har redaktionen vedtaget følgende procedure vedr. SU-arter: Godkendte obs bringes på deres rette plads i artsgennemgangen med alle oplysninger. Observationer, som er beskrevet, men endnu ikke færdigbehandlet bringes også i artsgennemgangen, men uden observatørinitial. Ubeskrevne obs. bringes i begrænset form, idet nøjagtig dato og observatørinitial ikke nævnes. Forkastede fund nævnes ikke.

RETNINGSLINIER FOR INDSENDELSE AF MATERIALE

Alle iagttagelser modtages med glæde, også af de almindelige arter. Er dette uoverkommeligt, er vi især interesseret i: ynglefund/obs, der tyder på yngel af alle arter, ynglefugleoptællinger og optællinger af områder iøvrigt, de tre første og tre sidste obs. af trækfuglene og alle optællinger af trækkende og rastende fugle. Husk

tidspunkt ved trækiagttagelser og obs. af sjældne fugle, flokke m.m. Notér også gerne evt. medobservatører, samt oplysninger om vejr og lign.

Vedr. STEDNAVNE: brug venligst kun stednavne, som kan genfindes på Geodætisk Instituts kort 1:100.000 (kortbogen). Ved omtale af mindre lokaliteter bør man tillige henvide til nærmeste større lokalitet. Når du indsender dine observationer, bedes du bruge vore indberetningsskemaer. Man kan frit vælge mellem et artsskema (A5-str) eller lokalitetsskemaer. Førstnævnte f.eks. til spredte obs, strøbs og træk, sidstnævnte anbefaler vi, når der er tale om mange, og grundige optællinger især af rastende- og ynglefugle fra den/de samme lokaliteter. Husk navn + adresse på hvert skema. Har du fået tildelt et initial af rapportgruppen, er det dog i orden kun at anføre dette. Brug venligst ikke selvkomponerede initialer og forkortelser på skemaerne ! Se listen over anvendte forkortelser bag i rapporten. Indsend kun reelle observationer, ikke skøn over f.eks. ynglebestande eller rasttotaler (dem skal vi nok selv lave under bearbejdningen !), og alle obs skal være relaterede til en dato. Dette af hensyn til EDB-behandlingen af observationerne, idet vi ikke kan indtaste udaterede obs i databasen.

DET INDKOMNE MATERIALE

Det indkomne materiale indtastes i DOF's database over fugleobservationer og opbevares af rapportgruppen. Herved fremstår efterhånden et enestående kildemateriale over fuglelivet i Århus amt, som foreningens medlemmer kan anvende ved at rette henvendelse til rapportgruppen. For enkelte sårbare arters vedkommende må man dog regne med en form for klausulering af materialet.

INDRAPPORTERING AF PATTEDYR, KRYBDYR OG PADDER

Rapportgruppen indsamler også observationer af Pattedyr, Krybdyr og Padder fra Århus amt. De indkomne observationer videregives til Jørgen Terp Laursen, Brabrand, som opbevarer og behandler observationerne. En kort oversigt over det indkomne materiale bringes her i rapporten, hvorimod mere omfattende bearbejdnings bringes i Østjysk Biologisk Forenings blad GEJRFUGLEN. Du kan læse nærmere om, hvilke arter og observationer som specielt bør indsendes i afsnittet om Pattedyr, Krybdyr og Padder. Observationerne skemaføres og indsendes, sammen med fugleobservationerne, til rapportgruppen.

VEJRET 1991

Vinteren 1990-91 lægger ud med at være mild og fugtig, og alt tydede således på den 4. vinter i træk uden nævneværdig frost og kulde. Den første halvdel af januar blev da også mild, med en del regn og temp. på 1-7 grader. I den sidste halvdel af måneden mere højtrykspræget vejr, med en del frost. Februars vejr fortsatte med let frost og i dagene 10-19 (vinterferien) var det meste af landet snedækket, og skiene kunne støves af, for første gang i flere år. I denne periode forekommer stedvis streng nattefrost, med temp. ned til -18 grader. Søerne var isdækkede allerede fra med. januar. Marts blev overvejende lun og tør (gns. 2,5 grader over normal), dog med en periode omkring den 20. med ustadigt vejr og regn og blæst. Den første halvdel af april var fortsat meget lun, med nogen nedbør. Varmen kulminerer omkring d. 13. med temp. op til 20 grader mange steder, og sydøstlige vinde. I den sidste halvdel af måneden noget koldere, med en del nattefrost. Ved overgangen til maj køligt vejr med regn, men omkring den 5. skift til mere tørt og solrigt vejr, men stadig ret køligt. Dette vejr fortsatte indtil d. 21, hvor en kraftig lavtrykspassage giver stærk blæst med vindstød op til 30 m/s i de følgende dage. I de sidste dage af maj igen tørt og solrigt vejr, med temp. op til 20 gr. Juni måned var usædvanlig ustadig og solfattigt. Gennemsnitstemp. blev således 3 gr. under normal, hvorimod der faldt næsten dobbelt så meget nedbør som normalt (gns. 95 mm). Månedens maksimumtemp. var 21,3 gr., hvilket er ny hundrekord (tidl. 23,1 gr fra 1946 !). Juli indledes med varm og tørt vejr og temp. over 25 gr. registreres i flere dage. Der var hedebløge omkring den 7. Dette vejr fortsætter, afløst af en periode med køligere vejr og tordenhyger, måneden ud. August måned blev gennemgående varm og tør. Den første del af september måned blev tør og varm, hvorimod den sidste del af måneden bød på flere lavtrykspassager, med kraftig blæst fra V og SV. Oktober indledtes med en lavtrykspassage d. 1-3, hvorefter mere solrigt og tørt vejr tog over, og kulminerer med næsten sommerligt vejr d. 8-9. Den sidste del af oktober tørt men køligt vejr, med udbredt nattefrost. November blev overvejende blæsende og mild, og frost forekom kun et par dage omkring d. 21. Især den første del af november blev meget blæsende, med vindstyrker op til 8 og 9 flere gange. December blev ustadig, med skiftevis tørt, køligt og mildere, blæsende vejr. Juledagene blev vejret tørt og mildt med nattefrost. Året afsluttedes med tørt vejr, med temp. omkring 5 gr. og opfriskende vind fra SV.

Rødstrubet Lom (*Gavia stellata*) 00020

Igen i år er de fleste artsbestemte lommer rødstrubede.

Alle nævnes: **Kysing Næs:** 6/1 11, 8/9 1, 29/9 4, 3/11 7, 11/11 4, 17/11 5, 1/12 7 og 21/12 2 (alle OGI) samt 9/11 1 S (HP). **Fornæs Fyr:** 27/3 1 N (JHK), 13/7 1 N (JNK). **Fyret, Anholt:** 9/4 1 trk og 3/5 1 Ø (CO). **Øster Hedekrog, Samsø:** 27/11 1 og 29/11 10 (SD). Øvrige obs.: 1/1 1 Øje Sø (JPL) + Mossø 1 død (JK), 27/1 1 S Århus Bugt (OGJ), 2/2 1 V Issehoved (SD), 2/3 1 Norsminde Fjord (OGJ), 19/3 1 Grenå-Anholt Færgeren (JSP) samt 29/3 1 død Gjerrild Klint (JHK).

Total: 64 Antal obs.: 22 Antal indsendere: 9

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
14	1	4	1	1	0	1	0	5	0	28	9

Smålom (*Gavia stellata/actica*) 00025

Som de tidligere år udgør gruppen af ubestemte smålommer den største gruppe. Det skyldes primært, at der foreligger en lang række observationer fra Tøtten/Fyret på Anholt, idet CO gennem hele foråret har boet i fyrets "Gaskammer". Tak for det! Desuden ligger en serie observationer fra Fornæs og Kysing Næs samt enkeltobservationer fra 3 lokaliteter.

Fyret, Anholt: Der ligger kun obs fra foråret. I perioden 22/3 - 5/6 er der ialt set 48 fugle; flest 16/4 9 V og 3/5 7 V (alle CO). **Fornæs Fyr:** Herfra kun efterårsobs. I perioden 20/8 - 27/12 foreligger 79 fugle; flest 12/11 14N + 8 S og 24/10 2 S + 10 N (HLL). **Kysing Næs:** 29/10 1 S + 3 N (FN), 9/11 3 N + 3 S (HP).

Øvrige: 2/2 1 Issehoved (SD), 21/3 5 Grenå-Anholt Færgeren (CO), 15/4 1 Ø + 16/10 3 S Sletterhage (JTL)

Total: 151 Antal obs.: 36 Antal indsendere: 8

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	1	15	23	19	1	0	3	0	26	48	15

Sortstrubet Lom (*Gavia arctica*) 00030

Normalt antal observationer.

Alle nævnes: **Kysing Næs:** 6/1 1, 29/9 1, 3/11 1 (alle OGI), 9/11 1 N (HP), 13/11 1 N & 1 R (LB). **Fornæs Fyr:** 27/10 1 (JSP, BK), 9/11 1 N (HC), 10/11 2 N + 8 S (HC). **Fyret, Anholt:** 24/3 2 tr, 26/3 1 N, 24/4 1 tr, 26/4 1 V, 3/5 5 Ø, 4/5 2 N, 19/5 3 tr, 28/5 1 sy, 9/6 1 S (alle CO).

Øvrige obs.: 1/1 1 død Mossø (JK), 2/4 1 fou Nordby Bugt (LEB), 9/11 1 V Issehoved (SD).

Total: 41 Antal obs.: 21 Antal indsendere: 10

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	0	5	3	11	1	0	0	1	2	16	0

Islom (*Gavia immer*) 00040

Islom er fra 1.1.91 ikke længere SU-art, hvorfor observationerne nævnes på normal vis. Der er hidtil set 9 i Århus amt (jf. Ole Gylling Jørgensen: Søravnen 1, 1992).

Der foreligger en enkelt indrapportering: 3/11 1 S Kysing Næs (OGJ).

Hvidnæbbet Lom (*Gavia adamsii*) 00050

Hvidnæbbet lom er fra 1.1.91 ikke længere SU-art, hvorfor observationerne nævnes på normal vis. Der er hidtil set 11 i Århus amt (jf. Ole Gylling Jørgensen: Søravnen 1, 1992).

To obs foreligger: 19/10 1 ad. N Fornæs Fyr (RD), 27/10 1 imm. S Kysing Næs (OGJ).

Storlom (*Gavia immer/adamsii*) 00045

4/5 1 Fornæs Fyr (JSP).

Lom sp. (*Gavia sp.*) 00049

Der foreligger en række uspecificerede obs. fra 3 lokaliteter. Det drejer sig dog nok om smålommer.

Fornæs: Her er i perioden 20/8 - 18/12 ialt set 69 fugle: flest 12/11 8 S + 14 N og 24/10 10 N + 2 S (HLL).
Øvrige: **Sletterhage:** 15/4 1 SØ og 16/10 3 SV (JTL). **Kysing Næs:** 29/10 3 N + 1 S (FN).

Lille Lappedykker (*Tachybaptus ruficollis*) 00070

Der er indrapporteret 21 ynglepar fra 14 lokaliteter. Lokaliteter med flest par var: 4 **Ølst Bakker**, 2 **Brabrand Sø** (begge (JTL), 2 **Norsminde Fjord** (OGJ), 2 **Kristrup-Romalt Enge** (JP) og 2 **Frederiksdal Hede** (AJ). Arten er indrapporteret fra yderligere 18 lokaliteter i yngletiden, hver med ét sandsynligt ynglepar.

Fra begyndelsen af august samlede som sædvanligt et større antal i **Norsminde Fjord**. Obs herfra var: 3/8 14 (HLL), 24/8 22 (OGJ), 21/9 20 (IZN), 29/9 61 (SH), 12/10 47 (FL, OGJ), 19/10 25 (AJ), 16/11 17 (OL) og 15/12 21 (FL).

Andre større ansamlinger var: 27/1 11 **Sminge Sø** (FN), 6/10 11 **Søbygård Sø** (CH) og 7/12 97 **Ajstrup Bugt** (TN).

Total: 446 Antal indsendere: 42 Antal obs.: 225

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
58	63	30	17	38	24	12	34	75	65	20	146

Tøppet Lappedykker (*Podiceps cristatus*) 00090

Obs af 267 ynglepar på 34 lokaliteter. Lokaliteter med flest par var: **Brabrand Sø** 82 (KEH), **Glenstrup Sø**, øst 25 (TN), **Ravn Sø** 20 (JTL), **Bryrup Langsø** 20 (TN) og **Knudsø** 15 (AJ). Totaltællinger i redeperioden i det midtjyske omfattede: 7/5 277 **Julsø** + 31 **Birksom**, 8/5 198 **Skanderborg Sø** og 10/5 312 **Mossø** (alle JK). De første pull sås allerede 8/5 i **Tåstrup Sø** (PL), 17/5 2 **Ramten Sø** (AJ) og 18/5 2 **Søbygård Sø** (CH).

Større obs: 8/1 32 **Brabrand Sø** (SS), 13/1 72 **Knudsø** (JTL), 21/1 28 **Fussing Sø** (TBA), 25/3 62 **Grund Fjord** (EN) og 7/7 180 **Brabrand Sø** (AJ), 4/8 287 **Stubbe Sø** (LPJ), 20/8 110 **Mossø** (AJ), 14/10 275 **Julsø** (FN), 24/12 45 **Julsø** + 50 **Knudsø** 65 **Salten Langsø** (FN), 31/12 28 **Fussing Sø** (TBA).

Ved kysten sås i fældningsperioden: 14/8 39 **Alrø Poller** (NH), 31/8 21 **Horskær** + 3/9 51 **Splidholm** (LPJ), 28/9 85 indenfor **Alrødæmningen** (KEH) og 1/10 28 **Splidholm** (PL).

Total: 3478 Antal indsendere: 38 Antal obs.: 372

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
148	4	318	428	1354	383	411	615	399	347	165	215

Gråstrubet Lappedykker (*Podiceps griseigena*) 00100

Obs af 40-42 ynglepar på 25 lokaliteter. Lokaliteter med mere end et enkelt par var: **Knudsminde Mose** syd for **Feldballe 6** (JPL), **Tranemose**, **Samsø** 2-4 (SD), **Feldballe mose 3** (JPL), **Simons Mose** ved **Assens 3** (AJ), **Asferg Mose 3** (JP), **Grøttrup Mose 2** (SDA), **Rugård Sønder Sø 2** (OF), **Søbygård Sø 2** (MS), **Ølst Bakker 2** (JTL) og **Kragemose**, **Samsø** (SD). Ynglefuglene ankom til ynglevandhullerne fra midten af marts. F.eks: 16/3 3 **Kragemose**, **Samsø** (SD). 17/3 2 **Asferg Mose** (JP), 18/3 1 **Feldballe Mose** (JPL), 24/3 1 **Langå Sø** (BK). Den første pull sås 25/5 i **Søbygård Sø** (CH).

Større obs fra saltvand: **Øster Hedekrog**, **Samsø** 4/2 28, 24/2 58 og 28/9 20, 27/11 23 (alle SD). Desuden sås 29/3 39 + 13/4 26 **Issehoved** (SD).

Større vinterobs: 6/1 21 **Kysing Næs** (OGJ) og 24/12 12 **Stubbe Sø** (PBP).

Total: 479 Antal indsendere: 37 Antal obs.: 200

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
21	29	159	101	78	63	53	11	30	32	32	25

Nordisk Lappedykker (*Podiceps auritus*) 00110

I alt 10 observationer af 9 fugle. Alle nævnes: 6/1 1 **Kysing Næs** (OGJ), 13/3 + 24-25/3 + 13/4 1 **Øster Hedekrog**, **Samsø** (SD, LEB) og 27/10 1 S + 29/10 2 S + 6/11 1 N **Fornæs** (RD, HLL), 11/11 1 **Kysing Næs** (OGJ).

Det ses af månedsfordelingen af obs af 84 Nordiske Lappedykkere i Århus amt i perioden 1972-91, at arten er observeret hyppigst i marts-april og oktober-november, med tydelig kulmination om efteråret i oktober.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4	4	15	10	1	0	3	1	2	25	11	8

Arten observeres hyppigst ved **Fornæs**, **Kysing Næs** og **Gjerrild Nordstrand** (Figur 1). Der kendes kun fem indlandsobs: 8/12 1979 1 **Stubbe Sø** (DOF), 17/5 1981 1 **Udbyover Sø** (JRR), 28/7 1985 1 **Mossø** (OGJ), 15/10 1 **Krage-mose**, **Samsø** (SD) og 24/1-27/1 1989 1 **Brabrand Sø** (KEH, JTL).

Sorthalset Lappedykker (*Podiceps nigricollis*) 00120

Pæn fremgang i ynglebestanden i **Brabrand Sø** - ellers normal forekomst.

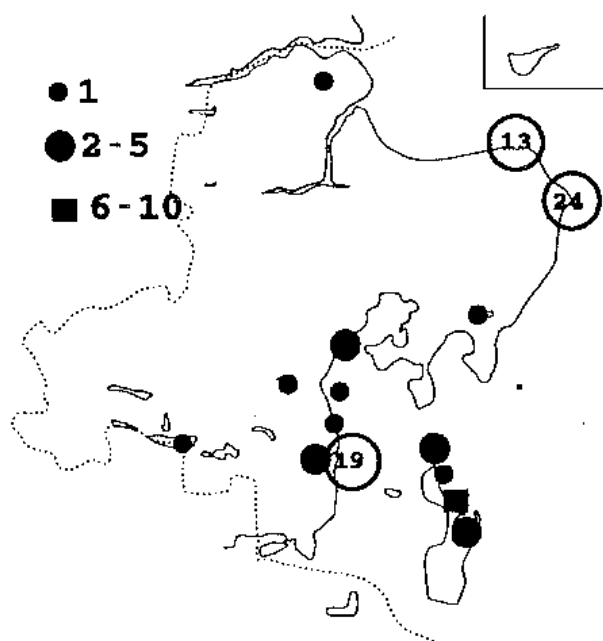
Ynglepar: **Brabrand Sø** 30-35 (KEH), **Dystrup Sø** 15 (AJ) og **Borre Sø** 1 (JLY). Observationer fra andre lokaliteter lige før og i yngleperioden: 7/5 51 **Julsø** (JK), 10/5 308 **Mossø** (JK), 11/5 2 **Lading Sø** (KEH), 12/5 5 **Mørke Kær** (SH), 18/5 2 **Grauballe Mose** + 19 **Birksom** + 15 **Knudsø** + 9 **Frederiksdal Hede** (AJ) og 21/5 7 **Sortesø** (AJ). Dette tyder på en ynglebestand i Midtjylland på min 200 par.

Ankomst om foråret: **Brabrand Sø** 21/3 1 + 26/3 6 + 29/3 7 + 5/4 8 (AJ), 11/4 14 (KEH), **Dystrup Sø** 29/3 2 (OGJ), 6/4 10 (JSP), 7/4 12 (BK, JP), 13/4 15 (HP), 14/4 21 (TBA). Andre lokaliteter: 29/3 1 **Emborg Odde** (PL), 5/4 4 **Lindholm Hoved** (JK) og 7/4 3 **Mossø** (LPJ).

Sidste obs om efteråret: 28/8 3 **Ry** (JK), 14/10 4 **Julsø** (FN) og 16/11 3 **Stubbe Sø** (OF).

Total: 635 Antal indsendere: 30 Antal obs.: 118

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	10	67	552	173	97	28	0	4	3	0

Figur 1. Fordelingen af ialt 82 Nordisk Lappedykker observeret i Århus Amt 1972-1991. Antal fremgår af signatur, dog er de største obs noteret i cirkel.

Mallemuk (*Fulmarus glacialis*) 00220

Søtle 4 fugle indrapporteret, ikke mange i forhold til 20 fugle i 1990, eller hvad med 160 i 1989, der dog var ekstremt, idet der før 1989 i alt indrapporteret 16 fugle i hele rapportens levetid. Der skulle dog ikke være grund til bekymring idet Nordjylland melder om kanonår med total på 38731 (via HC), med største dag 9/11 7200 Hanstholm. Det bliver spændende at høre nyt fra nordjyderne om det blev i 1992, at Mallemukken etablerede sig som ynglefugl på Bulbjerg.

Alle obs nævnes: 23/5 1 S Kysing Næs (OGJ), 29/9 2 S Kysing Næs (OGJ), 9/11 1 N Fornæs (HC).

Almindelig Skråpe (*Puffinus puffinus*) 00460

For 3. gang er vores amt forgyldt med denne for de indre farvande så sjældne stormfugl, og for første gang ikke som SU-art, idet arten er taget af SU-listen pr. 1.1.1991.

Hidtil foreligger to godkendte fund fra amtet: 21/1-89 Anholt og 5/9-90 Kysing Næs (OGJ), 1 1991 kan Nordjylland i al venskabelighed blære sig af hele 22 obs (via HC).

Alle obs nævnes: 9/11 1 N til rast Fornæs (HC, SDA).

Stor Stormsval (Oceanodroma leucorhoa) 00550

Fra 1.1.1991 ikke længere SU-art for de indre danske farvande.

Meget sjælden trækgæst fra Nordatlanten med kun 3 godkendte fund fra Århus amt; 22.09.90 1 Kysing Fjord, 23.09.90 2 Kysing Næs (Sørvæn 1.92) og her er så amtets 4. fund: 29/9 1 N Kysing Næs kl. 17.00 (OGJ). Måske sku' man allægge et besøg ved Kysing der sidst i september.

Sule (*Sula bassana*) 00710

Så blev det hverdag igen, ovenpå sidste års mange Suler. I alt er der indrapporteret 30 fugle, hvoraf bemærkes hele 11 forårsfugle. Nordjylland kan til gengæld berette om det næstbedste år nogensinde med 11660 (via HC).

Alle obs nævnes: Forår: 20/5 3 fou til V Totten, Anholt (CO), 21/5 5 (1 NV + 4 VNV) Totten, Anholt (CO) og 22/5 3 S Totten, Anholt (CO).

Efterår: 12/9 1 N Fornæs (RD), 14/9 1 ad Kysing Næs (OGJ), 26/9 1 3K Sletterhage (HLL), 29/9 2 (3K + 4K) Kysing Næs (OGJ), 3/10 1 ad Kysing Næs (OGJ), 5/10 2 (ad + 3K) Kysing Næs (HP, OGJ), 19/10 2 (3K + 4K) Varberg-Grenå (JSP), 19/10 1 N Fornæs (RD), 20/10 1 ad Fornæs (SDA), 24/10 1 2K Fornæs (HLL), 9/11 2(ad N + 2K S) Kysing Næs (HP), 10/11 1 ad V Issehoved (SD), 10/11 2 N Fornæs (HC) og 12/11 1 ad Fornæs (HLL).

Total: 30 (Forår: 11, Efterår: 19). Antal indsendere: 9. Antal obs.: 18.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	11	0	0	0	5	8	6	0

Skarv (*Phalacrocorax carbo*) 00720

Siden 1990-rapporten er Århus amt blevet en Skarvkoloni fattigere, ovenikøbet den største. Inden denne lammende nyhed giver sig mere håndfaste udslag (Tårer, knust porcelæn mv.), skal jeg dog straks berolige med, at kolonien lever, har det godt, og ekspanderer voldsomt (1990 404 par, 1991 674 par). Men studiet af de spegede (amts) tilhørsforhold omkring Svanegrunden, har afsløret at denne "tilhører" Vejle amt, på sin vis dybt uretfærdigt, hvis man ser på antallet af ynglende Skarv i Århus/Vejle amter. Se bare Vorskø (Vejle amt) med 4947 par i 1991, hvilket er en fremgang på 305 par siden 1990.

Men vi har stadig Skarvkolonier i Århus amt: **Yderste Holm** 2/5 220 par (TKC), 21/8 332 par (JG) **Kolderne** 14/5 472 par (TKC), 21/8 470 par (JG). Begge kolonierne beliggende i **Stavns Fjord, Samsø**. Ynglepar ialt: 804.

Til sammenligning kan nævnes, at i 1990 ynglede 390 par på **Yderste Holm** og 40 par på **Kolderne**, så der er tale om en kraftig fremgang.

Amtets største overnatningsplads under mellemtrækket er som sidste år **Fussing Sø**, hvorop til 1120 Skarver opholder sig om natten og tager den daglige tur herfra til **Hjarbæk Fjord**; 30-35 km hver vej for at fouragere (JG). Tal fra **Fussing Sø** 8/7 300, 19/7 700, 30/7 1050, 7/8 1120, 10/10 650 og endelig 18/10 400 (alle JG).

Fussing Sø er skarpt forfulgt af **Boelsrev, Sødriholm** som overnatningsplads. Tal fra **Boelrev**: 18/8 1080, 19/8 650, 20/8 1020 (alle OL).

Max-tal fra ferskvandsområder (lokalitetsmax): 3/2 27 **Nørresø, Rugård** (LPJ), 10/3 91 **Skanderborg Sø** (PL), 10/5 14 **Mørke Kær** (PT), 10/5 100 **Mossø** (JK), 1/12 100 **Stubbe Sø** (JPL).

De største tal fra saltvandsområder: **Skødshoved** 21/7 361 (PT), **Dejret Øhoved** 22/7 513 (PT), **Fjellerup Strand** 4/8 318 (LPJ), **Grund Fjord** 22/8 200 (FFA), **Helgenæs** 19/10 350 (JTL) og **Issehoved** 10/11 320 (SD).

Total: 18975 (summering af månedsmax pr lokalitet). Antal indsendere: 35. Antal obs.: 343.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
379	112	1337	1616	1877	1880	2620	3791	1040	1673	446	204

Topskarv (Phalacrocorax aristotelis) 00800 SU-ART

En iagttagelse, som er under behandling af SU: 30/12 1 **Fornæs**. Hidtil foreligger kun en godkendt fra Århus amt.

Arten er på SU-listen. Der må ikke refereres til obs, som ikke er godkendt af SU.

Rørdrum (Botaurus stellaris) 00950

Et fint år for arten med paukende fugle på to lokaliteter, en overvintring, samt obs fra yderligere to lokaliteter. I alt 20 obs af 4-5 fugle. Apropos obs er det rart at se, af tendensen fra 90 med mange obs (15) fortsættes oven på nogle særdeles magre år, (2 obs i 89, 3 obs i 88 og 4 obs i 87). Det skal blive spændende at se hvad 1992 bringer. Nordjylland kan fremvise stabil bestand i **Vejlerne** med 50 paukende, og yderligere 8 udenfor **Vejlerne** (via HC).

Alle obs nævnes: 8/1 1 **Brabrand Sø** (SS), 17/1 1 **Brabrand Sø** (AJ), 15/2 1 **Støvringgård, spulefeltet** (via EN), 20/2 1 **Støvringgård**, set ved **Randers Fjord** (JTL), 25/3 1 **Brabrand Sø**, paukende (AJ), 26/3 1 **Brabrand Sø** (AJ), 27/3 1 paukende **Brabrand Sø** (JTL, AJ), 28/3 1 **Brabrand Sø** (AJ), 29/3 1 **Brabrand Sø** (AJ), 14/4 1 **Brabrand Sø** (FAJ, SS), 25/4 1 **Bjerregrav Mose** (TBA), 27/4 1 **Bjerregrav Mose** (TBA), 3/5 1 **Bjerregrav Mose** (TBA), 5/5 1 paukende **Bjerregrav Mose** (NJL), 9/5 1 paukende **Bjerregrav Mose** (JP, CSS), 15/8 1 **Norsminde Fjord**, set rastende i vestenden (OGJ) og 26/8 1 **Norsminde Fjord** (FN).

Total: 4-5. Antal indsendere: 11. Antal obs.: 20.

Fiskehejre (Ardea cinerea) 01220

Solid fremgang på over 25% i forhold til 1990, eller sagt på en anden måde: 1990 336 ynglepar, 1991 424 ynglepar; en fremgang på 88 par. Enkelte steder er der tale om næsten en fordobling; **Dejret Øhoved** 50 par i 1990 (JSP, PTO) stigende til 92 par i 1991 (JSP). **Norslund Skov** 22 par i 1990 (JSP, PTO) stigende til 43 par

i 1991. Samtidig er amtets ældste koloni ved **Brattingsborg (Samsø)**, kendt helt tilbage til 1875 (blev da omtalt som en større koloni), blevet genopdaget, med 5 reder (JSP).

De milde vintre har uden tvivl bekommet Fiskehejren godt, idet hårde isvintre næsten kan halvere bestanden. Få steder er der dog også tilbagegang at spore uden indlysende årsag. F.eks. **Tustrup** fra 54 par i 90 (JSP, PTO) til 39 par i 1991 (JSP), og **Kvind sø (Bryrup)** fra 26 par i 90 (JSP, PTO) til 15 par i 1991. I kolonien ved **Stavsøre** er det dog gået helt galt, idet alle reder (5) er blæst ned her. Det skyldes dog træfældning i nærheden. En enkelt nyetableret koloni på **Alhage, Alrø** er rapporteret, foreløbig dog en forsigtig start med kun 1 par (JK).

Kolonier: 27/4 35 par **Stubbe Sø** (JSP), 27/4 92 par **Dejret Øhoved** (JSP), 27/4 92 par **Brunmose** (JSP), 21/4 43 par **Norlund Skov** (JSP), 21/4 36 par **Horskær** (JSP), 28/8 1 par **Alrø Alhage** (JK), 21/4 35 par **Temnæs Odde (Ringkloster)** (JSP), 9/5 3 par **Floes Skov** (JSP), 27/4 39 par **Tustrup** (JSP), 21/8 21 par **Yderste Holm, Stavns Fjord** (JG), 27/4 15 par **Kvind sø (Bryrup)** (JSP) og 27/4 12 par **Storskov, Brabrand Sø** (JSP).

Træk: **Gjerrild Nordstrand**: I perioden 31/3 til 14/4 i alt 58 (HC, JHK, LPJ, JTL, JSP). Største dage 27/3 10 (JTL) og 29/3 10 Ø (JHK). **Moesgård Strand**: 26/3 2 N (JLY). **Fyret Anholt (Totten)**: 6/4 1 indtrk. (CO) og 10/4 1 trk (CO).

Største tal i yngletiden udenfor de kendte yngtelokaliteter: **Tangen (Sødringholm)**: 13/4 20 (JLY, OL), **Bjerregrav Mose**: 27/4 10 (TBA), **Mossø**: 10/5 35 (JK).

Største vinterobs: 7/1 15 **Mørke Kær** (OL), 8/1 24 **Lerdrup Bugt** (AJ), 8/1 25 **Brabrand Sø** (HP), 13/1 35 **Havmølle Å** (JPL), 14/1 43 **Stavns Fjord** (KES), 19/1 30 **Alrø Potter** (NH), 26/1 25 **Norsminde Fjord** (IZN) og 5/2 50 **Hinge Sø** (HEJ).

Sluttelig en megaobs fra **Treskelbakkeholm (Mariager Fjord)**: 24/3 310 (TN), kan evt. være fugle fra kolonien ved Lovnkær, Nordjyllands amt på fransk visit i Århus amt.

Total: 3986 Antal indsendere: 41 Antal obs.: 452
(Summering af månedsmax pr. lokalitet).

Det store tal fra april skyldes JSPs optællinger af ynglefugle.

JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
330	199	46	917	193	234	358	328	177	286	254	245

Purpurhejre (Ardea purpurea) 01240 SU-ART

En observation, som er godkendt af SU: 7-11/1 1 imm rst **Brabrand Sø** (TB m.fl.). Det 2. fund fra amtet, og den 16. fra DK.

Sort Stork (Ciconia nigra) 01310

Der er ikke rapporteret om observationer af Sort Stork fra Århus amt i 1991. Over det øvrige Danmark er der set min 27 fugle (Kilde: bl.a. Siden Sidst, FUGLE). I 1990 blev der i Århus amt set min 9 fugle.

Hvid Stork (Ciconia ciconia) 01340

Et noget sløjt storkeår med 19 obs af sammenlagt vel 5-7 storke, og for første år i lange tider kan Århus amt ikke præsentere unger. 10/5 blev der ellers set 2 storke kredse over **Vorup, Randers** ganske få km fra reden (BK) knap en uge før deadline (15/5 ifølge Jørgen Jensen DOF), men måske var det noget med biorytmerne eller måske var arbejdspresset blevet for stort (jf. FUGLE 3/91, side 14), vi tager jo arbejdsopgaven alvorligt her i Østjylland.

Det kunne selvfølgelig også være utilfredshed med med forplejningen, men i så tilfælde er der håb forude. Randers Turistforening m.fl. har i samarbejde med Hans Skov (Storkegruppen, DOF) planer om at etablere

veritabele spisekammer fyldt med lækre vaskeægte totalfredede frøer, i form af 5-6 gravede vandhuller i Randers med udsat frøynge. Her fra Rapportgruppen ønskes velkomme.

Alle obs nævnes: 6/5 1 **Tebbestrup Enge** (BK), 6/5 1 **Randers By** (JP), 9/5 1 **Randers** (JP), 10/5 2 **Vorup**, kredsene (BK), 10/5 1 **Ommestrup**, i skrue sammen med Fiskebejre (LPJ), 11/5 1 **Randers** (EN), 13/5 1 **Gudenåparken, Randers** (EN), 25/5 1 **Vorup** (BK), 17/6 1 **Galten By** 12.55 (JTL), 25/6-29/6 1 **Ørrild Dambrug** (Julius fra Randers) (EN), 11/8 1 **Rejstrup Enge**, ses daglig gennem høsten til sep (BLA), 19/8 1 **FDB, Viby** (FAJ), 29/8 1 **Rejstrup** (Julius)(EN), 7/9-31/12 1 **Randers**, sås jævnlige på redene (JP), 20/9-31/12 **Tebbestrup Enge**, Julius der bliver fodret med daggamle kyllinger af Fru Nørgård (EN), 27/9 1 **Vorup Kær** (BK), 1/10 1 **Vorup Enge** (BK), 10/12 1 **Gudenåen v/Randers** (Erik Christophersen, Ebeltoft), 17/12 1 **Vorup Enge** (JP). Randersstorken Julius forsøger altså igen at overvintre - skete sidst 1987-88.

Total: 5-7 Antal indsendere: 8 Antal obs.: 19

Knopsvane (Cygnus olor) 01520

Yngel: I alt 55 par fra 29 lokaliteter, eneste koloni var **Alrø Poller** med 17 par (NH). Bedste lokaliteter herudover var **Dystrup Sø** og **Mørke Kær**, begge med 4 par (AJ). De første unger ses 17/5 i **Mørke Kær** (AJ). Største kuld blev på 8, som er set både i **Dystrup Sø** og mose ved **Galten** (begge AJ).

Lokmax vinter/forår: 14/1 334 **Stavns Fjord** (KES), 19/1 295 **Alrø** (NH), 21/1 360 **Ajstrup Bugt** (TN), 16/2 600 **Mariager Fjord** (TN), 23/2 430 **Mariager Fjord v. Dania** (TN), 2/3 100 **Råby Odde** (JP), 25/5 60 **Norsminde Fjord** (IZN).

Lokmax efterår: 30/8 690 **Stavns Fjord** (KES), 21/9 180 **Norsminde Fjord** (IZN), 5/10 157 **Søby Strand** (PL), 25/10 300 **Mariager Fjord** (TN), 20/11 400 **Alrø** (NH).

Total: 15358 Antal indsendere: 42 Antal obs.: 450

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2533	2668	1230	650	905	482	835	1313	785	1799	1062	896

Sort Svane (Cygnus atratus) 01529

Forvildede parkfugle: 8/1-19/2 1 set 4 gange omkring **Alrø** (NH,FL).

Pibesvane (Cygnus columbianus) 01530

Det dårligste år siden 1985, i alt kun 31 fugle.

Alle obs nævnes: 20/3 8 Ø **Gjerrild Nordstrand** (HC,RD), 23/3 2 ad + 1 juv **Norsminde Fjord** (FL,SS), 20/10 15 V **Hesselholm** (LEB), 3/11 1 ad **Salten Langsø** (GG), 17/11 4 R **Hesselholm** (LEB).

Sangsvane (Cygnus cygnus) 01540

Totalen indeholder formodentlig en del gengangere, da det hos denne art er utroligt svært at vurdere udskiftningen i flokkene. De største rastende flokke er som sædvanlig fra områderne ved **Mariager** og **Randers** fjorde, samt **Kolindsund** og **Salten Langsø**.

En oversomrende fugl er truffet ved **Højslet** nær **Randers**, hvor den er set 5 gange i perioden 21/4-3/8 (ENJP).

Træk: Forårets sidste blev 21/4 + 5/5 1 **Højslet** (ENJP) og 6/5 1 **Norsminde Fjord** (OGJ), og efterårstrækket indledes 22/9 1 **Ravnø** (PMC), 21/10 10 **Treskelbakkeholm** (TN) og 24/10 10 V **Brabrand Sø** (HLL).

Lokalitetsmax for de bedste rastelokaliteter: 30/1 450 **Ajstrup Bugt** + 800 **Overgårds Marker** (SP), 25/12 i alt 2878 **Mariager Yderfjord** (TN), 18/2 130 **Mariager Inderfjord** (PL). 19/1 41 **Alrø** (NH), 26/1 380 **Sødringholm** (JP,BK), 2/2 355 og 22/12 120 **Udbyhøj/Randers Fjord** (JSPJP), 3/2 32 **Stavns Fjord** (SD), 24/2 51 **Norsminde/Kysing Fjord** (PT,AJ), 27/2 150 **Kolindsund** (LPJ), 24/1 82 og 25/12 185 **Salten Langsø** (PMC,FL,HLL), 12/3 20 **Brabrand Sø** (HLL), 19/3 100 **Grund Fjord** (FFA), 31/3 37 **Stubbe Sø** (PBP).

Total: 10216 Antal indsendere: 56 Antal obs.: 252

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3947	1538	840	1	2	0	1	1	1	35	345	3886

Sædgås (*Anser fabalis*) 01570

Det er snart ved at blive en årlig foreteelse med Sædgæs i **Norsminde Fjord** ved vintertide. Måske en ny rasteplass ?? - de nærmeste er Tjele og Lille Vildmose.

Alle obs nævnes: 13/1 6 N **Katholm Skov** (LPJ), 28/1 6 V **Brabrand Sø** (AJ), 4/3 50 N **Eskelund** (KEH), 27/3 5 N (JHK) + 14/4 1 T (JSP) alle **Fornæs Fyr**, 17/11 2 S + 30/11 2 R (OGJ) + 22/12 10 F (SH) + 25/12 12 N + 29/12 5 R (OGJ) alle **Norsminde Fjord**.

Total: 99 Antal indsendere: 7 Antal obs.: 10

Kortnæbbet Gås (*Anser brachyrhynchus*) 01580

Højest usædvanligt med så store flokke herude østpå.

I alt 67 fugle, som alle nævnes: 13/1 2 R **Alrø** (OGJ), 13/4 31 N **Gjerrild Nordstrand** (HC), 14/10 34 Ø **Hesselholm** (LEB).

Blisgås (*Anser albifrons*) 01590

Noget tyder på, at Blisgæssene følger med Sædgæssene til **Norsminde Fjord**.

Alle obs nævnes: 14/10 6 N **Hesselholm** (LEB), 7/12 5 ad + 2 1K R **Norsminde Fjord** (OGJ), 7/12 2 **Tirstrup** (JTL), 8/12 8 ad og 6 1K R (OGJ) + 15/12 18 R (FL) + 22/12 7 F (SH) + 24/12 1 ad R + 25/12 10 ad og 10 1K R (OGJ) alle **Norsminde Fjord**.

Total: 75 Antal indsendere: 5 Antal obs.: 8

Grågås (*Anser anser*) 01610

Yngel: Rekordantal ynglepar indrapporteret, hvilket ikke mindst skyldes at vi for en gangs skyld har modtaget oplysninger om bestanden ved **Samsø**. I alt 36-44 par fra 11 lokaliteter, bl.a. 13/5 20 reder **Lindholm** (TKC), 4 par **Emborg Odde** (PL), 3-4 par **Bjerregrav Mose** (flere indsendere), 8/5 12 ad + ca. 40 pull. (de første pull) **Ringkloster Enge** (JK) og 3 par **Troldkær v. Stubbe Sø** (AJ).

Træk: Der var grågæs i amtet året rundt, men forårstrækket indledes først omkring ult. feb. De største trækobs blev: 3/3 23 NV **Århus** (SS), 4/3 11 N **Moesgård Strand** (SS), 22/3 12 V + 12/4 10 V **Totten, Anholt** (CO).

Større rastende flokke: 2/4 47 **Stavns Fjord** (KES), 21/4 42 (JSP) + 29/4 75 **Skanderborg Sø v. Ringkloster**, 8/5 40 **Tennæs Odde** og 10/5 29 **Mossø** (alle JK).

Forårstrækket ebber ud med. maj, og i ndtil pri. juli ses stort set kun de lokale ynglefugle. Største sommerobs blev: 18/5 25 Hesselholm (LEB), 2/7 48 Mejlesholm (TKC) og 4/7 26 SV Gødvad Bakke (TN), 14/7 54 Stubbe Sø (PBP) og 15/7 42 Alrø Poller (NH), 23/7 40 Hjortholm (LEB). Sidstnævnte obs tyder på tiltræk allerede pri. juli, efterårstrækket kulminerer i august-sep. med max: 1/8 150 rst Alrø Poller (JK), 7/9 143 trk Norsminde Fjord (OGJ) + 49 N Skjoldhøj v. Brabrand (OL), 15/10 30 SV Ravnsø (JTL) og 17/11 60 S Silkeborg (BRS).

Vinter (jan-pri, feb og ult. nov-dec), største obs: 14/1 24 Stavns Fjord (KES), 3/2 34 rst Barnekold, Stavns Fjord (SD) og 28/11 11 Stavns Fjord (KES).

Total: 2014 Antal indsendere: 42 Antal obs.: 258

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
38	56	271	361	243	70	396	209	205	80	74	11

Kanadagås (*Branta canadensis*) 01660

Stubbe Sø/Ebeltoft Vig må nu betegnes som faste overvintringslokaliteter, med obs fra de seneste 7 vintre.

De største obs er: 17/1 65 Ebeltoft Vig (SP), 21/1 88 Stubbe Sø (OGJ,FR,SS), 28/11 19 Stavns Fjord (KES), 29/11 24 Alrø Vadegrund (NH), 25/12 24 Sødtringholm (JP), 25/12 48 Overgård (TN), 27/12 74 Stubbe Sø (JTL), 29/12 11 Fussing Sø (TBA).

Total: 442 Antal indsendere: 23 Antal obs.: 26

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
153	70	4	2	3	0	2	0	0	0	43	165

Bramgås (*Branta leucopsis*) 01670

Bemærk et par store flokke fra efterårstrækket.

Alle obs nævnes: 24/3 1 Stubbe Sø (PBP), 8/4 1 R Totten, Anholt (CO), 14/10 53 V Hesselholm (LEB), 17/10 28 R Yderste Holm, Samsø (LEB), 21/10 1 Treskelbakkeholm (TN), 24/11 7 V Besser Rev (SD), 30/11 6 R Kysing Næs (OGJ), 1/12 1 R (OGJ) + 15/12 1 (FL) + 22/12 1 F (SH) + 25/12 2 (OGJ) alle Norsminde Fjord.

Total: 102 Antal indsendere: 8 Antal obs.: 11

Lysbuget Knortegås (*Branta bernicla hrota*) 01681

Sædvanen tro er der stort set kun obs fra de ydre dele af Mariager og Randers Fjorde, som er et af racens faste danske rasteplasser. Gæssene har i de senere år udvidet fourageringsområdet ind i Randers Fjord, og ses nu helt ind til Grund Fjord. I løbet af vinteren flytter gæssene normalt til andre rasteplasser (bl.a. Agerø og Voerså/Gerå i Nordjylland), hvorfor antallet i Østjylland er størst i efteråret.

1. halvår, max: 19/1 min 2000 Mariager Fjord (JSP) og 27/1 ca 500 Mariager Fjord (JP). De sidste var 11/3 140 Mariager Fjord v. Treskelbakkeholm (TN) og 1/4 23 Sødtringholm (BK).

2. halvår: Efterårets første blev 17/9 2307-2517 Mariager + Randers Fjorde (PC). Max nås 25/10 5419 Mariager Fjord (næsten hele verdensbestanden!), 27/10 3750 Ajstrup Bugt og 25/12 3655 Mariager Fjord (alle TN).

Eneste observation udenfor Mariager/Randers fjorde var: 27/10 1 rst Kysing Næs (OGJ).

Total: 1. halvår: 2228; 2. halvår: 5663 Antal indsendere: 10 Antal obs.: 29

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2157	193	325	23	0	0	0	0	2347	5420	881	3840

Mørkbuget Knortegås (*Branta bernicla bernicla*) 01680

Pænt med rastende knortegæs i **Stavns Fjord** - amtets eneste rasteplads for denne art. Derimod svigtede trækket i maj totalt, måske gik det uden om amtet, måske var det blot observatørerne, der manglede, da det skete ??

1. halvår, de største tal fra **Stavns Fjord**: 14/1 236 (KES), 23/3 245 (SD,LEB), 2/4 196 (KES), 24/4 220 **Brokold** (JØP) og 26/4 i alt 322 (JW,LEB). Udenfor **Samsø** i alt 6 obs af sammenlagt 39 fugle, flest 16/4 22 **Sødringholm** (OL). Forårets sidste blev 12/5 1 Ø **Gjerrild Nordstrand** (HC) + 1 rst **Totten Anholt** (CO) og 19/5 120 NØ **Hesselholm** (LEB) - eneste trækobs fra maj.

2. halvår: Første blev 22/9 5 **Besser Rev** (SD) og 23/9 35 rst **Stavns Fjord** (SD). Max. blev 15/10 510 rst + 163 trk, 18/10 233 rst og 28/11 218, alle **Stavns Fjord** (LEB,KES). En større obs udenfor **Samsø** var 16/10 127 **Hevring Strand** (JOA). Iøvrigt bemærkes en flok noget langt væk fra de normale trækruer; 15/10 8 SØ **Ravnshøj** (JTL).

Total: 4440 Antal indsendere: 18 Antal obs.: 93

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
236	6	677	1223	122	0	0	0	51	1437	688	0

Knortegås sp. (*Branta bernicla ssp*)

Der er indsendt i alt 19 observationer af ubestemte knortegæs, fordelt på 6 fugle i perioden 26/3-12/5 og 79 fugle 21/9-1/12. De fleste obs er fra **Kysing Næs** og **Fornæs**. Største obs: 16/11 16 trk **Kysing Næs** (OGJ). Herudover foreligger et sommerfund: 1/7 1 rst **Strands Gunger, Mols** (EBU), som også oplyser at der var tale om en skadet fugl.

Rustand (*Tadorna ferruginea*) 01710

I lighed med sidste år er der observeret Rustand i et **vandhul i skoven ved Moesgård**: 11/4 1 (OL, JLY, FN). Om fuglen berettes at den var meget sky og hurtigt fløj ind i skoven.

Gravand (*Tadorna tadorna*) 01730

Årstotalen har i de senere år ligget stabilt på 20-23000 fugle. Pæne antal overvintrende i **Mariager Fjord** gør denne lokalitet til den næstvigtigste vinterlokalitet i Danmark efter Vadehavet.

Yngel: De store udsving i antallet af ynglepar fra år til år må formodes at skyldes variationer i ornitologernes aktivitet. I år ca. 30 ynglepar fra 20 lokaliteter. De første pulli blev set 18/5 **Søbygård Sø** (CH) og de største "kuld" blev: 15/6 1 par m. 23 pull **Hevring Strand** (JOA) og 23/6 1 par m. 12 pull **Julsø** (JPL). Der kan dog være tale om sammenrend af flere kuld.

Større flokke i maj-juni må være fugle på fældningstræk: 24/5 340 **Mariager Fjord** (TN), 25/5 40 + 5/6 45 **Norsminde Fjord** (IZN,SH), 15/6 120 **Hevring Strand** (JOA), 30/6 300 **Overgård** (JP).

Træk/overvintring: De første fugle ses på ynglelokaliteterne allerede med januar, hovedtrækket kommer dog først med marts. Overvintrende flokke haves fra flg. lokaliteter (lok-max hhv. 1. og 2. halvår): **Stavns Fjord** 14/1 303 og 24/11 345 (KES,SD), **Alrø** 31/1 661 og 26/12 81 (SS,NH), **Mariager Fjord** 11/3 2520 og 25/10 4900 + 7/12 2200 (TN) samt **Sødringholm/Sødringkær** 20/1 400 og 10/11 600 (JP,BK) og 15/12 400 **Sødringkær** + 500 **Udbyhøj** (JP).

Total: 20673 Antal indsendere: 40 Antal obs: 441

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2195	1365	5099	1462	1016	718	349	1176	287	3390	1992	3224

Mandarinand (*Aix galericulata*)

En observation: 30/3 1 Bryrup Langsø (TN).

Pibeand (*Anas penelope*) 01790

Mange overvintrende pibeænder i Norsminde og Mariager Fjorde. Bemærk også nogle usædvanligt store trækobs fra efteråret.

Sommerfund: I perioden 8/6-21/7 13 obs af i alt 45 fugle, max. 30/6 10 Norsminde Fjord (AJ) og 21/7 13 Udbyhøj (LPJ). Ingen tegn på yngleaktivitet.

Trækforekomster: De største antal rastende fugle i 1. halvår var : 12/1 800 Norsminde Fjord (SH), 14/1 154 Stavns Fjord (KES), 10/3 225 Alrø (FL) og 24/3 1100 Mariager Fjord v. Treskelbakkeholm (TN). Forårets sidste var 11/5 1 par Søbygård Sø (CH) og 18/5 1 Norsminde Fjord (FN).

2. halvår: Efterårets forekomster indledes med 5/8 2 Norsminde Fjord (SH) og 20/8 39 Sødriugholm (OL). Der foreligger en række store trækobs fra sep-okt: 14/9 123 S Sletterhage (HLL), 22/9 550 S + 5/10 40 S Kysing Næs (OGJ,HP), 23/9 25 S + 29/9 45 S Hesselholm (SD). Det må dreje sig om træk mod rasteplasserne i Vadehavet, hvor der kan ses op til 50000 Pibeænder i okt-nov.

Største rastende flokke (lok-max): 12/10 1358 Norsminde Fjord (FL), 25/10 2000 Mariager Fjord (TN) og 28/12 350 Alrø (HP).

Total: 18372 Antal indsendere: 35 Antal obs: 249

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1310	1453	3275	724	102	20	21	842	2239	4615	1888	1883

Knarand (*Anas strepera*) 01820

I alt 22-31 knarænder gør 1991 til rekordår. Især bemærkes 6 vinterobs, noget tyder på at de grønne vintre får flere knarænder til at overvintre i landet. I K.M. Olsens "Danmarks Fugle" (DOF 1992) nævnes Knaranden som en meget sjælden vintergæst i Danmark, dvs. 0-10 ex. pr. år.

Alle obs nævnes: 6/1 + 23/1 + 26/1 1 han Grenå Å (CO), 6/4 2 (han og hun) Brabrand Sø (KEH), 7/4 1 R Stavns Fjord (SD), 2/5 1 (OGJ) + 4/5 4 (2 han 2 hun) (OGJ,SH) + 11/5 2 (han og hun) (OGJ,FL) alle Norsminde Fjord, 18/7 1 Brabrand Sø (AJ), 22/7 1 hun Dejret Øhoved (PT), 28/7 1 hun Stavnsøre, Helgenæs (JTL), 25/10 2 Treskelbakkeholm (TN), 6/11 1 hun S Fornæs Fyr (RD), 21/11 1 han + 7 brune og 23/11 6 brune Gudenåparken, Randers (LTP).

Total: 22-31. Antal indsendere: 10. Antal obs.: 15.

Krikand (*Anas crecca*) 01840

En total på højde med de sidste par år, hvilket især skyldes store tal fra Mariager Fjord og Stavns Fjord.

Yngel: Ingen ynglepar rapporteret. En observation tyder dog stærkt på yngel: 7/7 1 ad + 7 1K Stubbe Sø (PBP).

De største flokke (lok-max), 1. halvår : 11/3 800 **Mariager Fjord v. Treskelbakkeholm** (TN), 23/3 85 **slambede Kristrup Enge** (JP), 2/4 216 **Stavns Fjord** (KES), 3/4 80 **Brabrand Sø** (AJ), 6/4 234 **Norsminde Fjord** (AJ), 13/4 90 **Sødringholm** (OL, FN, JLY), 23/4 80 **Grund Fjord** (FFA), 15/6 80 **Hevring Strand** (JOA).

2. halvår: 20/8 193 **Sødringholm** (OL), 30/8 680 **Stavns Fjord** (KES) + 100 **Alrø Poller** (NH), 31/8 100 **Hevring Strand** (JOA) + 1052 **Mariager Fjord v. Treskelbakkeholm** (TN) + 500 **Ajstrup Bugt** (TN), 22/12 140 **Norsminde Fjord** (SH).

Total: 8910 Antal indsendere: 38 Antal obs: 297

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
234	190	2425	1516	302	144	31	3012	198	296	221	321

Gråand (*Anas platyrhynchos*) 01860

Yngel: 37 sikre par fra 19 lokaliteter, flest 5 par **Skanderborg Lillesø** (AJ). Mulige ynglepar fra mange lokaliteter over hele amtet. De første ællinger ses 4/5 1 hun m. 10 pull **Brabrand Sø** (JOA).

Månedsmax fra **Brabrand Sø** (1), **Norsminde Fjord** (2), **Stubbe Sø** (3), **Fussing Sø** (4), **Stavns Fjord** (5), og **Mariager Fjord** (6):

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1)	255	146	203	82	81	15	9	-	56	83	-	120
2)	750	1200	117	90	50	102	109	483	500	1400	400	625
3)	1035	600	144	32	36	12	20	102	160	1800	1100	414
4)	1018	61	23	-	1	-	-	31	250	185	540	456
5)	-	400	138	228	-	16	-	245	-	55	320	-
6)	400	470	2500	-	-	-	-	300	-	140	-	-

Øvrige større obs (lokalitets-max) : 13/1 500 **Salten Langsø** (JTL), 15/1 620 **Hinge Sø** (PMC), 16/1 382 **Silkeborg Langsø** (PMC), 21/1 275 **Skanderborg Sø** (AJ), 1/2 460 **Julsø** (PMC), 2/2 315 **Mossø** (PMC), 10/10 300 **Alrø Alhale** (JK), 26/10 680 **Søbygård Sø** (JOA), 23/11 750 **Rugård Nørresø** (JLY, OL, FN), 24/11 300 **Udbyhøj** (JP), 31/12 542 **Ravnsø** (JTL).

Total: 37054 Antal indsendere: 30 Antal obs: 456

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
10384	5404	4682	580	613	380	376	1784	1649	4791	5205	4356

Spidsand (*Anas acuta*) 01890

Rigtig mange Spidsænder, også selv om man tager forbehold for gengangere blandt de mange fugle fra **Randers Fjord**. Som hos Skeand usædvanligt mange vinterfund i 1991. Der er tal fra i alt 23 lokaliteter og de største obs er:

1. halvår: 14/1 36 **Stavns Fjord** (KES), 10/3 60 og 17/3 140-147 **Udbyhøj/Sødringholm** (JP, BK), 24/3 25 **Treskelbakkeholm** + 40 **Pletten** (TN), 1/4 + 14/4 15 **Sødringholm** (JP, BK, OL). Forårets sidste obs blev: 2/5 6 + 4/5 4 **Norsminde Fjord** (OGJ, SH).

Et sommerfund: 21/6 3 han **Hevring Strand** (JOA).

2. halvår, de første ses 14/8 1 **Norsminde Fjord** og 22/8 2 **Splidholm** (AJ). Max.: 24/8 10 SV + 7/10 16 **Stavns Fjord** (TB, KES), 22/9 25 S **Kysing Næs** (OGJ), 10/10 50 R **Alrø Alhale** (JK).

Der er vinterfund (jan-med feb og dec) fra **Stubbe Sø**, **Stavns Fjord**, **Norsminde Fjord** og **Ajstrup Bugt**.

Total: 645. Antal indsendere: 22. Antal obs.: 60.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
40	20	304	106	10	3	0	15	25	85	23	29

Atlingand (*Anas querquedula*) 01910

Der er indrapporteret et sikkert ynglefund, idet et par 7/7 er set i Stubbe Sø med 9 ca. 8 dage gl. ællinger (PBP). Arten yngler langt fra årligt i Århus amt.

Øvrige: **Brabrand Sø:** 28/3-13/5 i alt 2 han og 1 hun (AJ m.fl.) samt 28/7 1 juv (FAJ). **Dystrup Sø:** 14/4 2 (han+hun) (JP,EN,BK), 29/5 1 han (HLL), 5/6 1 han (TB). **Hesselholm:** 24/3 1 han (SD), 28-31/3 2 (han+hun) (SD). **Lindholm Hoved:** 6/10 4 (JK). **Norsminde Fjord:** 30/3 1 han (OGJ), 18/4-5/5 6 obs af 1 han (OGJ,IZN,FL,FAJ,SH). **Stavns Fjord:** 2/4 6 (KES), 30/8 22 (KES), 28/11 4 (KES)

Total: 86. Antal indsendere: 20. Antal obs.: 35.

Skeand (*Anas clypeata*) 01940

Igen fremgang i antallet af indrapporterede skeænder, så totalen er den højeste siden 1985. Det må dog konstateres, at Norsminde Fjord har mistet sin betydning som efterårsrasteplads. Her kunne man indtil for få år siden se op til 200 skeænder om efteråret.

Ynglefund: 18/4 1 par Mørke Kær (JK) + 1 par Skaføgård Sø (JK), 6/7 1 han + 6 pull Lisbjerg Skov (FAJ). Mulig yngel: Dronningborg Bredning (JP) og Tåstrup Sø (PL).

De største enkeltobs er følgende: 5/1 4 han + 2 hun Stubbe Sø (LPJ), 23/3 4 han + 4 hun Norsminde Fjord (FL), 21/6 10 han Hevring Strand (JOA), 22/8 10 Norsminde Fjord (JLY), 28/9 16 Søbygård Sø (CH), 16/11 10 Norsminde Fjord (SH).

Total: 390. Antal indsendere: 33. Antal obs.: 125. Antal lokaliteter: 28

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
13	2	27	120	45	28	15	42	20	65	13	10

Taffeland (*Aythya ferina*) 01980

Ynglefund: 11-13 sikre ynglepar indsendt. Tranemosen, Samsø 2-3 par (LEB), Torup Sø (delvis Vejle Amt) 1 par (JOK), Emborg Odde 1 par (PL), Skaføgård Sø 1 par (JTL), Fejrup Mose 1 par (JTL), Dystrup Sø 3-4 par (AJ, JK), Galten Sø mose 1 par (AJ), Julsø 1 par (FN). Derudover 2 mulige ynglefund fra Huldremose og Tåstrup Sø (AJ).

I 4-årsperioden 1988-1991 er der indrapporteret ynglefund fra 19 lokaliteter (Figur 2). Opregnes min. og max. tallene fra disse lokaliteter giver det en samlet ynglebestand på 22-32 par i amtet. Ved lokalitetsregistreringen 1978-81 var der 16 lokaliteter med 40-52 par (Dybbro: Status for Danske Fuglelokaliteter, Kbh. 1985 pp. 104). Tilsyneladende tilbagegang for arten, men i Dybbros undersøgelse var dækningsgraden på den enkelte lokalitet bedre, og det kan netop være kritisk ved registrering af en art som Taffeland, der lever temmeligt skjult i yngletiden.

1. halvår (>25) - ekskl. lokaliteter i nedenstående skema: 3/1 37 Mørke Kær (JTL), 16/2 100 Hadsund-Fladbjerg (TN), 18/2 41 Saltværket Mariager Fjord (PL), 24/3 26 Dystrup-Ramten Sø (JP), 27/3 42 Mørke Kær (SH).

2. halvår (>25): 23/11 46 Østerby Mose (AJ), 28/11 28 Stavns Fjord (KES).

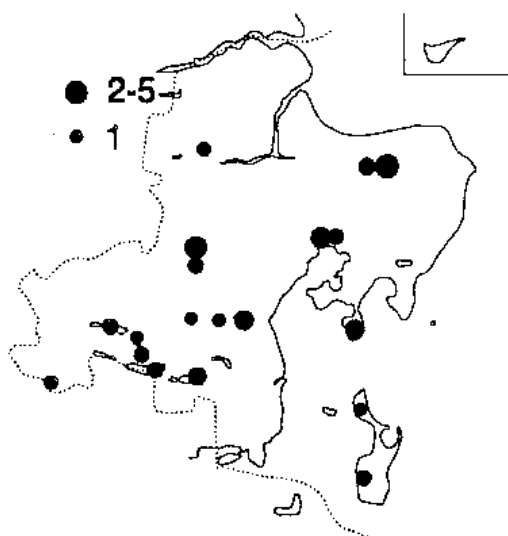
Total: 6645. Antal indsendere: 38. Antal obs.: 359.

Månedstotal (1), samt månedsmax. for Stubbe Sø (2), Søbygård Sø (3), Brabrand Sø (4), Norsminde Fjord (5).

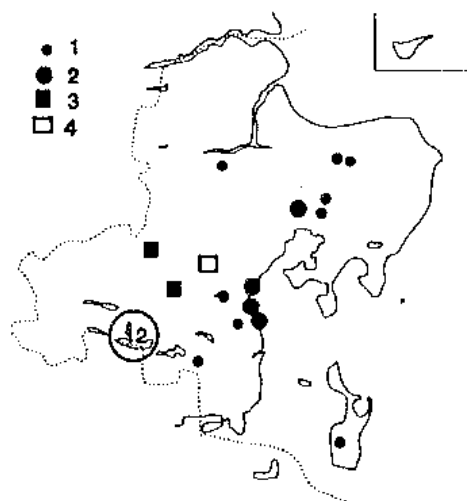
	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1)	1301	479	778	455	445	141	127	109	237	478	1032	1063
2)	300	44	110	20	12	8	38	-	8	30	310	262
3)	92	-	39	35	17	29	24	55	142	114	96	31
4)	60	56	29	23	34	8	6	-	2	5	-	55
5)	30	28	16	3	4	-	3	5	60	75	50	40

Troldand (*Aythya fuligula*) 02030

Igen i år rekord mht. indsendte observationer. Dette gør bl.a. at vi fra flere lokaliteter har nogle fine optællingsrækker. 2000 Troldænder v. Stubbe Sø er den største enkeltobservation af arten i lokalrapportens historie.

Figur 2. Ynglelokaliteter for Taffeland 1988-91 i amtet. Tallene angiver det maximale antal ynglepar på lokaliteten.

Figur 3. Fordelingen af ynglefund af Troldand i amtet 1988-91. Tallet i cirkel dækker over 4 fund af 4,4,3 og 1 par i og omkring Mossø.

Ynglefund: 16-17 sikre ynglepar indsendt. Mørke Kær 2 par (AJ, LPJ), Mose v. Fuglsø 1 par (SEL), Hattemager Skov 1 par (SMJ), Universitetsparken, Århus 2 par (JPL), Vennelystparken, Århus 2 par (JPL), Thorsmøllevej, Århus 2 par (JOA), Galten Sømose 2 par (AJ), Galten Mose v. Silkeborgvej 1 par (AJ), Østerby Mose 1 par (AJ), Lindholm Hoved, Mossø 1 par (JK), Tranemosen, Samsø 1-2 par (LEB), samt Salten Langsø 1 mulig par (AJ).

For perioden 1988-91 er Troldand fundet ynglende på 20 lokaliteter med en bestand på 30-40 par (Figur 3). På 7 af disse lokaliteter har der i samme periode også ynglet Taffeland. Dybbro (1985) fandt 24 lokaliteter med 29-47 par i perioden 1978-81, og bestanden synes således at være stabil.

1. halvår (>100) - ekskl. lokaliteter i skema: 21/1 606 Glenstrup Sø (TN), 21/1 350 Ajstrup Bugt (TN), ult. jan. - med. feb. 225-250 Silkeborg Langsø (BRS), 16/2 300 Hadsund-Fladbjerg (TN), 19/2 130 Alrø Vadegrund (NH), 23/2 679 Hadsund-Mariager (TN).

2. halvår (>100): 31/7 130 Emborg Odde (PL), 8/12 300 Mariager Fjord v. Havnø (JP), 28/12 105 Søen på Jensnæs (NH).

Total: 22520. Antal indsendere: 41. Antal obs.: 461.

Månedstotal (1), samt månedsmax. for **Stubbe Sø** (2), **Søbygård Sø** (3), **Brabrand Sø** (4), **Norsminde Fjord** (5), **Fussing Sø** (6).

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1)	6676	3061	2151	1270	863	130	238	661	330	287	2757	4096
2)	2000	256	150	120	105	18	2	-	27	60	920	1000
3)	2	-	19	42	57	13	10	20	23	8	10	6
4)	80	9	74	33	8	4	3	-	1	24	-	105
5)	389	136	260	173	114	1	-	-	-	50	171	145
6)	100	7	5	7	6	58	-	219	104	15	480	89

Taffeland x Troldand (*Aythya ferina* x *fuligula*) 01985

Af og til forekommer der hybridisering mellem de forskellige arter i *Aythya*-slægten, således et enkelt eksemplar af Taffeland/Troldand i 1991; Alle obs.: 28/4 1 han Norsminde Fjord (FL, OGJ)

Bjergand (*Aythya marila*) 02040

Bedste år siden 1988, dengang var det imidlertid flytællingerne, der udgjorde den største del af materialet. Antallet af observationer er fordoblet i 1991 i forhold til normalen, mens antallet af indsendere er på samme niveau. Dette kunne være en indikation på, at Bjergand i højere grad har benyttet vore kyster. Kernelokaliteterne er dog fortsat **Stubbe Sø** og **Farvandet omkring Alrø**.

1. halvår (>50): - ekskl. **Stubbe Sø** og **Alrø**.

17/1 300 **Ebeltoft Vig** (FLY), 2/2 57 **V Issehoved** (SD), 3/2 71 **N Besser Rev** (SD), 11/4 75 **Overgård** (BK, JP).

2. halvår (>50): **Kysing Næs**: 9/11 60 N (HP), 11/11 118 (OGJ).

Fornæs: 4/12 55 N og 18/12 84 N (HLL), 27/12 193 (CO).

Ingen oversomrende, så forårets sidste blev 9/5 1 **Norsminde Fjord** (FL), og efterårets første 15/9 4 **Kysing Næs** (OGJ).

Total: 31600. Antal indsendere: 33. Antal obs.: 116.

Månedstotal (1) samt månedsmax for **Stubbe Sø** (2) og **Alrø** (3).

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1)	3832	5541	13595	95	22	0	0	0	14	118	335	6048
2)	1110	250	80	-	-	-	-	-	-	-	30	1200
3)	716	4000	5100	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Ederfugl (*Somateria mollissima*) 02060

Ynglefund: **Hov Røn** 1498 par, **Søby Rev** 58 par og **Alrø Poller** 547 par (alle JG), **Stavns Fjord** 703 par, **Besser Rev** 146 par, **Kyholm** 67 par, **Lindholm** 114 par og **Bosserne** 35 par (alle TKC, TBB), **Tunø** 3 par (ØBF). Derudover er der set pulli ved **Begtrup Røn** (JTL) og **Egens Vig** (LPJ). Samlet bestand opgjort til 3171 par, men der mangler tal fra bl.a. **Anholt**.

1. halvår (>2000): 30/1 32000 **Havet N for Djursland** (FLY), 6/3 3160 Ø **Gjerrild Nordstrand** (LPJ), 17/3 6000 **Issehoved** (SD), 27/3 10000 **Grenå-Hundested færgen** (JHK).

2. halvår (>2000): **Fornæs**: 12/10 3275 (LPJ), 20/11 5000 S (SDA), 27/10 8350 trk. og rast. (BK, JP, JSP). Øvrige: 25/10 5000 **Mariager Fjord** (TN), 24/12 8000 Ø **Gjerrild Nordstrand** (HC).

Total: 119498. Antal indsendere: 28. Antal obs.: 369.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
34296	2201	28399	1665	6511	1643	877	357	3465	25615	6411	1577

Kongeederfugl (*Somateria spectabilis*) 02070 SU-ART

En godkendt observation; 16/3 1 ad han i pragtdragt rst **Issehoved, Samsø (SD)**, samt to iagttagelser under behandling af SU: 31/3 1 ad han N kl. 10.30 **Vandstedet, Nordsamsø**, og 13/11 1 han i pragtdragt N **Fornæs**.

Arten er på SU-listen. Der må ikke refereres til iagttagelser, som ikke er godkendt af SU.

Havlit (*Clangula hyemalis*) 02120

En kombination af mange observationer, samtidig med at der er blevet registreret den næststørste flok nogensinde i amtet, giver en meget høj årstotal. Omtalte flok blev observeret fra fly i **Havet N for Djursland**, hvor det i de senere år har vist sig, at de største koncentrationer af Havlitter findes. Det afspejles således ofte i årstotalen, om dette område er blevet besøgt. Af de mere kystnære områder synes **Samsø** og **Kysing Næs** at være de sikreste lokaliteter.

Alle obs. > 5: 30/1 230 **Havet N for Djursland (FLY)**, 4/2 7 **Øster Hedekrog (SD)**, 21/3 8 **Grenå-Anholt færgeren (CO)**, 24/3 18 **Øster Hedekrog (SD)**, 27/3 11 trk. N **Fornæs (JIK)**, 28/3 13 **Øster Hedekrog (SD)**, 29/10 4 N + 2 S hanner **Fornæs (HLL)**, 10/11 26 **Issehoved (SD)**, 11/11 10 hanner + 3 hunner **Kysing Næs (OGJ)**, 25/11 7 **Øster Hedekrog (SD)**.

Total: 390. Antal indsendere: 14. Antal obs.: 40.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
238	11	23	5	0	0	0	0	0	8	31	4

Sortand (*Melanitta nigra*) 02130

Hvis man ser bort fra flytællingen er årstotalen på samme niveau som i 1990.

1. halvår (>500): 30/1 120000 **Havet N for Djursland (FLY)**, 19/3 1140 **Grenå-Anholt færgeren (JSP)**, 21/3 746 **Grenå-Anholt færgeren (CO)**, 24/3 1500 **Bønnerup Strand (BK, JP)**, 27/3 2000 **Grenå-Hundested færgeren (JHK)**, 14/4 975 N **Eskeplet (OL)**.

2. halvår (>100): 14/9 511 trk. og 26/9 172 trk. **Sletterhage (HLL)**, 10/11 250 **Issehoved (SD)**, 25/12 4000 **Als Odde (TN)**.

Indlandsobs.: 16/3 - 3/4 og 20/4 - 21/4 1 ad han **Hesselholm Made (SD, LEB)**, 26/5 1 **Emborg Odde (PL)**.

Total: 135603. Antal indsendere: 19. Antal obs.: 77.

Total ekskl. flytælling: 15603 (* Jan: 0 excl.flytælling)

JAN*	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
120000	318	8957	1093	26	55	0	1	719	148	286	400

Fløjlsand (*Melanitta fusca*) 02150

Rekordforekomst, der imidlertid primært skyldes nogle store observationer i foråret. Vanen tro færre fugle i efteråret, men dog stadig over middel.

1. halvår (>100): 30/1 2700 Havet N for Djursland (FLY), 2/3 110 Øster Hedekrog (SD), 26/3 og 27/3 1000 Moesgård Strand (FN, JLY), 27/3 106 S Fornæs (JHK), 14/4 700 Vester Hedekrog (SD).

2. halvår (>50): 11/8 64 Øster Hedekrog (SD), 20/10 51 Fornæs (SDA), 25/10 400 Als Odde ved Mariager Fjord (TN).

Indlandsobs.: 1/12 1 han Stubbe Sø (JPL).

Total: 6775. Antal indsendere: 18. Antal obs.: 62.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2771	118	2479	776	9	0	0	67	47	461	43	4

Sortand/Fløjsand (*Melanitta nigra/fusca*) 02135

Alle obs.: 26/3 ca. 1000 og 27/3 1500 Moesgård Strand (OL). Flokkene angives til at have indeholdt ca. 2/3 Fløjsænder - se også afsnit om Fløjsand.

Hvinand (*Bucephala clangula*) 02180

De spredte sommerobservationer indikerer, at der tilsyneladende ikke er deciderede fældepladser i amtet. Kun på en enkelt lokalitet var der tendenser til flokdannelse i løbet af sommeren: Fussing Sø.

Sommerobs. (juni-aug): 1 par oversomrende Sø v. Auning (PT), 5/6 1 han Norsminde Fjord (SH), 30/6 1 hun Norsminde Fjord (AJ), 30/6 1 hun Østerby Mose (AJ), 5/7 2 hunner Brabrand Sø (JTL), 5/7 1 Søbygård Sø (CH), 26/7 30 Fussing Sø (EN), 31/8 12 Fussing Sø (TBA).

1. halvår (>50) - (ekskl. lokaliteter i nedenstående skema): 17/1 53 Vosnæs (SDA), 21/1 196 Glenstrup Sø (TN), 27/1 350 Sødringholm (BK), 28/2 95 Nordsamsø (SD), 27/3 200 Grenå-Hundested færger (JHK).

2. halvår (>50): 10/11 60 V Issehoved (SD), 11/11 332 S Kysing Næs (OGJ), 30/11 75 Hevring Strand (JOA), 8/12 80 Sødringkær (JP).

Total: 21460. Antal indsendere: 41. Antal obs.: 271.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4711	3738	1430	170	55	5	35	14	2	3268	3397	4635

Månedsmax. for Mariager Fjord inkl. Als Odde (1), Randers og Grund Fjorde (2), Norsminde Fjord (3), Alrø (4), Stavns Fjord (5), Stubbe Sø (6).

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1)		400	280							3200	26	3195
2)	500	6	100	28	2						1	700
3)	125	175	100	4	19	2					105	35
4)	1250	1250								25	40	200
5)	962	270	101	26							920	
6)	35	10	38	10							105	35

Lille Skallesluger (*Mergus albellus*) 02200

Iagttaget på yderst få lokaliteter, men dog med pæne tal, så det er vel mest et udtryk for at en række af søerne f.eks. i den vestlige del af amtet ikke er blevet besøgt i vinterhalvåret, snarere end at det skulle have været et dårligt år for arten.

1. halvår (max. tal): **Stubbe Sø**: 8 hanner + 7 hunner (SS, FL, FR). **Nørre Sø**: 7 hanner + 1 hun (L.PJ). **Salten Langsø**: 1 han + 4 hunner (GG m.fl.). **Brabrand Sø**: 1 han + 1 hun (SS m.fl.). **Norsminde Fjord**: 3 hanner + 3 hunner (SS, PT). Øvrige obs.: 19/1 1 han **Alrø Vadegrund** (NH), 4/2 1 han + 1 hun **Mossø** (JØP), 23/2 1 han **Kysing Næs** (OGJ). Sidste forårsobs: 29/3 3 **Stubbe Sø** (PBP).

2. halvår (max. tal): **Stubbe Sø**: 2 hunner (OF). **Nørre Sø**: 4 hanner + 9 hunner (JPL). **Salten Langsø**: 3 hunner (GG). **Brabrand Sø**: 1 hun (AJ, FAJ). **Norsminde Fjord**: 3 hanner + 2 hunner (OGJ). Øvrige obs.: 20/11 1 hun **Alrø Vadegrund** (NH), som også var efterårets første observation.

Total: 204. Antal indsendere: 29. Antal obs.: 112.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
102	42	14	0	0	0	0	0	0	0	13	33

Toppet Skallesluger (*Mergus serrator*) 02210

Der er kun indsendt yngletal fra 4 områder, hvilket måske kan forklares med en lille ornitologisk aktivitet i sommermånederne. Alligevel tyder noget på, at det var en halvsårlig ynglesæson for arten, idet den gennemsnitlige størrelse af de ungekuld, som blev observeret her i amtet, var på sølle 4,1.

Uden for ynglesæsonen er der indsendt mange observationer, specielt i foråret, hvor fuglene koncentrerer sig på "knirkepladserne". I efteråret derimod synes fuglene at sprede sig mere, i hvert fald er der ikke iagttagelser af flok- ke > 25 andre steder end i **Stavns og Norsminde Fjorde**.

Ynglefund: **Stavns Fjord** 2-3 par (LEB, SD, TKC, TBB), **Kyholm** 2 par (TKC, TBB), **Alrø** 3 par (AJ, JK), **Norsminde Fjord** 3 par (AJ).

Obs. > 25 (ekskl. **Stavns og Norsminde Fjorde**): 17/3 30 **Issehoved** (SD), 31/3 47 **Alrø** (NH), 6/4 45 **Alrø Vadegrund** (NH), 7/4 40 **Øster Hedekrog** (SD), 21/4 33 **Alrø** (NH), 27/4 30 **Tunø** (SH), 12/5 31 **trk. Gjerrild Nordstrand** (JP, BK).

Total: 2216. Antal indsendere: 31. Antal obs.: 185.

Månedstotal (1) samt månedsmax. for **Stavns Fjord** (2) og **Norsminde Fjord** (3).

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1)	157	97	594	318	213	36	77	166	143	163	226	24
2)	118	50	86	71	-	-	6	32	2	48	64	-
3)	14	16	4	4	23	11	31	30	36	35	32	6

Stor Skallesluger (*Mergus merganser*) 02230

1. halvår (>100) - (ekskl. lokaliteter i nedenstående skema): 15/1 228 **Hinge Sø** (PMC), 17/1 350 **Borre Sø** (PMC), 19/1 117 **Alrø Poller** (NH), 21/1 142 **Glenstrup Sø** (TN), 31/1 219 **Alrø** (SS), 1/2 380 **Julsø** (PMC), 3/2 217 **Alrø** (FL). Forårets sidste blev 11/5 1 **Norsminde Fjord** (FL).

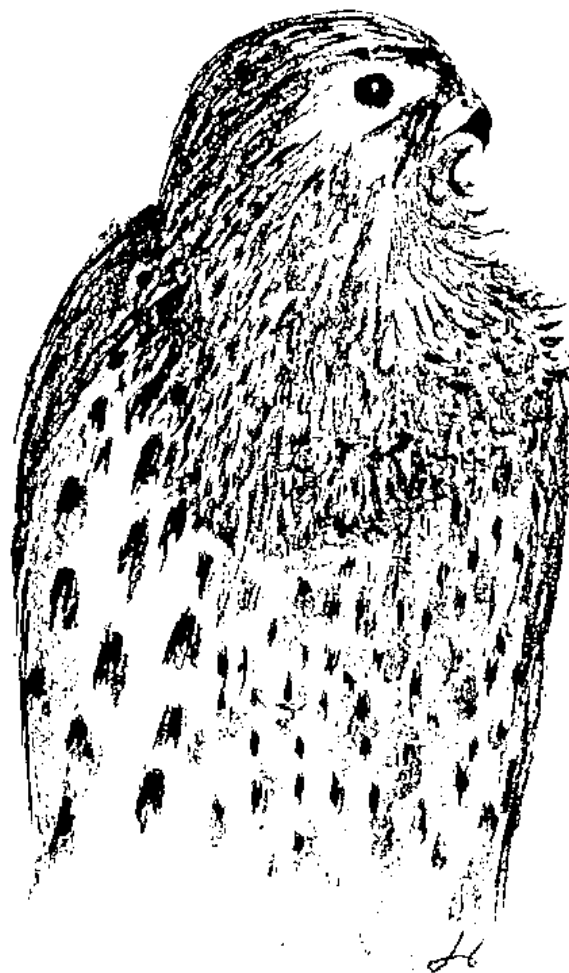
2. halvår (>50): 23/11 53 **Nørre Sø** (JLY, FN, OL), 24/11 200 **Silkeborg Langsø, Ø. bassin** (BRS), 15/12 150 **Silkeborg Langsø, Ø. bassin** (BRS). Efterårets første: 27/10 3 **Grund Fjord** (FFA).

Total: 9016. Antal indsendere: 45. Antal obs.: 267.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3131	2216	882	47	8	0	0	0	0	3	647	2062

Månedsmax. for Grund Fjord (1), Stubbe Sø (2), Salten Langsø (3), Brabrand Sø (4), Norsminde Fjord (5), Stavns Fjord (6).

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1)	100	150	16	7	-	-	-	-	-	3	-	15
2)	300	200	167	-	-	-	-	-	-	-	300	805
3)	100	-	29	-	-	-	-	-	-	-	-	110
4)	69	36	40	4	-	-	-	-	-	-	-	12
5)	21	90	16	3	5	-	-	-	-	-	3	7
6)	96	100	96	-	-	-	-	-	-	-	13	-

Tårnfalk - *Nyctalus noctula* (Linn.)

Indledning til rovfugle 1991

Det er ikke hvert år vi i denne rapport kan præsentere et nyt træksted af høj standard, det er ikke desto mindre tilfældet i år, idet Carsten Olsen og Arve Jensen tilbragte foråret på Anholts østspids, **Totten**, og resultatet af deres optællinger er i høj grad med til at øge vores viden om rovfugletrækket i amtet. Således bemærkes i flere tilfælde god overensstemmelse mellem trækket ved **Totten**, **Gjerrild** og **Samsø**, hvorimod **Moesgård** ofte viser et andet trækmonster. Aktiviteten på sidstnævnte lokalitet har dog været for sporadisk i 1991, til at dette kan uddybes nærmere i øjeblikket. Derudover er det også tydeligt, at langt de fleste fugle ved Totten observeredes på direkte træk, i modsætning til Gjerrild, hvor der kan opholde sig en del rastende fugle, ligesom de lokale ynglefugle ofte blander sig.

Forårstrækkets bedste dage blev d. 6-9 maj, hvor mange spændende arter viste sig. Iøvrigt bemærkes d. 23/3, med et stort returtræk (?) af Musvåge over Samsø kl. 12.45-15.10. Trækket kom ret pludseligt, efter en forandring i vejret (SD,LEB). Denne dag kun 1 Musvåge trkf Gjerrild, 6 NØ Totten og observatøren ved Moesgård gik hjem kl. 12.30.

Pga. brugen af DOF-basen har vi i år haft mulighed for et sammenstille et mere præcist billede af aktiviteten ved træklokaliteterne. Skemaet nedenfor viser antallet af dage med observationer, desværre skriver de færreste det nøjagtige tidspunkt for deres obs (klokkeslet), hvorfor vi ikke kan beregne den samlede obs-tid.

	Gjerrild Nordstrand	Moesgård Strand	Totten, Anholt
Feb	1	0	0
mar	13	14	8
apr	9	6	19
maj	15	8	22
jun	1	0	7
I alt antal dage	39	28	56

Sammenlignes med 1990 bemærkes igen et fald i aktiviteten ved Gjerrild, hvorimod der kan konstateres en mindre stigning ved Moesgård. Til sammenligning kan oplyses, at der var aktivitet ved Gjerrild i sammenlagt 67 dage i 1989 og 47 dage i 1990.

Ligesom tidligere var efterårstrækket en tynd kop the, med Samsø som den sædvanlige undtagelse. Igen var det SD der stod for observationerne, og dagen var den 28/9. Om trækket af Musvåge, Hvepsevåge og Spurvehøg ved **Vesborg Fyr** den dag skriver SD: "Trækket kom fra Sjælland, ind over Brattingsborg Skov, hvor de tog højde og gled nord-nordvestover. At de kommer fra Sjælland er en ubekræftet teori, men jeg kan ikke finde anden logisk forklaring". SD tilføjer, at nogle af Spurvehøgene trak nord sammen med vågerne, mens andre trak lavt over havet syd- og vestpå mod Fyn og Endelave. Vejret omkring d. 28/9 var roligt, med skiftende vinde. Ugen forinden var præget af regn, byger og blæst. Rovfugletrækket over Samsø må blive emne for en meget tyk bog en dag !

Hvepsevåge (*Pernis apivorus*) 02310

Der bemærkes et pænt forårstræk over Samsø, ellers et normalt år.

Yngel: I alt 9 par fra 8 lokaliteter er indrapporteret.

Træk: De første var 9/5 1 Stubbe Sø (PRP), 11/5 12 N Hesselholm (LEB) + 1 Ø Gjerrild Nordstrand (HC) + 1 N Moesgård Strand (JTL) + 1 par Nederskov v. Galten (JTL). Forårstrækket kulminerede i to perioder: 11-12 og 29-31 maj. Gjerrild Nordstrand: 11/5-29/5 i alt 33 trk, max. 25/5 6 Ø (HC) og 29/5 23 N (HLL). Totten, Anholt: 24/5-8/6 i alt 24 trk, max. 30/5 15 trk (CO). Moesgård Strand: 11/5 1 N (JTL), 24/5 1 N (FR), 25/5 6 N (JTL), Stavns Fjord/Hesselholm/Issehoved: 11/5-8/6 i alt 89 trk, max. 11/5 12 N + 12/5 35 NV Hesselholm (LEB), 30/5 29 N Stavns Fjord (TKC).

Fig. må være forlænget træk: 28/6 1 + 30/6 1 NV Hesselholm (LEB), 30/6 1 N Grenå Plantage (CO), 7/7 1 indtrk Lushage (SD), 17/7 1 S Hesselholm (LEB).

Intet efterårstræk af betydning. De sidste blev 14/9 3 Salten Langsø (GG), 26/9 1 S Sletterhage (HLL) og 28/9 2 trk Vesborg Fyr (SD).

Total: 232 Antal indsendere: 27 Antal obs: 87

JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	138	22	16	13	11	0	0	0

Sort Glente (*Milvus migrans*) 02380

I alt 4 observationer på den samme dag, nøjagtige angivelser af obstid viser, at der højst sandsynlig er tale om mindst to forskellige fugle: 11/5 kl. 12.25 1 N Norsminde Fjord (OGJ,FL) + kl. 12.58 1 N Moesgård Strand (JTL) + kl. 12.40 1 trkf Gjerrild Nordstrand (HC).

Rød Glente (*Milvus milvus*) 02390

Ikke noget stort år, men dog bedre end 1990. Manglen på obs i perioden 15/6-15/8 tyder ikke godt for en evt. ynglebestand i amtet.

Træk: De første blev 4/3 1 N + 11/3 1 N Moesgård Strand (SS) og 9/3 1 N Rønne (SP).

Store uoverensstemmelser observatørene imellem mht. trækretning, og manglende klokkeslet på observationerne gør det vanskeligt at beregne det rigtige antal glenter ved Gjerrild Nordstrand (G.N.). Som et eksempel herpå skal nævnes 29/3, hvor fig. obs er meddelt fra G.N. af 5 forskellige observatører: 1 SØ + 2 NV 10.30-12.30, 1 rst, 3 NØ, 1 N 10.00, 2 trkf. Gæt selv hvormange!? Eller hvad med fuglen 13/4, som både er indrapporteret rastende, trækkende Ø eller SØ, af 6 forskellige observatører!. Efter en kritisk gennemgang af observationerne fås fig: Gjerrild: 28/3-9/5 i alt 6-8 trk/rst. (mar 3-4, apr 2-3, maj 1), max. 29/3 3 (HC,JHK,OGJ m.fl.).

Moesgård Strand: 4/3 1 N (SS), 11/3 1 N (SS), 4/4 1 NØ + 1 NØ Moesgård Skov (FN) og 13/4 1 N (JTL).

De sidste var 15/8 1 SV Søbygård Sø (EJJ), 16/8 1 SV Norsminde Fjord (OGJ) og en efternøler 7/10 1 rst Sejs (MS).

Total: 36 Antal indsendere: 29 Antal obs: 44

JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	11	19	2	4	0	2	0	1	0	0

Havørn (*Haliaeetus albicilla*) 02430

I alt 5 forskellige fugle er pænt. For 3. år i træk havde vi overvintrende Havørne på to lokaliteter i amtet. Fuglen fra Salten Langsø er indrapporteret som både 4K, 5K og ad, formodentlig bestemt ud fra halefarven. Ifølge Benny Gensbøl; Rovfuglene i Europa (GAD 1984) kan en så nøjagtig aldersbestemmelse af en immature Havørn ikke foretages, idet der selv i voksendragten kan optræde brunlige fjer i halen. Voksendragten anlægges i 4-5 års alderen, så man kunne med god samvittighed kalde fuglen adult. Vi nøjjes dog med immature/ad.

Salten Langsø: 12/1-3/3 1 imm/ad rst (PL, LB, SS, OGJ, GG), ult. maj 1 ad rst, set kredse sammen med Fiskeørn (medd. LPJ) - samme ?, 22/12 1 ad rst (GG), 25/12 1 ad rst (FL), **Stubbe Sø:** 13/1-3/2 i alt 17 obs af en ad Havørn (mange inds.).

Øvrige: 24-25/3 1 2-3K rst **Gjerrild Nordstrand** (HC), ca. 3/12 1 imm trk **Silkeborg Langsø** (medd. JTL), 4/12 1 juv Ø **Alrø** (JG).

Slangeørn (Circus gallicus) 02560 SU-ART

En godkendt observation: 11/5 1 kreds. **Gjerrild Nederskov v. Veggerslev** (HC). 12. fund fra DK og 2. obs af arten fra Århus amt. Den første var 25/6 1904 ved **Pindstrup**.

Rørhøg (Circus aeruginosus) 02600

En pæn stigning i antallet af fugle giver den næsthøjeste total nogensinde. Der er dog muligheder for gengangere i materialet, da det er meget svært at bestemme det nøjagtige antal fugle ved de velbesøgte lokaliteter som **Brabrand Sø** og **Gjerrild Nordstrand**. Men 37 trækkende ved **Totten** i foråret skæpper også pænt i "kassen".

Yngel: I alt 4 sikre og 8 sandsynlige ynglepar, de sandsynlige vurderet udfra obs på egnede steder i yngletiden samt obs af 1K-fugle. Lokaliteterne fordeler sig over hele amtet.

Træk: Ankomst ult. marts-pri apr.; 29/3 1 trk **Hesselholm** (SD) + 1 NØ **Totten** (CO), 2/4 1 par **Kragemosen, Samsø** (LEB) + 1 rst **Skalså Enge** (BLA). **Gjerrild Nordstrand:** 4/4-27/5 i alt 30 (april 12, maj 18), max. 26/4 4 trk (GG, HP) og 6/5 5 rst (HC). **Totten, Anholt:** 29/3-30/5 i alt 37 (mar 1, apr 10, maj 26), max. 2/5 4 trk og 6/5 8 trk (CO). **Moesgård Strand:** 6/4-19/5 i alt 6-7 (apr 2-3, maj 4), max. 8/5 2 N (FN, HP, m.fl.).

Intet efterårstræk af betydning rapporteret. De største koncentrationer i efteråret blev 27/8 + 1/9 5 rst **Norsminde Fjord** (OGJ). De sidste blev 20/9 + 28/9 1 hun rst **Brabrand Sø** (JOK) og 28/9 1 N **Vesborg Fyr** (SD) + 1 rst **Norsminde Fjord** (OGJ).

Total: 334 Antal indsendere: 48 Antal obs: 284

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	2	81	110	35	26	60	27	0	0	0

Blå Kærhøg (Circus cyaneus) 02610

1991 blev nyt rekordår for Blå kærhøg i Århus amt (tidl. rekord; 1986 med 205), hvilket ikke mindst skyldes **Tottens** premiere som fint rovfugletræksted, men også et pænt træk ved **Gjerrild**.

Et sommerfund: 24/5 + 31/5 + 23/6 1 hun **Kastbjerg Ådal v. Kastbjerg** (PR+ER). Ifølge observatørerne blev fuglen set i området flere gange i løbet af sommeren.

Forårstræk indledes ult. marts, med de første trækkende 22/3 ved **Moesgård**, 27/3 ved **Totten** og 28/3 ved **Gjerrild, Totten, Anholt:** 27/3-19/5 i alt 77, heraf 59 trk. (mar 1, apr 32, maj 44). Max. 2/5 8 trk og 6/5 19 trk (CO). **Gjerrild Nordstrand:** 28/3-11/5 i alt 35, heraf 21 trk. (mar 1, apr 22, maj 12). Max. 13/4 4 trk + 1-2 rst (HC, FR, SS) og 26/4 7 trk + 7 rst (GG, HP). **Moesgård Strand:** 22/3 1 N (FN), 4/4 1 N (SS), 13/4 1 rst (JTL). Forårets sidste udover ovennævnte sommerfund blev 19/5 1 trk **Totten** (CO) og 25/5 1 rst **Kvottrup** (JOA).

Efterår: De første blev 14/9 1 rst **Kysing Næs** (OGJ), 19/9 1 **Kolindsund** (EN) og 21/9 2 rst **Helgenæs** (JTL). Fra **Helgenæs/Sletterhage** i alt 8 trk/rst i perioden 21/9-19/10, max. 6/10 3 rst (JTL).

Vinter (jan-feb og nov-dec): Obs fra i alt 15 forskellige områder, max. 21/1 2 rst **Kolindsund** (FR, SS) og 25/12 3 rst **Mariager Fjord** (TN).

Total: 217 Antal indsendere: 36 Antal obs: 167

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
14	9	5	74	68	1	0	0	11	18	9	10

Steppehøg (*Circus macrorus*) 02620 SU-ART

En godkendt obs: 4/5 1 2K hun N kl. 11.05 Assedrup Enge (OGJ). Der foreligger tidligere et fund fra amtet; Grenå 1850.

Endvidere foreligger et udokumenteret fund fra Gjerrild Nordstrand pri. maj.

Der må ikke refereres til fund, som ikke er godkendt af SU.

Hede-/Steppehøg (*Circus pygargus/macrorus*) 02625

En obs: 6/5 1 Ø Gjerrild Nordstrand (RD).

Hedehøg (*Circus pygargus*) 02630

Et normalt år med i alt 5 obs af 4-5 fugle: 4/5 1 ad han rst Katholm Skov (OF), 6/5 1 ad han rst Ålsrode (OF) + 1 ad han trk Totten, Anholt (AJE), 31/5 1 han N Moesgård Strand (SS), 4/6 1 2K han NV Borum Stormose (JTL).

Duehøg (*Accipiter gentilis*) 02670

Yngel: 1 alt 10-11 par fra ligeså mange lokaliteter.

Træk: 23/3-26/5 i alt 24 Gjerrild Nordstrand, heraf 10 noteret trk, max. 26/4 4 NØ (GG,HP, m.fl.). Moesgård Strand; 15/3-19/5 i alt 11, heraf 5 trk. Max. 29/3 3 rst og 11/5 2 N (HP,JTL,m.fl.). Fra Totten ikke en eneste, hvilket mere end antyder, at mange af fuglene som rapporteres som trækkende fra Moesgård og Gjerrild, reelt er lokale ynglefugle.

Total: 111 Antal indsendere: 34 Antal obs: 97

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
8	5	28	23	15	5	10	8	2	3	3	4

Spurvehøg (*Accipiter nisus*) 02690

788 fugle på forårstræk fra Totten hæver 1991 over middelmådigheden. Den store dag over hele landet var d. 6/5, og (HC) anslår at der denne dag trak min. 500 over Gjerrild. Disse er talt med i totalerne. Sammenlign også med Totten-tallet !

Yngel: I alt 18 par rapporteret, heraf har (SMJ) 12 par i sit sædvanlige undersøgelsesområde (70 km²) ved Hinnerup. SMJ oplyser, at andelen af mislykkede kuld var meget stor (45%), og at det måske skyldes øget bestand af Hus- og Skovmår.

Træk, forår: Gjerrild Nordstrand: 10/2-27/5 i alt 1140, heraf 1115 trk. (feb 2, mar 77, apr 253, maj 808). Max. 26/4 102 Ø (HC) og 6/5 154 trk på 2,5 times obs (RD), min 500 hele dagen anslået (HC). Observatøren måtte forlade lokaliteten mens trækket stadigt var i fuld gang! Moesgård Strand: 15/3-19/5 i alt 71 (mar 14, apr 34, maj 23), max. 6/4 17 N (JTL) og 11/5 12 N (JTL). Totten, Anholt; 22/3-30/5 i alt 788 (mar 33, apr 185, maj 570). Max. 2/5 91 trk og 6/5 274 trk (CO). Øvrige, bl.a.: 15/4 12 N Helgenæs (JTL), 28/4 16 N Hesselholm (SD), 4/5 20 trk Fornæs (JSP) og 9/5 23 N Dragsmur (JTL).

Efterår: Eneste større træk dage var 28/9 17 NV **Vesborg Fyr (SD)** + 6 S **Sletterhage (HLL)** og 19/10 13 S **Helgenæs (JTL)**.

Total: 2319 Antal indsendere: 47 Antal obs: 363

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
40	20	181	421	1493	9	31	20	38	25	11	26

Musvåge (*Buteo buteo*) 02870

Fremgangen skyldes især træklokaliteterne, og især **Totten Anholt**, der som "ny" lokalitet skæpper godt i kassen med 1045 trk. i løbet af foråret. Trækket er dog generelt middelmådigt, måske pga. den meget regnfulde april måned.

Nedgangen i antallet af ynglepar er forhåbenlig kun tilsyneladende, og må skyldes et fald i aktiviteten i vore skove. Rovfuglegruppen melder om dårlig ynglesucces pga. den kolde og våde juni måned. I alt er der rapporteret 29 sikre eller sandsynlige ynglepar fra 24 lokaliteter. Flest **Fussingø Skov** 3 par (JP).

Træk: **Gjerrild Nordstrand**: 2/3-26/5 i alt 1537, heraf er 835 noteret trækkende (mar 620, apr 722, maj 373). Heri er dog ikke medregnet de over 1000 våger, som ifølge lokale beboere trak ca. 18/3 (medd. HC) (17/3 22 trkf (BK,JP)). På flere dage er der stor uoverensstemmelse om både antallet af og trækretningen hos de trækkende fugle mellem de forskellige observatører. F. eks. 28/3 70 Ø (JHK) men 60 trkf + 6 rst (HC), og 13/4 176 Ø + 20 rst kl. 06.30-15.00 (FR) men 233 trk hos (HP) og 180 trkf fra (HC). I de tilfælde hvor klokkeslet ikke er oplyst kan vi ikke gøre andet end at bruge det største tal som dagstotal. Bedste dage blev 24/3 140 trkf (HC), 26/3 140 trk (HC), 13/4 233 trk (HP), 26/4 166 trk (HP,GG). **Totten Anholt**: 22/3-26/5 i alt 1045 trk + 28 trkf (mar 505, apr 125, maj 449). Bedste dage blev 29/3 352 trk, 8/5 199 trk og 9/5 125 trk (CO AJE). **Moesgård Strand**: 11/3-24/5 i alt 1434 N + 13 rst (mar 1288, apr 75, maj 84). Max. 4/3 172 N (SS), 14/3 428 N (SS,FR,OGJ), 15/3 360 N (FN) og 22/3 65 N (HP).

Øvrige større træk: 12/3-7/5 i alt 62 N **Risskov**, max. 14/3 42 N (HLL), 15/3 191 N **Universitetsparken (TKC,JOK)**, 14/4 66 trk **Fornæs (JSP)**, 9/5 163 N **Dragsmur Helgenæs (JTL)**.

Nogle dage med obs fra flere lokaliteter viser ikke særlig god overensstemmelse mellem tallene; f.eks. 8/5 199 trk **Totten** men kun 5 N **Moesgård** og 25 trkf **Gjerrild**. Den 23/3 er interessant. Denne dag observeres 303 Musvåger trække S **Hesselholm Samsø**, men kun 2 **Gjerrild**, 6 trk **Totten** og 19 N **Moesgård**. Dette virker bekræftende på observatørens formodninger om, at der var tale om returtræk pga. dårligt vejr.

Efterårstræk, der foreligger flere større tal: 8/9-19/10 i alt 47 S og 49 N **Helgenæs (JTL)**, 14/9 26 S og 28/9 112 S **Kysing Næs (OGJ)**, 28/9 108 N **Vesborg Fyr (SD)**.

Total: 6872 Antal indsendere: 50 Antal obs: 621

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
76	77	3568	1089	1349	79	58	32	346	123	33	42

Fjeldvåge (*Buteo lagopus*) 02900

I alt 145 Fjeldvåger gør 1991 til det ubetinget dårligste år siden 1981! Blandt årsagerne til dette må være et forår stort set uden østenvind til at presse trækket op over Jylland, ihvertfald melder samtlige træksteder om et bundår. Antallet af overvintrende fugle synes derimod mere normalt.

Træk: Forårstræk indledes med marts og kulminerer med april. **Gjerrild Nordstrand**: 26/3-12/5 i alt 18, heraf 11 noteret trk. Max. 13/4 10 trk (HC,FR,BK,JSP,JHK, FN,JTL). **Totten Anholt**: 23/3-6/5 i alt 24 trk + 3 trkf, max. 29/3 6 og 12/4 3 (CO+AJE). **Nordsamsø**: 16/3-28/4 i alt 6 trk/trkf (SD,LEB). **Moesgård Strand**: Ingen!

Forårets sidste blev 6/5 1 trkf **Totten Anholt** (CO), 12/5 1 **Gjerrild Nordstrand** (HC) og 31/5 2 **Skærsø Plt.** (FF).

Efterårets første er ret tidlig; 4/8 1 over **Århus Stadion**, observatøren tilføjer "Brøndby-AGF" (JFT), 7/9 1 **Galten** (JTL) og 8/9 1 N **Helgenæs** (JTL). Af træk skal nævnes 8/9 1 N, 6/10 7 S og 19/10 8 trk, alle **Helgenæs** (JTL).

Vinter: I alt 13-17 stationære fra 8-12 lokaliteter. Flest **Mariager Fjord** 3, **Samsø** 2-3 og **Fussing Enge/Bjerregrav Mose** 2-3.

Total: 145 Antal indsendere: 40 Antal obs: 114 Antal lokaliteter: 53

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
15	9	21	42	6	0	0	1	7	22	7	14

Lille/Stor Skrigeørn (*Aquila pomarina/A. clanga*) 02925

To obs: 11/5 1 N kl. 11.45 **Moesgård Strand** (JTL) og 16/5 1 SV kl. 13.15 **Kolt** (LB).

Kongeørn (*Aquila chrysaetos*) 02960

To observationer, som tidsmæssigt kan være den samme fugl: 14/11 1 juv **Rigtrup v. Voldum** (EN) og 20/11 1 juv **Krøgsager v. Assentoft** (DOF). Der er ca. 15 km mellem de to lokaliteter. Kongeørn er sidst set i amtet i 1987.

Fiskeørn (*Pandion haliaetus*) 03010

Mindre fremgang i forhold til 1990 gør 1991 til det bedste år siden 1987. 1991 gør sig også bemærket med et vinterfund.

Ingen sikre tegn på ynglevirksomhed, men i alt 5 sommerobs i perioden 9/6-11/7, heraf de 4 fra Midtjylland.

Træk: De første blev 27/3 1 trk **Gjerrild Nordstrand** (JTL,HC), 31/3 1 N **Søsterhøj Moesgård** (JTL) og 1/4 1 indtrk **Totten Anholt** (CO). **Gjerrild Nordstrand**: 27/3-25/5 i alt 22-24 trk, marts 1, april 11, maj 10 (HC,JTL, FN, HP, OGJ, GG, JDK). Max. 26/4 5 trk (HP) og 9/5 5 trk (HC). **Totten Anholt**: 1/4-14/5 i alt 32 trk, april 21, maj 11 (CO+AJE). Max. 28/4 5 trk og 29/4 4 trk (CO). **Moesgård Strand**: 8/4 1 N (SS), 4/5 1 N (JTL) og 11/5 1 N (JTL). **Norsminde Fjord**: 21/4-11/5 i alt 8 N, max. 4/5 4 N (TB, OGJ, FL, SS, SH).

Forårstrækket ebber ud ult. maj. Efteråret indledes med, august, med 11/8 1 **Salten Langsø** (HLL), hvilket er den første obs efter 11/7.

De Midtjyske søer er så absolut det bedste sted i amtet at se Fiskeørn i efteråret. I perioden 11/8-6/10 foreligger i alt 17 obs herfra, med **Salten Langsø**, **Julsø** og **Borresø** som de bedste lokaliteter. Max. blev 25/8 6 og 15/9 3, alle **Salten Langsø** (GG).

De sidste ses 29/9 1 S **Sletterhage** (HD), 6/10 1 **Salten Langsø** (GG) og efternøleren 20/10 1 **Stubbe Sø** (PBP).

Vinter: 2/2 1 fou **Gudenåen v. Langå** (medd. EN). Blev bl.a. set fiske.

Total: 150 Antal indsendere: 39 Antal obs: 122 Antal lokaliteter: 38

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	1	2	57	44	5	2	23	15	2	0	0

Tårnfalk (*Falco tinnunculus*) 03040

De i alt 24 sikre eller sandsynlige ynglepar er noget færre end 1990. Blandt årsagerne til dette er dels, at vi mangler sidste års grundige ynglefugletællinger fra bl.a. **Helgenæs** og **Randers Fjord**, dels det kolde vejr i juni, som nok har fået en del ynglepar til at opgive. Det totale antal fugle er dog på højde med 1990, så bestanden er stadig stor.

Yngel: I alt 24 sikre eller sandsynlige ynglepar, fra 22 lokaliteter. Eneste lok med mere end et par var **Gjerrild Nordstrand** (2 sandsynlige y-par) og **Kristrup-Romalt Enge** (1-2 par). Kun et enkelt par fra Midtjylland (**Gødvad Bakke**) hvor Tårnfalkebestanden stadig er tynd. Således kun i alt 21 fugle fra hele **Midtjylland** (Silkeborg, Gjern, Hammel, Them og Ry kommuner).

Forårstræk: **Totten Anholt**: 20/3-22/5 i alt 32 trk + 12 rst (CO+AJE). Flest 28/4 5 rst og 6/5 10 trk (CO). **Gjerrild Nordstrand**: 26/3-19/5 i alt 35-39 trk, max. 13/4 7 trk (HC) og 26/4 14 trk (HP,GG,HC). **Moegård Strand**: 15/3-11/5 i alt 8 N + 6 rst (JLY,HP,OL,JTL,HLL,JØP). Øvrige større trækter: 9/5 5 N **Dragsmur, Helgenæs** (JTL), 19/5 2 N **Helgenæs** (JTL), 8/6 3 N **Issehoved** (SD).

Efterår, træk: 26/9 1 S **Sletterhage** (HLL), 28/9 4 S **Vesborg Fyr** (SD).

Største ansamling igøvrigt: 24/8 6 **Norsminde Fjord** (OGJ), 4/9 6 **Kolindsund** (LPJ).

Total: 620 Antal indsendere: 45 Antal observationer: 404

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
67	28	69	120	83	33	46	25	31	33	21	39

Aftenfalk (*Falco vespertinus*) 03070

Kun to observationer af i alt 3 fugle, foråret var jo ikke særligt aftenfalkevenligt mht. vejret:

9/5 1 han N **Gjerrild Nordstrand** kl. 13.38 (HP), 5/6 2 hun N **Kragemosen, Samsø** (LEB).

Lærke/Aftenfalk (*Falco subbuteo*/F. *vespertinus*) 03105

7/6 1 trk **Totten Anholt** (CO).

Dværgfalk (*Falco columbarius*) 03090

Det næstbedste år nogensinde (kun 1987 med 147 ex. er større), især takket være CO+AJE's aktiviteter på **Anholt**. De i alt 58 ex. herfra i foråret udgør næsten halvdelen af forårstotalen.

Efterårsforekomsten er med kun 16 fugle middelmådig, til gengæld bemærkes et sommerfund, hvilket er meget usædvanligt. Ingen vinterfund.

Forårstrækket indledes ved **Moegård Strand**, hvor den første ses trække nord 14/3 (SS,OGJ). Herefter 24/3 1 rst og 26/3 1 trkf, begge **Gjerrild Nordstrand** (begge HC).

Øvrige: **Gjerrild Nordstrand**: i alt 18 trk 24/3-27/5 er langt fra et stort år her. Bedste dag 3/5 3 NØ (HC,GG,HP,JSP,JDK,HLL). **Totten, Anholt**: 6/4-20/5 58, heraf 44 trk (apr 23, maj 35), max 28/4 4 trk og 6/5 16 trk (CO+AJE). **Moegård Strand**: Kun 2 ex udover ovennævnte: 7/5 1 N (HLL), 11/5 1 N (JTL). Øvrige træk: Især **Samsø** bemærkes med i alt 15 i perioden 6/4-22/5 (heraf 4 **Hesselholm** og 6 **Gammelholm**)(SD,-LEB,TKC). **Norsminde Fjord** i alt 4 trk 28/4-9/5 (SS,FL,OGJ).

Sommer: 27/7 1 F **Brande Kirke** v. Them (BRS).

Efterår: 11/9-17/11 i alt 16 fugle. Heraf 4 **Fornæs** (HLL,JP) og 4 **Sletterhage** (HLL,JTL). Bedste dag 11/9 3 **Fornæs** (HLL).

Total: 136 Antal indsendere: 20 Antal obs: 98 Antal lokaliteter: 25

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	3	48	67	0	1	0	11	4	1	0

Lærkefalk (*Falco subbuteo*) 03100

Med i alt 34-38 fugle en forekomst lidt over middel. Især bemærkes en del sommerfund, har der gemt sig et ynglepar et sted i omegnen af Århus ?

Forårstrækkets første; 26/4 1 NØ Gjerrild Nordstrand (GG,HP), 2/5 2 trk Totten, Anholt (CO). Totten, Anholt; 2/5-17/5 i alt 14, max 6/5 6 trk (CO+AJE). Gjerrild Nordstrand; 26/4-19/5 i alt 10 trk, max. 9/5 og 10/5 begge dage 2 trk (HP,HC). Moesgård Strand; Kun to fugle; 11/5 2 N (JTL).

Sommerfund; 8/6 1 S Issehoved (SD), 12/6 1 N Stavns Fjord (TKC), 20/6 1 NØ Brabrand Sø vest (AJ), 24/6 1 F Tåstrup Sø (PL,ET), 27/6 og 1/7 1 Brabrand Sø (JTL), 7/8 1 Ø Gjerrild Nordstrand (HC), 12/8 1 Brabrand Sø (FAJ).

Efterår; 8/9 1 Grund Fjord (JH), 28/9 1 F (kl. 12.30) + 1 kreds. (kl. 14.15) + 1 V (kl. 15.05), alle Vesborg Fyr, Samsø (SD). Der er muligvis tale om samme fugl.

Total: 34-40 Antal indsendere: 13 Antal obs: 29

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	1	25	48	1	2	24	0	0	0

Vandrefalk (*Falco peregrinus*) 03200

Et flot år med i alt 24-26 fugle, en tangering af rekorden fra 1989 (25-27 fugle). Materialet domineres af de tre velbesøgte lokaliteter; Totten Anholt, Gjerrild Nordstrand og Norsminde Fjord. Bemærk også de usædvanligt mange fugle i maj.

Forårstrækket indledes med 4/3 1 NV Moesgård Strand (SS), 24/3 1 hun rst + 25/3 1 han Gjerrild Nordstrand (HC). Gjerrild Nordstrand; 24/3-26/4 i alt 4 ; ovennævnte fra marts samt 13/4 1 han trkf (HC) og 26/4 1 N (GG,HP). Totten Anholt; 6/5 1 trk, 7/5 1 trk, 16/5 1 2K trk, 17/5 1 ad han, 18/5 1 han trk (alle CO). Øvrige; 5/4 1 ad hun V (OGJ)+ 4/5 1 ad han N (OGJ,SH)+ 11/5 1 ad han N (FL,OGJ), alle Norsminde Fjord, 1/5 1 ad han F Airø (JG), 12/5 1 imm F Hesselholm (LEB), og sidste forårsfugl 23/5 1 trk Gudenåparken Randers (BK).

Efterår; 19/8 1 juv Skejnæs Hage, Anholt (HJE), 25/8 1 S Helgenæs kl. 11.35 (KEH) + 1 imm V Norsminde Fjord 13.00-13.20 (FL,OGJ) - kunne godt være samme fugl - 9/9 1 han SV Brabrand (LB), 1/10 1 S Splidholm (PL), 12/10 1 SV Fornæs (RD).

Vinter; 8/1 1 rst Airø Poldkrog (AJ), 23/2 1 Kolindsund (JH), 7/12 1 ad han rst og 24/12 1 imm rst, begge Norsminde Fjord (begge OGJ).

Total: 24-26 Antal obs: 30 Antal indsendere: 16

Agerhøne (*Perdix perdix*) 03670

Næsten 400 flere fugle end sidste år, måske er Agerhønen igen i fremgang ?

De mange fugle skyldes især store antal fra februar måned, hvor de fleste blev set indenfor en uge. Årsagen hertil er uden tvivl, at der i denne uge faldt sne (den eneste uge med sne hele vinteren), og agerhøns ses jo som bekendt bedst på snedækket jord !

Yngel: I alt 13 par er rapporteret, bl.a. 1 par **Besser Rev**, set m. kyllinger allerede 30/4 (TKC).

Største flokke: 15/2 120 **Vestereng, Århus Nord (FN)**, 17/2 40 **Spørring Ådal (PT)**, 19/2 110 **Egå Enge (JWJøP) + 23 Alrø (NH)**, 24/2 22 **Norsminde Fjord (AJ)**, 27/3 24 **Spørring Ådal (PT)**. Største flokke fra 2. halvår blev 9/11 21 **Fornæs (HC)** og 16/11 20 **Kysing Fjord (OL)**.

Total: 1445 Antal indsendere: 31 Antal obs: 206

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
81	717	108	100	71	38	24	38	47	74	82	38

Vagtel (*Coturnix coturnix*) 03700

Kun en obs: 29/5 1 **Assedrup Enge (OGJ)**.

Fasan (*Phasianus cholcius*) 03940

Største antal: 6/1 47 + 17/2 109 + 26/5 46 **Spørring Ådal (PT)**, 29/3 14 **Brabrand Sø (AJ)**.

Total: 588 Antal indsendere: 5 Antal obs: 55

Vandrikse (*Rallus aquaticus*) 04070

Ret mange vinterfund gør at vi igen i år har obs fra alle årets måneder.

Yngel: Hovedankomsten til ynglelokaliteterne finder sted efter 18/3, og ult. marts høres den på de fleste ynglelokaliteter. "Syngende" fugle er rapporteret fra 11 lokaliteter, men mon ikke mange af de øvrige obs også drejer sig om hørte fugle ??

Max. 3/3 4 **Salten Langsø (OGJ)**, 26/3 + 30/4 8 **Brabrand Sø (AJJTL)**, 13/4 6 + 25/4 7 **Bjerregrav Mose (TBA)**.

Vinter: Indtil 3/3 obs fra flg. lokaliteter: **Salten Langsø, Brabrand Sø, Søbygård Sø, Stubbe Sø**. Efter 26/10 obs fra **Søbygård Sø, Vasen, Randers og Salten Langsø**.

Total: 119 Antal indsendere: 31 Antal obs: 102 Antal lokaliteter: 22

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
7	2	39	36	31	3	3	3	4	4	2	2

Pletlet Rørvagtel (*Porzana porzana*) 04080

Der foreligger i alt 4 obs af arten, alle fra træktiden: pri. maj 1 h flere dage **Sminge Sø (CH)**, 18/5 1 h **Bjerregrav Mose (EN)**, med. maj 1 h gennem 14 dage i en lille mose nær **Djurs Sommerland** ved **Nimtofte** (medd. OF), 17/8 1 skræmt op **Norsminde Fjord (OGJ)**.

Engsnarre (*Crex crex*) 04210

Hele to obs af denne sjældne fugl: 31/5 1 hørt **Sminge Sø** (medd. CH), fuglen skulle have opholdt sig på lokaliteten i nogle dage. Desuden 1/9 1 hørt **Moegård Strand**, hvor den sad og sang i en busk (MD).

Grønbenet Rørhøne (*Gallinula chloropus*) 04240

Arten har været bedre og bedre indrapporteret i de seneste år, fra kun 120 fugle i 1987, til 427 i 1990 og nu 640 i 1991. Fremgangen er højst sandsynlig ikke reel, men skyldes udelukkende større interesse for arten.

Yngel: Der er indrapporteret 21 ynglepar fra 9 forskellige lokaliteter.

Større antal, lokalitetsmax: 4/1 24 + 3/12 26 **Univesitetsparken, Århus (JøP)**, 2/2 12 **Kristrup-Romalt Enge (JP)**, 12/4 46 **Brabrand Sø (AJ)**, 31/12 11 **Silkeborg Langsø (BRS)**.

Total: 640 Antal indsendere: 25 Antal obs: 381 Antal lokaliteter: 57

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
68	51	65	92	112	20	45	27	65	34	1	60

Blishøne (Fulica atra) 04290

Yngel: I alt 143 ynglepar fra 43 lokaliteter, flest fra **Dystrup Sø** 9 par, **Vesterkær v. Ring** 8 par, **Mørke Kær** 8 par (alle AJ).

Fra **Norsminde Fjord** en række store sommer-obs. Formodenlig er der tale om fældende fugle: Max. 8/6 550 (IZN), 30/6 533 (AJ) og 20/7 825 (AJ).

Større antal af overvintrende fugle findes i **Mariager Fjord** og **Norsminde Fjord**. Her nævnes lokalitetsmax. fra hhv. 1. og 2. halvår fra de vigtigste lokaliteter: 12/1 2700 + 5/10 5500 **Norsminde Fjord (SH,IZN)**, 23/2 4860 + 7/12 i alt 6750 **Mariager Fjord (TN)**, 1/3 420 **Hesselholm (SD)**, 4/3 409 + 31/12 128 **Brabrand Sø (KEH,AJ)**, 27/3 301 **Mørke Kær (SH)**, 27/3 402 + 28/8 500 **Dystrup Sø (JTL,JK)**, 28/11 386 **Stavns Fjord (KES)**.

Total: 78811 Antal indsendere: 32 Antal obs: 381

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
11368	12569	2940	1990	1236	1553	2529	7425	5436	11106	10438	10201

Trane (Grus grus) 04330

I alt 11 fugle observeret, med de fleste obs fra **Gjerrild-området**. Alle obs nævnes:

6/4 4 N **Nederskov v. Galten (JTL)**, 13/4 1 + 9/5 3 **Gjerrild Nordstrand (OGJ,SS,HCJDKJSP)**, 13/4 1 **Formæs (JSP)**, 18/4 1 rst **Anholt (CO)**, 7/6 1 **Stavns Fjord (TKC)**, 9-15/6 1 rst v. **Gjerrild (LPJ,DOF)** - de tre sidste obs drejer sig om den samme fugl, som havde et brækket ben. Dette handicap er sandsynligvis årsag til den sene forekomst. Om fuglens videre skæbne foreligger der ingen oplysninger.

Endelig en efterårsobservation; 29/9 1 rst **Kysing Fjord (SH)**. Efterårsobs er langt fra årlige i amtet, den sidste var i 1988.

Strandskade (Haematopus ostralegus) 04500

Endnu engang er årstotalen steget i forhold til det foregående år, til godt 4000 fugle. Ynglepar er der derimod set knap så mange af som i tidligere år: 76 par fra 23 lokaliteter. Flest har **Stavns Fjord** med 43 par (TKC, LEB) og **Hov Røn** med 11 par (JG). 3 ferskvandslokaliteter har (også) haft ynglende Strandskader: **Dystrup Sø (JK)**, **Sønderø v. Skanderborg Sø (PL)** samt et par der yngede ved en lille sø s.f. **Gram, Stilling (HLL)**.

Arten er set i alle årets måneder, dog kun med få obs i januar, september, oktober og december. De første større obs ligger ulti feb: 28/2 28 rst **Alrø Pøller (NH)** + 92 **Hesselholm (SD)** + 16 **Nordsamsø (SD)**. Lokalitetsmax fra foråret: 18/3 40 **Treskelbakkeholm, Mariager Fjord (TN)**, 31/3 205 **Stavns fjord (SD)**, 21/4 98 rst **Alrø Pøller (NH)** og 3/5 70 rst **Gjerrild Nordstrand (HP)**.

Der er indrapporteret fra 13 ferskvandslokaliteter, flest fra **Brabrand Sø, Dystrup Sø, Stubbe Sø** og **Lading Sø**.

Lokalitetsmax fra efteråret: 18/7 83 rst **Alrø Pøldkrog (AJ)**, 21/7 102 **Hevring Strand (LPJ)**, 21/7 82 **Udbyhøj (LPJ)**, 22/7 36 **Dejret Øhoved (PT)** og 20/8 77 **Sødringkær, Under Bakken (OL)**.

Total: 4157 Antal indsendere: 38 Antal obs: 269

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
15	163	994	766	362	442	865	339	30	37	103	97

Klyde (*Recurvirostra avocetta*) 04560

Klyden har genvundet sin styrke efter nedgang i 1989 og 1990. Ynglebestanden er opgjort til 70 par med følgende fordeling (Figur 4): **Alrø Poller** 56 (JG), **Alrø Poldkrog** 3 (JG), **Søby Rev** 4 (JG), **Brokold**, **Stavns Fjord** 5 (TKC) og **Besser Rev** 2 (TKC).

Klyden ses udenfor ynglelokaliteterne, i større tal, kun ved **Mariager Yderfjord** (se Figur 4).

Forårstræk, første: 18/3 2 **Treskelbakkeholm**, **Mariager Fjord** (TN), 18/3 2 **Alrø** (OL) og 18/3 1 **Grund Fjord** (FFA).

Største obs: 23/3 28 **Alrø Poller** (NH), 24/3 35 **Treskelbakkeholm** (TN), 24/4 58 **Brokold** (JØP, JW) og 24/5 35 **Pletten**, **Mariager Fjord** (TN).

Sidste: 29/6 7 rst **Hesselholm** (SD), 20/7 2 ad + 1 juv **Alrø** (OGJ) og 31/8 6 **Pletten** (TN).

Total: 481 Antal indsendere: 18 Antal obs: 50

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	90	173	182	26	4	6	0	0	0	0

Lille Præstekrave (*Charadrius dubius*) 04690

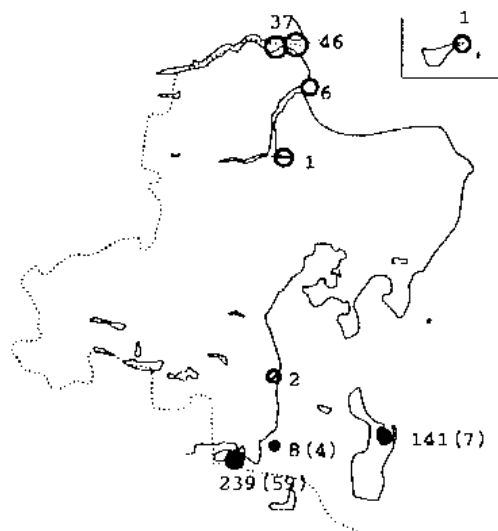
Det totale antal indrapporterede fugle er over dobbelt så stort som i 1990, men til gengæld er antallet af indrapporterede ynglepar dalet noget.

Ialt 7-9 mere eller mindre sikre par: 1-2 par **Slambede**, **Kristrup Enge** (JP), 2 par **Øvrige Randers-område** (JP), 2 par **Haldum Grusgrav** (SMJ) og 1 par **Søften** (SMJ). Herudover indrapporterede (JTL) et yngleforsøg i **Vestenden af Brabrand Sø**, og (PL) omtaler et muligt ynglepar i **Stjær Grusgrav**.

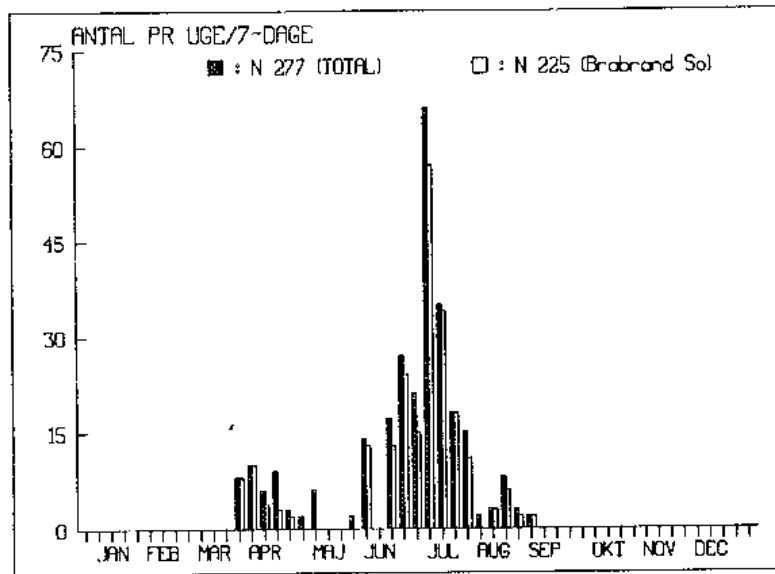
Ankomsten er meget tidlig med 8 obs fra **Brabrand Sø** 27/3-10/4 af min 2 fugle (AJ), hvilket er 2 uger før normalt. Ellers normal ankomst for andre lokaliteter: 10/4 2 **Malling Mose** (OGJ), 18/4 2 **Hammel By** (CH) + 2 **Århus Nordhavn** (SMJ).

Tyngdepunktet sæsonen igennem er **Slambedene vest for Brabrand Sø**. Denne lokalitet har også de største obs: 4/6 13 (ØBF), 13/7 13 (AJ, JTL) og 20/7 10 (AJ, HLL). De øvrige lokaliteter excl ynglelok. har højst 2 individer pr. obs. Fordelingen fremgår af figur 5.

Årets sidste: 21/8 2 **Slambede v. Kristrup Enge** (BK), 28/8 1 IK **Østhavnen**, **Århus** (OGJ) og 3/9 2 **Brabrand Sø**, vest (JTL).

Figur 4. Fordelingen af 481 Klyder. Obs fra lok. i Stavns Fjord og Alrø er summeret. Fyldte cirkler er ynglelokaliteter og tallet i parentes angiver antal ynglepar.

Figur 5. Antal Lille Præstekrave set 1991 i amtet (sort) og i slambassinerne vest for Brabrand Sø (hvid).

Total: 263 Antal indsendere: 16 Antal obs: 105

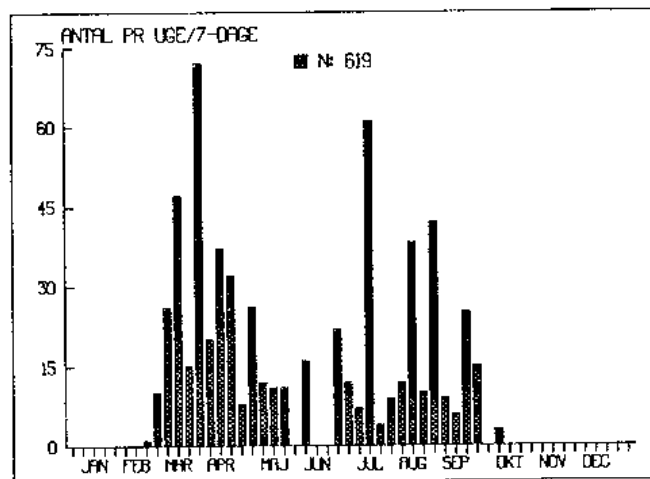
JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	8	29	10	55	136	23	2	0	0	0

Stor Præstekrave

(*Charadrius hiaticula*) 04700

Kun halvt så mange indrapporterede ynglepar som i 1990. I alt 27 par fra 15 lokaliteter. Flest Århus Havn 4 par (JTL). Da antallet af indrapporterede ynglelokaliteter er det samme som i 1990, kunne det tyde på færre ynglepar pr. lokalitet. Fordelingen af de indrapporterede obs fremgår af figur 6.

Track: første ses 24/2 1 Kysing Næs (OGJ), 1/3 1 N Hesselholm (SD), 3/3 8 Jernhatten (CO), 8/3 1 N Gjerrild Nordstrand (LPJ) og 8/3 25 Airø (OGJ).

Figur 6. Fordelingen af Stor Præstekrave i Århus amt 1991.

Største: Der er massevis af mindre obs (op til 10 fugle), men kun 4 obs over 20: 17/3 20 rst Bønnerup Strand (JP), 1/4 25 Eskeplet, Sødringvær (JP, BK), 14/8 35 Airø (OGJ) og 30/8 30 Airø Poller (NH).

Sidste: 22/9 11 Ægholm + Besser Rev (SD), 29/9 9 Norsminde Fjord (SH) og 12/10 3 Bønnerup Strand (BK).

Total: 638 Antal indsendere: 27 Antal obs: 141

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	2	161	126	58	36	89	111	55	3	0	0

Hvidbrystet Præstekrave (Charadrius alexandrinus) 04770

Der er indrapporteret 2 obs, hvilke er de første i amtet siden 1987.

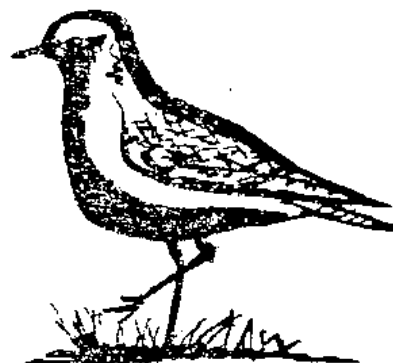
2/8 1 han Slambede vest for Brabrand Sø (AHM) og 11/8 1 Horsens Fjord v. Alrø (DOF).

Hjejle (Pluvialis apricaria) 04850

Totaltallet nærmer sig 100.000, hvilket er ca 50% flere end 1990. Selvom de åbenlyse dobbeltobs er frasorteret, vil de samme store flokke formentlig blive talt flere gange forskellige steder under trækperioderne, så det reelle tal af gennemtrækkende fugle er givetvis noget lavere.

Fuglene er registreret i 11 af årets måneder f.eks. med obs fra 7 lokaliteter i januar, hvor de største er: 14/1 590 Stavns Fjord (KES) og 26/1 350 Råby Odde (BK).

Forårstrækket løber over amtet ult marts-ult april. De største er: 18/3 1300 Alrø (OL), 5-10/4 2500 Alrø (OGJ, NH, AJ, JW, JØP) og 20/4 1000 Saxild Strand (JOA). De sidste ses: 16/5 50 NØ Totten-Øster Rev, Anholt (CO) og 25/5 2 Romalt Enge (JSP).

Efterårstrækket er svært at tidsbestemme; de første større flokke ses ult august, men resten af året ses flokke på over 1000 individer adskillige steder. Første i 2. halvår: 14/7 1 Hesselholm (LEB) og 15/7 5 Alrø Poller (NH).

Største (>3000): 28/9 4000 Alrø Poldkrog (KEH), 1/10 3119 uk SV på 3 timer Splidholm (PL), 10/10 3000 Alrø Alhale (JK), 28/10 4500 Sødringholm Enge (BK), 3/11 6000 Randers Fjord (JP) og 24/11 3000 Udbyhøj (JP).

Sidste: 25/12 45 Alrø (OGJ), 28/12 155 Kysing Fjord (OGJ) og 29/12 220 Udbyhøj (JP).

Total: 93.423 Antal indsendere: 39 Antal obs: 234.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1873	70	5905	10861	676	0	133	7817	11815	31932	18061	4279

Strandhjejle (Pluvialis squatarola) 04860

Næsten en tangering af rekordåret 1988, hvad angår totaltallet. Men med undtagelse af en enkelt december- iagttagelse er der ingen virkelig store flokke (d.v.s.>200). Den (de) store flokke i december er uden sidestykke i lokalrapportens historie.

2 jan-obs og 1 april-obs: 1/1 7 rst Alrø (OGJ), 6/1 2 Kysing Næs (OGJ) og 10/4 1 Alrø (JW, JØP).

Herefter obs i de resterende måneder med få over 100: 3/8 35 SV Elsegårde Strand (LB), 15/8 194 Eskeplet, Sødringvær (HLL), 31/8 150 Pletten, Mariager Fjord (TN), 15/10 80 rst Hesselholm (LEB), 17/10 30 Hevring Strand (JOA), 25/10 140 Pletten (TN), og 3/11 38 Norsminde Fjord (SH).

De største og den sidste ligger mellem Jul og Nytår: 25/12 520 Mariager Fjord, Yderfjorden + 250 Treskelbakkeholm, Mariager Fjord (begge TN) og 29/12 4 Udbyhøj (JP).

Total: 2372 Antal indsendere: 26 Antal obs: 111

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
9	0	0	1	21	15	14	575	178	614	142	803

Vibe (*Vanellus vanellus*) 04930

Der indrapporteres stadig flere og flere Viber; i år er der registreret knap 11% flere end i 1990 (ny rekord!). Desværre står antallet af ynglepar ikke mål med totaltallet. Kun halvt så mange par i forhold til 1990; 72. Der mangler dog tal fra bl.a. **Helgenæs** og **Dejret Øhoved**.

Flest ynglepar er konstateret i **Damsbro Mose** 20 par (SMJ). Øvrige lokaliteter havde < 4 par undtagen **Haarvadsbro**, hvor der var 6 par (SMJ).

Forårstrækket tager fart ult februar og ebber ud pri april. De største obs: 1/3 1000 **Støvringgård Enge** (KIH), 14/3 481 **N Moesgård Strand** (SS), 17/3 500 **Råby Odde** (JP, BK), 18/3 830 + 24/3 450 **Treskelbakkeholm**, **Mariager Fjord** (begge TN) og 24/3 400 **Pletten, Mariager Fjord** (TN).

2. halvår: De første større flokke (>100) forekommer pri juli, men kulminationen af tilbagetrækket ligger ult august-pri november.

Flokke over 1000: 25-26/8 1500 **Norsminde Fjord** (FL, FN), 15/9 1000 **Støvringgård Enge** (KIH), 22/9 1400 **Kysing Fjord** (JLY), 23/9 1200 **Norsminde Fjord** (FN), 29/9 1500 **Norsminde Fjord** (SH), 6/10 2500 **Spørring** (PT) og 6/10 2000 + 2/11 1000 **Kastbjerg** (begge TN).

Total: 40.015 Antal indsendere: 53 Antal obs: 477

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
258	545	5583	926	264	314	2146	6427	8764	10992	3891	303

Islandsk Ryle (*Calidris canutus*) 04960

Et meget stort år kun overgået af kanonåret 1978 (2459 ex). Det skyldes hovedsageligt 3 store obs fra **Alrø Poller** i efteråret.

Første: 13/7 2 **Hevring Strand** (JOA), 14/7 40 **SV Brabrand Sø** (AJ), 16/7 1 rst **Hesselholm** (LEB) og 18/7 2 **Alrø Poldkrog** (AJ).

Lokmax. **Alrø Poller**: 31/8 102 (LPJ), 2/9 180 rst (NH, JG) og 24/9 100 rst (NH).

Øvrige lokalitetsmax: 21/8 32 **Eskeplet, Sødringvær** (OL), 22-29/9 20 rst **Bønnerup Strand** (BK) og 16/10 16 **S Helgenæs** (JTL).

Sidste: 25/10 3 **Mariager Fjord, Yderfjorden** (TN), 16/11 2 ad **Alrø Egehoved** (OGJ), 25/11 1 rst **Begtrup Vig** (JSP) og 7/12 4 **Norsminde Fjord** (IZN).

Total: 656 Antal indsendere: 22 Antal obs: 50.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	0	0	53	208	368	20	3	4

Sandløber (*Calidris alba*) 04970

Antalsmæssigt et meget tyndt år, men til gengæld er der 3 forårsobs, hvilket er ualmindeligt for arten. Obsene fra **Samsø** drejer sig sandsynligvis og dem samme fugl.

I alt 11-12 fugle som alle nævnes: 19/2 1 2K rst **Grenå Strand** (CO), 25/3 1 **Øster Hedekrog** (LEB), 26/3 1 vdr rst **Øster Hedekrog** (DOF), 25/7 2 **Ebeltoft Færgehavn** (OGJ), 28/7 1 **SØ Hesselholm** (LEB), 15/9 5 juv rst **Øster Hedekrog** (LEB) og 22/9 1 rst **Ægholm** (SD).

Dværgryle (*Calidris minuta*) 05010

Efter sidste års mange fugle er 1991 et mere behersket år, udelukkende med efterårsobs.

Første: 18/7 3 **Alrø Poldkrog** (DOF), 20/7 3 **Alrø Poldkrog** (AJ) og 21/7 3 **Skødshoved Flak** (PT) + 2 ad **Slambede, Brabrand Sø vest** (AJ).

Største: 20/8 10 1K **Slambede, Brabrand Sø vest** (AJ), 21-22/8 7 **Brabrand Sø vest** (JTL, AJ), 24/8 6 1K og 27/8 8 1K, begge **Norsminde Fjord** og (OGJ).

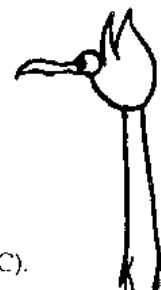
Sidste: 14/9 1 **Brabrand Sø vest** (JTL), 15/9 2 **Hesselholm** (LEB), 22/9 1 **Bønnerup Strand** (JP, BK) + 1 V **Hesselholm** (SD) og 25/9 1 **Fornæs Fyr** (HLL).

Total: 77 Antal indsendere: 12 Antal obs: 29 Antal lokaliteter: 12

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	0	0	13	53	6	0	0	0

Dværg/Temminksryle (*Calidris minutus/temminckii*) 05015

20/8 7 V **Salten Langsø** (AJ).

Temminksryle (*Calidris temminckii*) 05020

Brabrand Sø's Slambede er tyngdepunktet for arten, specielt ultimo juli.

Førår, 2 obs: 11/5 1 ad rst **Norsminde Fjord** (OGJ) og 20/5 1 V **Gjerrild Nordstrand** (HC).

Efterår: Første: 16/7 4 **Slambede v. Kristrup Enge** (JP) og 18/7 3 **Slambede vest for Brabrand Sø** (AJ).
Største: 20-24/7 7 **Slambede vest for Brabrand Sø** (AJ, DOF).

Sidste: 17/8 1 1K rst **Østhavnen, Århus** (OGJ), 18/8 1 1K **Sødring, Under Bakken** (OL) + 1 **Slambede vest for Brabrand Sø** (DOF).

Total: 43 Antal indsendere: 8 Antal obs: 23

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	2	0	37	4	0	0	0	0

Krumnæbbet Ryle (*Calidris ferruginea*) 05090

En enkelt super-obs gør 1991 til et absolut topår for Krumnæbbet Ryle. Obs'en alene er større end det tidligere rekordårs (1978) totaltal (132). Ses bort fra dette "hit" er indrapporteringen mere normal, d.v.s. ingen forårsagtageelser og obsene fordelt over juli-august-september.

Første: 13/7 2 **Hevring Strand** (JOA) og 14/7 8 **Norsminde Fjord** (OGJ).

Største: 16/7 12 **Slambede v. Kristrup Enge** (JP), 18/7 12 rst **Alrø Poldkrog** (AJ), 24/8 12 1K **Norsminde Fjord** (OGJ) og 29/8 143 **Horsens Fjord v. Alrø** (DOF).

Sidste: 2/9 3 rst **Alrø Poller** (NH), 15/9 1 1K **Norsminde Fjord** (OGJ) og 24/9 1 1K **Kysing Næs** (OGJ).

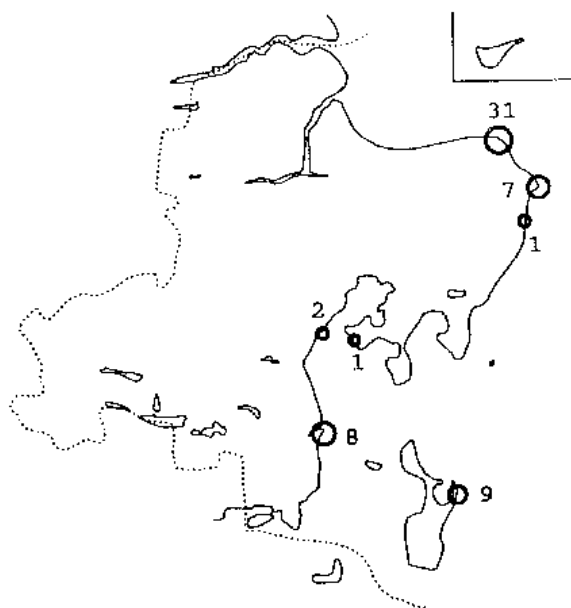
Total: 234 Antal indsendere: 11 Antal obs: 34

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	0	0	60	170	5	0	0	0

Sortgrå Ryle (*Calidris maritima*) 05100

4 obs af 9 fugle er indrapporteret. Usædvanligt er de 2 vintersobs, hvor det ene er på hele 6 individer.

Alle nævnes: 3/2 6 fou Besser Rev (SD), 7/2 1 rst Grenå Havn (CO), 22/9 1 fou Besser Rev (SD) og 16/11 1 rst Besser Rev (LEB). I alt er der i de seneste 10 år gjort 16 obs i amtet (se Figur 7).

Figur 7. Fordelingen af 59 Sortgrå Ryle fra perioden 1982-91. Obs. fra Gjerrild Nordstrand er 2 på hhv. 18 og 13 indiv., hvilket er usædvanligt, da de øvrige obs er på gennemsnitlig 2 indiv.

Almindelig Ryle

(*Calidris alpina*) 05120

Dobbelt så mange indrapporterede fugle i forhold til 1990. Flokkene fra forårsperioden har en normal størrelse, hvorimod der er nogle meget store obs fra efterårsperioden. Januar har 6 obs >100 efterfulgt af en stille februar. Forårstrækket lægger ud efter midten af marts og fortsætter til primo maj.

Januar, største obs: 14/1 356 Stavns Fjord (KES), 19/1 170 Alrø Poller (NH) og 24/1 900 Udbyhøj (JP).

Største fra forårstrækket: 18/3 1200 Treskelbakkeholm, Mariager Fjord (TN) + 700 Alrø (OL), 24/3 1020 Treskelbakkeholm (TN), 31/3 900 Alrø Poller (NH) og 700 Eskeplet, Sødbringær (OL).

En juni-obs kunne være ynglemæssig interessant: 21/6 4 Begtrup Røn (DOF).

I efterårsperioden ses de store flokke (>1000) fra medio august til årets slutning. Kun de allerstørste nævnes: 17/9 2400 Mellempoldene, Randers Fjord (PC), 6/10 3000 Grund Fjord (FFA), 13/10 3000 Udbyhøj (JP), 25/10 4900 Mariager Fjord, Yderfjorden + 1700 Treskelbakkeholm + 1100 Pletten, Mariager Fjord (alle TN), 3/11 2500 Udbyhøj (JP), 23/11 5000 Hevring Strand (JOA) og 25/12 3350 Mariager Fjord, Yderfjorden (TN).

Total: 69.245 Antal indsendere: 36 Antal obs: 268

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1831	293	6189	2820	578	46	2947	5809	7770	18628	13245	9237

Brushane (*Philomachus pugnax*) 05170

Et ganske pænt år. De blev set i varierende antal på 11 lokaliteter (se fig.), men der var ingen vinterfund. Ligeledes var foråret svagt med 19 fugle i perioden 5/5-3/7. Det er sensommerens fugle der giver det pæne resultat, 17/7-2/9 i alt 217 observerede fugle.

Forår: De første ses 5/5 3 Norsminde Fjord (OGJ), og (OGJ) ser dem måneden ud. Vi skal helt frem til 8/6 1 Totten, Anholt (CO) før de ses andre steder.

Ifølge K. Malling Olsen (DKs fugle) foregår Brushanens "efterårstræk" mod syd og sydvest i tre tempi; Det indledes af ad hanner medio juni. De kulminerer ultimo juni-primio juli, mens ad hunner kulminerer ultimo juli. Juv-trækket indledes medio juli og kulminerer ultimo august-medio september. Fra august er juv altdominerende. Dette kan også ses i dette års indsendte materiale fra Århus amt, selvom der kun er få trækobservationer.

21/6-3/7 ses enkelte fugle på flg. lokaliteter: Vrinners, Norsminde Fjord, Stautrup, Hesselholm og Slambassinerne vest for Brabrand Sø og i Kristrup Enge (OGJ, AJ, SD, JP, JTL). I alt 13 fugle.

17/7-2/8 ses i alt 75 fugle med de største flokke 18/7 10 Slambede v. Kristrup Enge (JP) + 16 Slambede V for Brabrand Sø (AJ), 20/7 11 Hesselholm (SD, LEB), samt mindre observationer i perioden fra Alrø 2 (AJ), Norsminde 4 (AJ) og Skødshoved Flak 6 (PT).

14/8-2/9 ses 141 fugle. 14/8 2 Dystrup Sø (JK), 14/25/8 3-10 Norsminde Fjord (OGJ), 20-21/8 10-18 Sødring (OL), 25/8 4 Mossø (HP), og årets sidste observationer blev 31/8 70 Pletten, Mariager Fjord (TN) + 17 Norsminde Fjord og sidste fugl 2/9 1 Alrø Poller (NH).

Total: 236 Antal indsendere: 16 Antal obs: 52

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	6	9	72	147	3	0	0	0

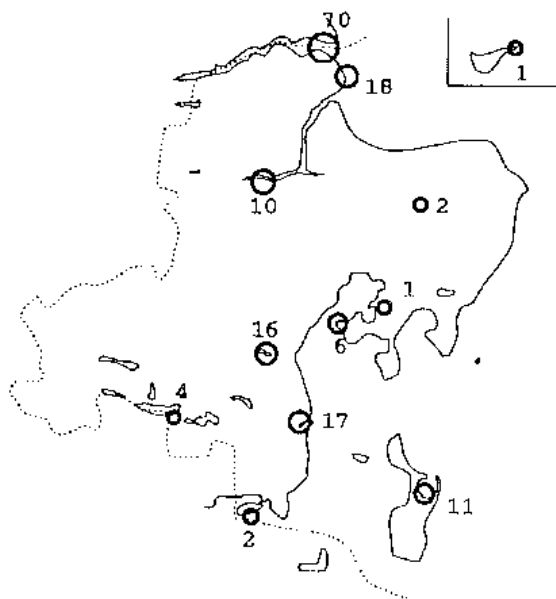
Enkeltbekkasin (*Lymnocyptes minimus*) 05180

Der er indrapporteret 26 observationer fra 6 lokaliteter, og efter en kritisk gennemgang af datoer kommer man frem til at det må dreje sig om 32-42 fugle, hvilket ligger noget over antallet i 1990 (20-25).

Der er observationer fra flg. lokaliteter: Søbygård Sø: 19/1, 2/2, 16/2, 28/3 2/11 og 1/12, hver gang 1 fugl (CH). Besser Rev: 3/2 1 og 28/11 1 (SD). Gjerrild Nordstrand: 27-29/3 1 og 13/4 1 (HC). Norsminde Fjord: 17/2 1, 10/3-5/5 1-6 og 21/9-7/12 1-4 (OGJ, SS, SH, FL, AJ, FN). Brabrand Sø: 5/4 1 (AJ).

Der skal knyttes en enkelt kommentar til det indsendte. (OGJ) har haft 2-3 ugentlige tællinger ved Norsminde Fjord i perioden 10/3-5/5 (ca. 20 tællinger), hvor der hver gang var 1-6 rastende Enkeltbekkasiner (max 10/4 6). Ud fra dette materiale anslår (OGJ), at der er tale om 15-18 fugle, hvilket efter danske forhold gør området til en meget vigtig rasteplass for Enkeltbekkasiner i foråret.

Antal: 32-42 Antal indsendere: 10 Antal obs: 48

Figur 8. Fordelingen af Brushane (max.tal pr lokalitet i parentes (n=157)) i 1991.

Enkeltbekkasin, Søbygård Sø

Dobbeltbekkasin (*Gallinago gallinago*) 05190

Totalantallet tyder på et fint år. De mange fugle ses under yngeltrækket ult mar-pri apr, og igen under fældningstrækket sydover jul-aug, samt borttrækket sep-nov. Vinter og sommerobs ligger på samme niveau som i de senere år.

Det ser ud til at yngeltrækket ligger lidt senere end tidligere år, idet der ikke ses ret mange fugle før 1/4, til gengæld afsluttes det først omkring mid maj mod pri maj i 1990. Ligeledes er fældningstræk og borttræk forskudt ca 14 dage i forhold til 1990.

Tegn på yngleaktivitet fandtes følgende steder: Eng ved Søbygård Sø, Brabrand Sø, vestenden, Bjerregrav Mose, Kasted Mose, Damsbro Mose, Sminge Sø, Lading Sø, og Begtrup Vig (CH, JTL, BLA, NJL, JOK, SMJ, LB, CSS og EBU). De tal og oplysninger vi har fået ind giver formodning om 10-13 par, hvilket ligger noget under de senere års yngletal. Om det er et reelt billede af ynglestatus i amtet, eller om det er en status over ornitologisk aktivitet er svært at sige noget konkret om. Men der er relativt få obs fra 20/5-31/7!

Forårstræk; de største: 3 + 5/4 115 og 136 Brabrand Sø (AJ), 10/4 21 Norsminde Fjord (OGJ), 19/4 20 Døde Å (SBN), 28/4 33 Norsminde Fjord (OGJ, FL) og 6-7/5 i alt 41 Norsminde Fjord (OL, JOK, SH).

Fældningstræk og rst: 28/7-5/8 24-28 Brabrand Sø (JTL, MD, AHM), 3/8 15 Udbyover Sø (EN), 30/7 + 7/8 10-30 Romalt Enge (EN, JP) og 25/8 15 Norsminde Fjord (OGJ).

Borttræk; største flokke: 20 + 28/9 13 Brabrand Sø (JOK), 21/9-16/11 flokke på mellem 13 og 32 Norsminde Fjord (OGJ, FN, SH, OL, AJ), 10/10 10 Fladbro Enge (JSP) og årets sidste flok var 24/11 14 Norsminde Fjord (OGJ).

Total: 1199 Antal indsendere: 43 Antal obs: 206

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
8	9	24	427	105	23	68	193	131	108	90	13

Tredækker (*Gallinago media*) 05200

Efter et 1990 uden observationer af denne halvsjældne fugl, blev den igen set i amtet i 1991. To obs, hvoraf nov-obs'en er ret sen: 21-22/9 1 ved Norsminde Fjord (OGJ) og 21/11 1 Gudenåen vest for Randers (JSP), begge obs af rastende fugle.

Skovsneppe (*Scolopax rusticola*) 05290

Yngel: Der er ikke indrapporteret sikre ynglefund i 1991, men obs af fire fugle territorieflugt i Trekanten, Samsø fra apr-jun (SD) samt obs af 1 "pistende" fugl 22/6 Rye Nørreskov (JPL) kan tyde på op til 5 y-par i amtet. Dette er meget få, men det er jo en svær fugle at komme ind på.

Forårstræk: I perioden 16/2-4/4 ses enlige fugle på flg. lokaliteter: Grenå kommunes Plantage, Alling Å, Moesgård Skov, Eskelund, Åby, Fussing Enge, Tøtten, Anholt, Gjerrild, Viby og Rijskov (CO, HEJ, SS, KEH, TBA, JSP, HC, FAJ, HLL).

Sommer: 4 i Trekanten, Samsø og 1 Rye Nørreskov, se ovenfor!

15/5 2 Løvenholm Østerskov (LPJ), 26/5 1 Spørring Å (PT) og 9/7 1 Anholt (JSP).

Efterår: 20/10 2 Stubbe Sø (PBP), 22-23/10 1 Randers (EN, BK), 23 + 29/10 1-2 Eskelund (KEH) og 26/10 1 Svenstrup (CH) + 1 Malling Mose (OGJ).

Vinter: Obs fra jan-feb og nov-dec fra flg. lokaliteter: Salten Langsø, Åkær Hestehave, Ørting Storskov, Trekanten, Samsø, Alling Å og Kysing Fjord (PBP, CH, OL, FFA, KEH, OGJ, SS, FL, SD, HEJ).

Total: 55 Antal indsendere: 23 Antal obs: 54

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	6	12	6	8	5	1	0	0	9	4	2

Stor Kobbersnepe (*Limosa limosa*) 05320

10 fugle i 1991 ligger under gennemsnittet for de sidste 6 år (20), men er nok alligevel et godt udtryk for hvor mange der passerer amtet i løbet af året. Fuglen holder jo primært til i landets sydvestlige egne, hvor 90% af landets ca 900 ynglepar findes ifølge DKs Fugle.

Alle obs nævnes: 18/3 5 Treskelbakkeholm (TN), 6/4 1 Ø Norsminde Fjord (AJ), 28/6 1 SV Hesselholm (LEB), 2/8 2 rst i Slambedene vest for Brabrand Sø (AHM) og endelig 1/9 1 rst Hesselholm (LEB).

Lille Kobbersnepe (*Limosa lapponica*) 05340

Som for andre af vadefuglene er der også et hul i vores viden om Lille Kobbersnepe. Vi mangler oplysninger om trækket. I foråret er under 1% set trække, resten må formodes at være rastende trækfugle, hvilket gør behandlingen af de indkomne data ulig sværere at håndtere. Endvidere trækker lige mange fugle N og NØ som S og SV. Det samme gør sig gældende for efterårstrækket, hvor ca. 10% er indrapporteret trækkende.

Det kunne være interessant med flere trækoplysninger og tid og retning, så vi kunne se om fuglene nordpå kommer via Alrø til Samsø og hjemad rammer Djurslands Nordkyst og Samsø over en bred front. Det tyder materialet hen imod, men det er ikke statistisk godt nok.

De første fugle ankommer 8/3 16 **Alrø** (OGJ), 10/3 110 **Alrø** (FL), 16/3 1 **Hesselholm** (SD), 17/3 1 **Bønnerup Strand** (JP) og så er trækket igang, hvilket giver sig udslag i store tal fra **Alrø** og **Stavns Fjord** helt hen i maj. De største observationer er 18/3-9/5 i alt 4523 **Alrø** (2 x 1000, 4 over 500 + 2 over 100) (NH, OL, OGJ). På **Samsø** ses over 100 flg. dage: 23/3, 24/3, 30/3, 1/4, 6/4, 15/4, 26/4, 1/5, 7/5 og 11/5 (LEB, SD, DOF, TKC). I resten af amtet ses i samme perioden i alt 21 fugle!!!

Efterårstrækket sætter ind ca 7/7 med 29 **Hevring Strand** (JOA). Derefter kommer fuglene i hundter på op til 40 på flg. lokaliteter: **Hevring Strand**, **Møllerup Enge**, **Alrø**, **Elsegårde Strand**, **Lushage**, **Hesselholm**, **Bønnerup Strand** og **Sødring-Udbyhøj**. Efterårets største var 10/10 300 **Alrø** **Alhale** (JK), og årets sidste var 8/12 8 **Sødring** + 1 **Udbyhøj** (JP).

Total: 7616 Antal indsendere: 25 Antal obs: 149

(1) I alt Århus amt, (2) Samsø og (3) Alrø.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1)	0	0	2834	3192	808	30	177	79	160	318	9	9
2)	0	0	250	688	690	3	16	13	87	2	0	0
3)	0	0	2526	2600	103	22	80	14	48	300	5	0

Lille Regnspøve (*Numenius phaeopus*) 05380

Kerneområdet i amtet er **Samsø**, hvor LEB's tal overskygger alt andet. I alt 1323 eller 83% derovre fra. Derfor skal hans egen kommentar til tallene også med her. "Det er umuligt at bedømme om der er "gængangere" imellem, og hvis det er tilfældet, da hvor mange. Ifølge Gunnar Roos (Anser, årg. 14, nr. 2, 1975) er omsætningen i rastende arktiske vadere meget høj, op til 90% fra dag til dag, hvorfor fejlen ved at medtage alle tatte fugle er lav".

Forårstræk: Første blev 13/4 1 Ø **Gjerrild Nordstrand** (OL), 28/4 1 **Ørkenen**, **Anholt** (CO)+ 1 **Hesselholm** (SD). Max 1/5 150 rastende ved **Stavns Fjord** (TKC) og 9/5 7 **Fornæs** (JSP) og 17/5 17 **Totten**, **Anholt** (CO). Trækket sluttes 26/5 1 **Totten**, **Anholt** (CO).

Efterårstræk: Begynder 29/6 og varer ved til 24/8. **Hesselholm på Samsø** giver i alt 1308 fugle med de højeste tal: 14/7 143, 17/7 220, 22/7 307, 27/7 468, 1/8 93 og 6/8 77 (LEB). Af andre obs i perioden kan nævnes: 30/6 3 **Kysing Næs** (OGJ), 9/7 3 **Hevring Strand** (AJ), 22/7 3 **Dejret Øhoved** (PT), 15/8 18 **Sødringkær** (HLL) og årets sidste 24/8 1 **Norsminde Fjord** (OGJ).

Total: 1585 Antal indsendere: 15 Antal obs: 49

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	3	185	6	1186	205	0	0	0	0

Stor Regnspøve (*Numenius arquata*) 05410

I modsætning til de fleste andre vadefugle, så foreligger der gode trækobs for Stor Regnspøve. Bl.a. trækker 28/4 495 NØ fra **Hesselholm** kl. 0830-1455 (LEB, SD), om eftermiddagen ses 108 Ø **Anholt** (CO) og kl. 1800 53 NØ **Ebeltoft Strand** (JLY, OL, FN), og kigger man på de tre steder i fugleperspektiv - Ja! så kunne fuglene fra **Anholt** og **Ebeltoft** godt være dem fra **Samsø**.

I perioden mar-pri maj går trækket N-NØ og fra pri jun-pri sep V-SV. Alt ser bare så pænt ud for Stor Regnspøve i forhold til mange af de andre vadefugle.

Stor Regnspøve ses året rundt i amtet, men som man kan se af tallene, så er nogle steder bedre end andre. I foråret er der **Samsø**, **Alrø** og **Djurstands N-kyst**, hvorimod efteråret er bedst fra **Sødring-Hevring-området**.

Af obs langt fra kysten kan nævnes: 24/6 1 **Hylke Grusgrav** (PL), 26/6 1 **Jeksendalen** (PL), 30/6 17 **Elløv Enge** (LPJ), 3/7 2 **Mørke Kær** (AJ), 14/8 2 **Kongsø Plt.** (SBN) og 7/9 1 **Julsø** (FN).

De største obs fra foråret var: 23/3 84 **Alrø Poller** (NH), 14/4 90 N **Sødringkær** (OL), 28/4 495 NØ **Hesselholm** (LEB, SD) + 108 NØ **Totten, Anholt** (CO). De store trækobs for foråret går over **Alrø, Samsø** og **Anholt**. Af disse tre lokaliteter berøres **Anholt** slet ikke af efterårstrækket.

De 5 største obs i efteråret var: 18/8 24 **Sødring** (OL) + 26 **Alrø** (OGJ, HP), 19/8 25 **Sødring** (OL), 20/8 19 **Fornæs** (HLL) og 21/8 50 **Sødring** (OL).

Total: 1695 Antal indsendere: 35 Antal obs: 150

(1) I alt Århus amt, (2) Samsø, (3) Alrø, (4) Djurslands N+Ø kyst + Sødring

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1)	2	2	203	991	112	98	41	213	14	10	8	1
2)	0	0	8	513	95	22	16	21	4	8	0	0
3)	2	2	149	32	3	0	6	26	0	1	0	0
4)	0	0	1	236	10	42	6	145	5	1	8	1

Sortklire (*Tringa erythropus*) 05450

Som man kan se af figuren så kom de første Sortklirer i 1991 pri maj og de sidste ses pri okt. De bedste observationssteder i amtet var **Slambedene** i vestenden af **Brabrand Sø**, hvor der sås 1-16 stk næsten dagligt fra 13/6-21/8 (jf. Figur 9) samt **Kysing-Norsminde** området, hvor de optrådte fra 5/5-23/9 med 1-7 fugle. Der ses et mindre og kortvarigt forårstræk (5/5-13/5). Efterårstrækket indledes af ad hanner pri jun og kulminerer med-ult jun. De ad hanner følger efter i jul og de juv kommer ult jul-pri sep ifølge fig. og DKs fugle.

Forår: 5/5 1 **Norsminde Fjord** (OGJ), 10/5 1 **Totten, Anholt** (CO) + 1 **Pletten, Mariager Fjord** (TN) og 11/5 1 **Norsminde Fjord** (OGJ, FL) + 4 **Stavns Fjord** (TKC).

Sommer/Efterår: De største ansamlinger fra nedtrækket er: 13/6 6 **Brabrand Sø** (TB), 16/6 9 **Brabrand Sø** (JTL), 20/6 6 **Norsminde Fjord** (OGJ), 22/6 9 **Slambede, Kristrup Enge** (JP), 22-29/6 1-16 **Slambede vest for Brabrand Sø** (JTL, AJ) med max 24/6 16, 25/8 5 **Norsminde Fjord** (OGJ, FL), 22/9 7 **Norsminde Fjord** (OGJ).

Tre sidste obs: 13/9 1 **Hesselholm** (LEB), 22-23/9 1-7 **Norsminde Fjord** (OGJ, JLY, FN) og sidste 1/10 1 **Alrø Poller** (LPJ).

Total: 144 Antal indsendere: 25 Antal obs: 85

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	19	88	17	40	9	1	0	0

Rødben (*Tringa totanus*) 05460

Som man kan se af månedsfordelingerne så udgør **Samsø, Alrø** og **Mariager Fjord/Sødrings** ial 93% af alle observerede Rødben i amtet. Dette er nok ikke uden grund, når man tænker på disse lokaliteters beskaffenhed, hvad angår vadearealer.

Der er indrapporteret ynglefugle fra følgende lokaliteter (antal par): **Hesselholm** 6, **Besser Rev** 1, **Kyholm** 3, **Alrø Poller** 1, **Alrø Poldkrog** 10, **Søby Rev** 3, **Assedrup Enge** 1, **Mågeøen Følle Bund** 1, **Kalø Ruin** 1, **Kristrup Enge** 0-1 og **Overgård** 1-2 par (LEB, TKC, JK, JG, SDA, JTL, JP). Det giver 28-31 par, hvilket ligger på niveau med de seneste 4-5 år. Der er kun set pulli på **Hesselholm** - 28/6 1 (LEB).

Som et kuriosum kan nævnes, at den fugl der blev set længst væk fra kysten var 13/7 1 rst i **Grane Plt (FN)**.

Efterårets største obs: 15/8 128 **Sødringkær (HLL)**, 31/8 290 og 14/9 260 **Pletten, Mariager Fjord (TN)**.

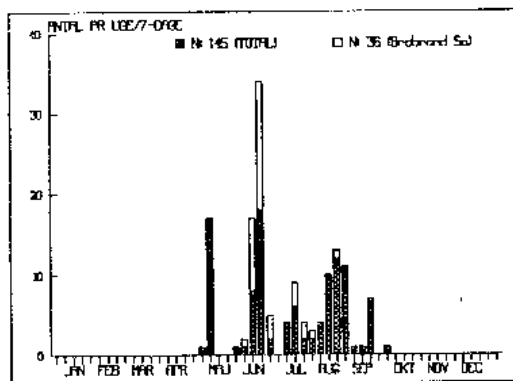
De største enkeltobs af rastende fugle i vinterhalvåret stammer med én undtagelse alle fra **Mariager Fjord**: 8/2 355, 25/12 660 + 363 + 378 (TN) - samt 28/11 190 **Barnekold**, som var den sidste obs fra **Samsø (SD)**.

De store vinterforekomster må ifølge DKs fugle tilskrives Islandsk Rødben (T.t. robusta) idet vores egne og nærmeste naboers ynglefugle først kommer med mar-pri apr og forsvinder til Vest- og Sydøuropa igen pri jul-med okt. Der er da også racebestemt Islandske Rødben i jan og dec (63 stk) fra **Alrø og Norsminde Fjord (HLL og OGJ)**, og (LEB) mener at forekomsterne på **Samsø** jan-feb og okt-nov skulle være denne race.

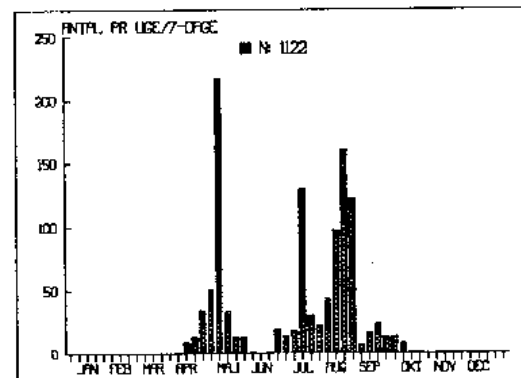
Total: 4675 Antal indsendere: 36 Antal obs: 211

(1) I alt Århus amt, (2) Samsø, (3) Alrø, (4) Mariager Fjord+Sødring

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1)	114	437	87	232	204	149	102	694	411	182	584	1479
2)	61	76	49	55	20	1	21	93	46	139	548	0
3)	45	1	29	37	33	80	22	47	75	38	18	72
4)	8	355	8	112	101	35	0	487	260	0	15	1404

Figur 9. Sortklire 1991, total excl. Brabrand Sø (sort, n=145) samt Brabrand Sø (hvid, n=36).

Figur 10. Fordelingen på 7-dagesperioder af Hvidklire indrapporert i 1991 (n=1122).

Hvidklire (*Tringa nebularia*) 05480

Der er et pænt forårstræk i 1991. De første fugle ses 6/4 og de sidste 8/6 med kulmination omkring 7/5. Efterårstrækket sætter ind fra 20/6 og varer ved til 28/10 med kulminationen af adulte med jul og juvenile med-ult aug (se Figur 10).

Forårets første: 6/4 1 **Norsminde Fjord (OGJ, AJ)**, 14-16/4 23 **Sødring (OL)**, 20/4 4 **Norsminde Fjord (IZN)** og 20-30/4 14 **Hesselholm (SD, LEB)**. Største: 14-16/4 23 **Sødring (OL)**, 4/5 33 **Norsminde Fjord (OGJ)**, 7/5 165 **Mellempolde, Randers Fjord (JSP)**, 10/5 43 **Pletten (TN)** og 15/5 24 **Norsminde Fjord (AJ)**. Sidste: 8/6 1 **Norsminde Fjord (IZN)**.

Efterårets første: 20-29/6 13 **Slambede vest for Brabrand Sø (AJ)**, 27/6 4 **Knebel Vig (FR)** og 27/6 2 **Norsminde Fjord (OGJ)**. Største: 20/7 42 **Saxild Strand (DOF)**, 20/7 15 **Spildholm (AJ)**, 21/7 23 **Udbyhøj**

(LPJ), 28/7 18 **Norsminde Fjord** (OGJ), 11/8 17 **Hesselholm** (SD), 15/8 38 **Sødringkær** (HLL), 19/8 40 **Alrø Poller** (NH), 21/8 35 **Sødring** (OL), 22/8 op til 45 **Alrø** (AJ, JK, NH), 31/8 30 **Pletten** (TN), 1/9 17 **Hesselholm** (LEB)+ 17 **Grund Fjord** (FFA) samt 2/9 30 **Alrø Poller** (NH).

Sidste: 12 + 14/10 2 **Norsminde Fjord** (FL, HE), 13/10 6 **Sødring** (JP), 19/10 1 **Norsminde Fjord** (OGJ) og 28/10 1 **Sødring** (BK).

Total: 1330 Antal indsendere: 38 Antal obs: 198

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	79	333	31	268	443	141	31	0	0

Svaleklire (Tringa ochropus) 05530

1991 blev et godt år for Svalekliren i Århus amt. Udover trækstederne i foråret (**Gjerrild, Anholt, Fornæs og Samsø**), så var der 1-flere fugle at se ved **Brabrand Sø** fra 12/4-6/5 og igen 20/6-20/8. Specielt var der mange i vestenden i og ved slambedene, hvor der er gode rastbetingelser for vadefugle.

De første ses: 20/3 1 **Totten, Anholt** (JSP) og 30/3 1 **Hesselholm** (SD). I løbet af apr-maj trækker 26 fugle Ø-NØ fra **Gjerrild Nordstrand** (HC, JP, IIP). Det tyder på at **Gjerrild** er amtets bedste forårstræksted, idet de tre andre tilsammen giver 24 i samme periode. Det skal nævnes at hvor de 26 ved **Gjerrild** er regulære trækobs, så er de 24 både træk- og rastobs.

De største enkelttal er: 12/4 6 **Brabrand Sø** (AJ), 20/4 11 **Gjerrild Nordstrand** (HC), 28/4 7 **Gravlev Mølle** (OL, FN, JLY), 6/5 13 **Brabrand Sø** (HLL), 25/6 6 **Brabrand Sø** (AJ) og 2/7 7 **Slambede i Kristrup Enge** (JP).

De sidste ses: 24 + 28/8 1 **Norsminde Fjord** (OGJ), 31/8 + 3/9 2 rst **Kalø Gods** (SP) og 29/9 1 **Fussing Sø** (TBA).

Total: 260 Antal indsendere: 31 Antal obs: 146

(1) I alt Århus amt. (2) Brabrand Sø.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1)	0	0	2	70	34	32	80	39	3	0	0	0
2)	0	0	0	10	19	19	43	13	0	0	0	0

Tinksmed (Tringa glareola) 05540

Selvom der er indrapporteret i alt 151 Tinksmede i 1991, så drejer det sig nok højst om 100 fugle fra 12 lokaliteter, hvoraf den bedste var **Slambedene vest for Brabrand Sø**, hvor Tinksmede ses hele perioden. I juli-aug var den også sikker i **Slambedene i Kristrup Enge** samt i **Stavns Fjord**. Alle andre steder optræder den kun sporadisk og i små antal (se Figur 11).

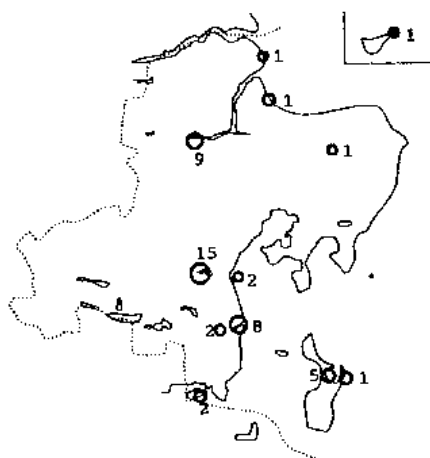
Vores antagelse, om at det nok kun drejer sig om 100 fugle, bygger på, at meget få obs er trækobs, så man kunne forledes til at tro, at det er de samme fugle, der raster hele perioden. Men dette kan kun bekræftes/afkræftes med flere observationer, hvor I skriver adfærdsplysning. Herved kunne man måske finde frem til, hvor mange gengangere der er og hvor stor udskiftning, der er i flokkene. Specielt trækretningen er interessant.

De første observeres: 4/5 1 **Totten, Anholt** (CO) + 1 **Norsminde Fjord** (OGJ), 5/5 2 **Assedrup Enge** (OGJ), 6-9/5 1 **Brabrand Sø** (AJ, OL, JOK). Den største flok frem til jun er 15/5 7-8 **Norsminde Fjord** (OGJ, AJ).

Sidste i foråret er 31/5 1 **Hevring Mølle** (JOA). Derefter ses der ingen Tinksmede før 22-28/6 1-3 **Slambede vest for Brabrand Sø** (AJ).

I perioden 1/7-25/8 ses der ved **Brabrand Sø** og **Slambedene** mellem 1 og 15 fugle (JTL, AJ, HLL, MD, AHM), hvor 2/8 15 (AHM) var den største observation fra hele året.

De sidste ses 14/8 1 **Alrø** (OGJ), 21/8 1 **Brabrand Sø** (JTL), 25/8 3 **Norsminde Fjord** (DOF). Derefter er der et stort spring til 22/9 1 **Besser Rev** (SD).

Figur 11. Fordelingen af Tinksmede i amtet 1991 (tallene refererer til årets største obs pr lokalitet).

Total: 151 Antal indsendere: 19

Antal obs: 72

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	36	5	69	40	1	0	0	0

Mudderklire (*Actitis hypoleucos*) 05560

Ankomsten meget sen i 1991 - næsten 14 dage-tre uger senere end normalt de sidste 5 år, og den forsvandt også tidligere end vi er blevet vant til. Endvidere kan man af års- og månedstotalerne se at der er en fortsat tilbagegang i antal observerede fugle siden topåret 1988.

Den ankom 23/4 1 **Svenstrup Mose** (CH), derefter fulgte enkelte fugle på forskellige lokaliteter måneden ud: **Totten**, **Anholt**, **Norsminde Fjord**, **Gudenåen vest for Randers**, **Randers Havn** og **Brabrand Sø** (JSP, AJ, BLA). Største obs: 23/5 28 **Kysing Næs** (OGJ), 23/5 9 **Ørnereden**, **Århus** (JØP, JW) og 27/5 12 **Gjerrild Nordstrand** (HLL), og de sidste forårsfugle ses 5/6 **Stubbe Sø + Norsminde Fjord** (PBP, OGJ og SH).

Efterårets første kommer 29/6 1 ved både **Hesselholm** og **Brabrand Sø** (SD, AJ). De største obs i efteråret er 20/7 15 **Norsminde Fjord** (AJ), 6/8 36 **Sælvig Bugt** (LEB), 7/8 20 **Sangstrup Klint** (), 25/8 23 **Norsminde Fjord** (FN), og så trøede alle at de sidste forsvandt fra vores kikkerter med 28-29/9 1 **Vesborg Fyr** (SD) + 2 **Norsminde Fjord** (SH)! - MEN.....

Det kun 2. vinterfund siden 1980 og endda det seneste vi kan grave os tilbage til i annalerne kom, da (CO) så ét stik N-trækkende Mudderklire 27/12 ved **Fornæs Fyr**, og den er god nok!

Total: 625 Antal indsendere: 37 Antal obs: 188

(1) Månedstotal 1991, Årstotal 625. (2) Månedstotal 1990, Årstotal 655. (3) Månedstotal 1989, Årstotal 961. (4) Månedstotal 1988, Årstotal 1054. (5) Månedstotal 1987, Årstotal 464.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1)	0	0	0	16	228	18	115	225	22	0	0	1
2)	0	0	4	18	194	11	153	228	47	10	0	0
3)	0	0	0	18	373	15	225	294	34	2	0	0
4)	0	0	0	31	142	4	468	361	41	7	0	0
5)	0	0	0	19	214	4	55	151	20	1	0	0

Stenvender (*Arenaria interpres*) 05610

Et pænt antal Stenvendere set i forhold til 1990 (21-23 stk), og med et par af de for Danmark sjældne vinterfund.

Alle obs nævnes: Forår: 11/5 3 Mågeøen ved Følle Strand (SDA), 17/5 1 Norsminde Fjord (OGJ) og 24/5 1 trk Brabrand Sø (AJ).

Sommer/efterår: 9/7 1 Hevring Strand (JOA, AJ), 17/7 1 Pletten (DOF), 15/8 1 ad + 8 juv Sødtringkær (HLL), 18/8 1 + 21/8 4 Sødtringkær (OL), 15/8 1 + 25/8 3 Norsminde Fjord (OGJ), 20/8 5 S Fornæs (HLL), 14/9 1 Kysing Næs (OGJ) og 28/9 1 Norsminde Fjord (DOF).

Vinter: 3/2 2 vdr rst Besser Rev (SD) og 24/11 4 Stavns Fjord (SH).

Total: 38 Antal indsendere: 9 Antal obs: 18

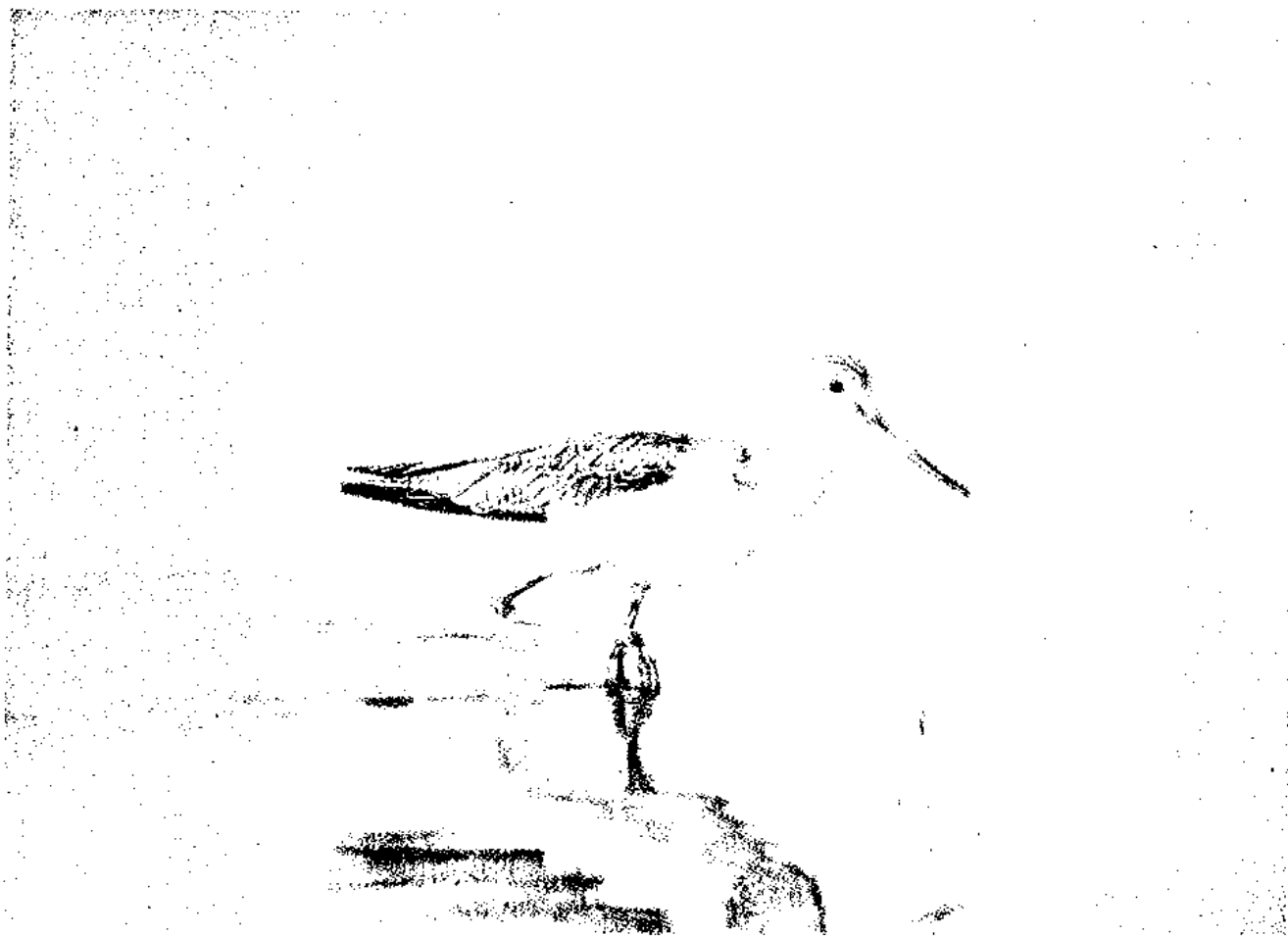
JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	2	0	0	5	0	2	22	4	0	4	0

Odinshane (*Phalaropus lobatus*) 05640

Den 11. Odinshane i lokalrapportens historie var en rastende fugl i vinterdragt 24/8 Norsminde Fjord (OGJ).

Thorshane (*Phalaropus fulicarius*) 05650

Det andet fund fra Århus amt og det andet fra Kysing Næs: 15/9 1 1K rst (OGJ).

Mellemkjøve (*Stercorarius pomarinus*) 05660

Et godt kjøveår for amtet (se de andre kjøvearter) har resulteret i et - for vores del af landet - ganske pænt antal Mellemkjøve; I alt 6 fordelt på 4 obs.

Alle nævnes: 15/9 1 IK NV Kysing Næs (OGJ), 12/10 1 ad + 1 IK (begge mørke) N Fornæs (RD), 9/11 1 IK mørk N Fornæs (HC) og 11/11 2 IK N Kysing Næs (OGJ).

Almindelig Kjøve (*Stercorarius parasiticus*) 05670

På trods af manglende obs fra august måned, blev der i 1991 set mange flere fugle end sidste år, hvilket bl.a. skyldes en stor trækobs fra Kysing Næs i efteråret. Bemærk også forårsobsene, der ikke er ret almindelige i Århus amt, idet der blot foreligger 2 tidligere fund (fra '79 og '87).

Forår: 28/4 + 1/5 1 ad mørk Norsminde Fjord (SS, FL, OGJ, FAJ), 1/5 1 Århus Bugt (LLH) og 11/5 1 ad lys N Ebeltoft-Odden (LB). Det vil sige, at der mindst har været 2 fugle i amtet i foråret.

Efterår: Kysing Næs: 7/9 1 IK S, 10/9 1 ad lys S, 12/9 1 IK S, 15/9 1 ad lys NV, 22/9 2 IK S, 25/9 1 IK S, 29/9 5 ad + 11 IK S (på blot 1 1/2 time!), 5/10 1 IK S og 11/11 1 IK N, alle obs (OGJ). Sletterhage: 14/9 1 mørk V (HLL) og 21/9 1 mørk (JTL). Øvrige: 28/9 1 V Hevring strand (ind mod land) og 18/10 1 Bønnerup Strand (JOA).

Total: 31 Antal indsendere: 9 Antal obs.: 19

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	1	3	0	0	0	26	2	1	0

Lille Kjøve (*Stercorarius longicaudus*) 05680

Efter, at arten er blevet taget af SU-listen for de indre farvande, er der næsten gået inflation i antallet af observerede fugle. I år således hele 5 stk og heraf et indlandsfund. Tidsmæssigt er fundene meget typiske, idet den Lille Kjøve oftest optræder i september måned.

Årets obs: 7/9 1 IK mellemfase SØ Kysing Næs (OGJ), 25+27/9 1 IK rst på en mark ved Voldum, Hadsten (BLA), hvor den desværre blev fundet trafikdræbt den 30/9 af observatøren. Endelig en stor obs fra Kysing Næs: 29/9 1 ad V + 1 IK N + 1 IK mellemfase N (OGJ, FL, SS).

Storkjøve (*Stercorarius skua*) 05690

Igen i år er der set Storkjøve i amtet; men årets obs kan dreje sig om kun et individ, som har flakket rundt i farvandene omkring Samsø.

Obsene fra Samsø: 26/8 1 S Issehoved (SS), 30/8 1 S Issehoved + 1 N Kragemosen (1 time og 45 min ml. de to obs) og 2/9 1 S Kragemosen (alle LEB).

Dværghåge (*Larus minutus*) 05780

1991 blev et nyt rekordår, da der blev set mindst 25 eksemplarer. Også på andre områder var året specielt. Således var der, ligesom i 1990, vinterfund og denne gang med hele 3 fugle i januar, hvor der kun er set én fugl før. Blandt de 7 majfugle, der i øvrigt fordoblede det samlede antal gennem årene, var også en gammel fugl, hvilket er første indrapportering af ad i maj til lokalrapporten. Junifundet er blot den 4. fugl i den måned i lokalrapportens historie. Alle obs nævnes:

Vinter: 5/1 1 ad + 6/1 2 ad begge Kysing Næs og begge (OGJ) samt 19/1 1 2K Kysing Næs (SS).

Forår: 2/5 1 2K (OGJ), 6/5 1 2K (DOF), 7/5 2 2K (OGJ), alle obs fra Norsminde Fjord, 16/5 1 ad Brabrand Sø (AJ) og 30/5 4 2K Mørke Kær (JTL).

Sommer: 9/6 1 2K Brabrand Sø (SS).

Efterår: 4/8 3 1K Lindholm Hoved (JK), 14/8 2 1K, 16/8 + 1/9 1 1K, alle 3 Norsminde Fjord og alle 3 (OGJ), 7/9 1 1K Kysing Næs (OGJ), 8/9 2 1K Brabrand Sø (TB), 21+22/9 1 1K Brabrand Sø (KEH, TB), 2/11 2 ad + 1 1K S Kysing Næs (OGJ) og 13/11 2 1K Kysing Næs (LB).

Total: 25 Antal indsendere: 9 Antal obs.: 19

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3	0	0	0	7	1	0	5	5	0	5	0

Hættemåge (*Larus ridibundus*) 05820

En væsentlig fremgang i indrapporteringerne (+118% i forhold til sidste års lave total) har resulteret i, at niveauet er kommet op på det samme som i '89 og 10-15000 fugle over '87 og '88-tallene. Dette har desværre ikke afspejlet sig i antallet af ynglefugle, som der fortsat bliver færre og færre af. Således er bestanden på Brokold i Stavns Fjord (3000 y-par i '88) nu helt forsvundet; men det set dog ud til, at nogle af fuglene bare har slået sig ned andre steder i Stavns Fjord. Ved Brabrand Sø står det heller ikke godt til, idet der er sket et fald på ca. 990 y-par siden sidste år. Sammenligner vi årets resultat (ca 4100 par) med antallet i '88 (8261 par), så er tilbagegangen katastrofal, især på baggrund af, at (AJ) de sidste år har opsøgt og optalt de fleste kendte Hættemågekolonier i amtet.

De største kolonier (50 y-par eller flere): Skaføgård Sø 150 (AJ, JTL), Mørke Kær 426 (SH), Besser Rev 311-361 (TKC), Dystrup Sø 70, Huldre Mose, øst for Ramten Sø 100, Frederiksdal Hede 130, Skanderborg Lillesø 140, Birksø 60, Overgård Sø v. Silkeborg 65 og Brabrand Sø 2200 (alle AJ).

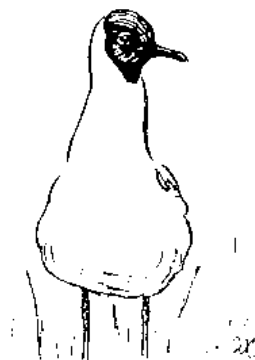
Blandt de mange store flokke er det specielt en stor en fra Mariager Fjord, der springer i øjnene. Større flokke udenfor y-området: 18/3 4000 + 24/3 9000 Treskelbakkeholm, Mariager Fjord (TN), 3/4 1200 Grund Fjord (JH), 14/4 2700 overnatning Sødriugholm Strand (OL), 18/9 2400 + 19/9 2500 overnatning Sødriugholm Strand (OL), 28/8 1030 Fjellerup Strand (LPJ) og 1/10 2000 NV efter overnatning Splidholm (PL).

Total: 52.619 Antal indsendere: 20 Antal obs.: 164

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2052	1290	18633	7945	8139	739	1682	3810	2601	2460	1795	1473

Stormmåge (*Larus canus*) 05900

Det er desværre heller ikke i år foretaget tællinger på overnatningslokaliteten Fussingsø; men (TBA) nævner, at der stadigvæk overnatter mindst 5000 om efteråret. Yngletallene viser fremgang i år med 292 y-par mod sidste års 228. Fremgangen skyldes indrapporteringer fra Samsø i Stavns Fjord-området og Tunø, mens der har været nedgang på Søby Rev og Alrø Poller. Det sidstnævnte kan dog skyldes, at fuglene er flyttet til Hjarnø (Vejle amt), hvor ynglebestanden i 1991 (ifølge JG) var på 770 par.

Ynglefund: **Begtrup Røn 2** (JTL), **Ørkenen, Anholt 60** (JSP), **Sangstrup Klint 10** (JSP), **Søby Rev 38** (JG), **Alrø Poller 9** (JG), **Tunø 32** (SH), **Gjesing Mose, Løvenholm 2** mulige (JSP), **Lindholm 12**, **Kyholm 33** og **Besser Rev 94**, alle (TKC).

Overnatninger: 4/6 72 **Mørke Kær** (LPJ), 18/8 800 + 19/8 650 **Sødringholm Strand** (OL), 14/9 7500 **Skanderborg Sø** (PL), 14/9 750 **Spilidholm** (PL) og "efterår" 5000+ **Fussing Sø** (TBA).

Andre ansamlinger (over 500): 24/3 1500 **Treskelbakkeholm, Mariager Fjord** (TN), 7/4 800 **Spørring Ådal** (PT), 15/8 500 **Stjær Bakker** (PL), 7/9 500 **Skanderborg Sø** (PL) og 7/9 3000 **Tammestrup Øde** (PL).

Total: 25.484 Antal indsendere: 15 Antal obs.: 91

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
539	114	2518	1864	272	147	793	2936	11761	5000+	480	50

Sildemåge (*Larus fuscus*) 05910

En ganske pæn stigning (næsten 40%) i antallet af ynglende Sildemåger på **Anholt** har ikke rigtigt smittet af på fuglene ved **Samsø**. Der er den samlede bestand nemlig ret konstant, idet fuglene tilsyneladende blot flytter rundt omkring på småøerne fra år til år. Af de vigtigste ynglelokaliteter mangler vi kun oplysninger fra **Hjelm** (125 par i '90). Bemærk også, at kolonierne på **Hou Røn** og **Søby Rev** nu helt er forsvundet (62 par i 1988). Den større årstotal skyldes faktisk kun yngletallene, da der kun er "set" 3 trækkende fugle, og efteråret totalt har svigtet, idet der kun foreligger sølle 2 fugle.

Ynglefund (antal par): **Samsø: Bosserne 175, Lindholm 190, Yderste Holm 3, Eskeholm 3, Brokold 10**, alle (TKC), **Ørkenen, Anholt 1365-1435** (JSP). I alt 1746-1816 y-par.

De første 3 forårsobs: 16/3 3 **V Issehoved** (SD), 17/3 1 **Farvandet øst for Anholt** (fra færge)(JSP) og 19/3 1 **Grenå-Anholt-færgen** (JSP).

Ferskvandsobs er: 26/4 2 **Stubbe Sø** (PBP) og i tidsrummet 22/3-18/7 ses arten ved **Brabrand Sø** med 4 som maximum den 20/6 (heraf 1 ved slambedene øst for søen).

Efterårsfuglene: 13/9 1 og derefter kommer 3 obs af sandsynligvis samme fugl 13+15+17/10 1 alle **Hesselholm, Samsø** (LEB).

Total: 3675 Antal indsendere: 14 Antal obs.: 38

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	12	10	771	8	2874	0	1	1	0	0

Sølvmåge (*Larus argentatus*) 05920

Årets y-bestand var præget af stilstand i **Stavns Fjord** og på **Anholt**, mens bestanden ved **Hou Røn** skrumpede til 233 y-par mod 675 sidste år. Bemærkelsesværdigt er det også, at gamle fugle oversommerer ved bl.a. **Stubbe Sø** og **Søbygård Sø**, måske giver de sig inden for overskuelig tid til at yngle her?

Ynglepar (antal par): **Anholt 217** (JSP), **Hou Røn 233** (JG), **Alrø Poller 3** (JG), **Bosserne 47** (TKC), **Lindholm 275** (TKC), **Kyholm 24** (TKC) og **Stavns Fjord 226** (TKC). Ingen tal fra **Århus**, hvor den er kendt for at yngle på byens tage. I alt 1156 y-par.

De største obs (over 100) udenfor ynglepladserne: 13/1 133 ved **Katholm Strand** (LPI), 24/3 400 **Treskelbækkeholm, Mariager Fjord** (TN), 14/4 219 + 19/8 130 **Sødringholm Strand** (OL), 4/9 219 **Århus Havn** og 6/10 180 **Norsminde Fjord** (OL).

Desuden blev der den 27+28/4 set 1 3K Sølvmåge med albinistiske svingfjer ved **Tøtten, Anholt** (CO). Ifølge (CO) lignede fuglen fuldstændig en Gråmåge, dog havde den en anden hovedform og næbfarve.

Total: 5188 Antal indsendere: 14 Antal obs.: 122

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
304	65	1105	503	1713	187	636	237	283	270	84	28

Gråmåge (*Larus hyperboreus*) 05990

Det kunne i '91 blive til et enkelt eksemplar af Sølvmågens nordlige atløser: 25-27/4 1 2K rst **Tøtten, Anholt** (CO).

Svartbag (*Larus marinus*) 06000

Selvom årets total er den største nogensinde, så skyldes det ikke, at ynglebestanden er gået op igen. Tværtimod er bestanden totalt set gået tilbage, selvom der er enkelte undtagelser som f.eks. **Hou Røn**. Rekordtotalen skyldes heller ikke, at der er mange store flokke; men at der er mange flere observationer.

Ynglefund: **Ørkenen, Anholt** 35 (JSP), **Hou Røn** 87 (JG), **Søby Rev** 1 (JG) og **Alrø Poller** 2 (JG), **Stavns Fjord** 101-103, **Kyholm** 3, **Lindholm** 8 og **Bosserne** 7 (alle TKC).

De 5 største obs udenfor ynglepladserne: 7/2 40 **Grenå Havn** (CO), 24/3 60 **Bønnerup Havn** (JP), 19/8 35 **Sødringholm Strand** (OL), 22/9 50 **Bønnerup Strand** (JP) og 29/9 34 **Stubbe Sø** (PBP).

Total: 1144 Antal indsendere: 16 Antal obs.: 100

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
11	119	106	70	463	13	98	46	152	33	31	2

Ride (*Rissa tridactyla*) 06020

Efter et rekordår i '90 er antallet af jagttagne Rider faldet katastrofalt. Således er der blot indrapporteret 22 i år og blot én i januar, hvor arten normalt optræder med væsentligt større antal. Det er især manglende tal fra færgetællingerne **Grenå-Varberg/Helsingborg** i området øst for Anholt, der er skyld i dette. Har Riderne ændret vinterkvarter eller har folk bare ikke sejlet?

De mange fugle i sommerperioden er ganske enestående og stammer sandsynligvis fra den svenske Kattegatbestand, hvilket trækretningen på de fleste fugle også indikerer.

Sommer: **Tøtten, Anholt**: 2/5 3 rst, 20/5 4 V, 21/5 2 V, 22/5 5 V og 5/6 1 juv rst, alle (CO). **Kysing Næs**: 23/5 8 S, 21/7 1 ad rst (OGJ).

Efterårets 3 første obs: 7/9 (tidligt) 1 ad **Kysing Næs** (OGJ), 5/10 8 S **Kysing Næs** (OGJ, HP) og 19/10 23 (færgetælling) **Farvandet øst for Anholt** (JSP).

Årets 3 største obs faldt alle i julen: 24/12 72 N + 27/12 27 N, begge **Grenå Havn** og 27/12 43 N **Fornæs Fyr** (alle CO). - Desuden sås der den 11/1 1 ad Ride med olie i **Grenå Havn** (CO).

Total: 221 Antal indsendere: 6 Antal obs.: 23

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	0	0	0	22	1	1	0	1	35	13	167

Sandterne (*Gelochelidon nilotica*) 06050

Hele 2 obs af denne sjældne terne hører absolut til det ekstreme, idet vi i Danmark sjældent ser den udenfor de få ynglepladser, der er tilbage. Sidste gang arten optrådte i amtet var i '85 og '88.

18/5 1 Ø + 25/5 1 Gjerrild Nordstrand (HC).

Rovterne (*Sterna caspia*) 06060

Også Rovternen optrådte i 1991 med 2 jagttagelser, der dog kan dreje sig om den samme fugl, da afstanden mellem de to lokaliteter ikke er mere end 15-20 km. Tidspunktet, hvor fuglen(e) blev observeret er endvidere ret typisk, idet det er ikke-ynglende fugle på strejf. Man kan således håbe på, at to sådanne strejfer en gang finder sammen og giver sig til at yngle, f.eks. på Samsø, hvor den yngede på Bosserne i årene 1870-1881, eller på Tunø Knob, hvor den yngede i 1871 og 1876.

3/7 1 Vesterkær v. Pindstrup (AJ) og 9/7 1 N kl. 18.35 Hævring Strand (JOA, AJ).

Splitterne (*Sterna sandvicensis*) 06110

Sidste års nedgang fortsatte i '91 og endda katastrofalt, da antallet af indrapporteringer faldt med over 50% i forhold til '90 og med næsten 70% i forhold til '89. Og det skal endda ses på baggrund af, at ynglebestanden er gået frem med ca. 15 par. Nedgangen skyldes manglende tal fra Fornæs, hvor der alene i '90 blev set 455 fugle fra juli til september. Dette kan skyldes, at trækket gik udenom amtet, eller at lokaliteten ikke blev dækket tilstrækkeligt. Kig efter dem i '92.

Kolonierne på Samsø: Brokold 20 fugle (SD) og Besser Rev 100 fugle (TKC). Desuden blev 2 fugle set i en ret intim situation den 15/6, ved Lystrup Strand (JOA). Tilfældige strejfer eller ynglefugle?

Årets første ankom normalt: 26/3 1 trk Gjerrild Nordstrand (HC), 30/3 1 Totten, Anholt (CO) og 31/3 4 Hesselholm, Samsø (SD, LEB).

De største flokke udenfor ynglepladserne: 6/4 15 + 20/7 20 Hesselholm, Samsø (SD), 20/8 22 Sødringholm Strand (OL), 15/9 10 Sletterhage (BK) og 22/9 15 Gjerrild Nordstrand (JP).

De sidste forsvandt som sædvanligt i oktober: 3/10 2 Kysing Næs (FN) og 5/10 4 NV Kysing Næs (HP, OGJ).

Total: 335 Antal indsendere: 20 Antal obs.: 53

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	6	161	8	3	32	27	92	6	0	0

Fjordterne (*Sterna hirundo*) 06150

Et øget antal indrapporteringer (fremgang?) i forhold til sidste år, der var katastrofalt for Fjordtemen, men '91-totalen er stadigvæk lav sammenlignet med '88 (571 fugle) og '89 (327). I år er der dog april- samt oktoberfund, og ynglebestanden er på omtrent det samme niveau som sidste år. Ca. 52% af de indrapporterede er indlandsobs. Kan det virkelig passe, at den er mere almindelig dér, eller forsømmer folk at indsende deres kystobs?, eller er der en tendens til at notere ternere i ferskvand som Fjordterner og ved saltvand som Havterner, uden at studere dem nøjere?!

Yngletallene: **Bjerregrav Mose** 1-2 par (JP, CSS, TBA og AJ) og **Ørkenen, Anholt** 3 par (CO).

De første i foråret ankom til normal tid: 25/4 3 **Bjerregrav Mose** (TBA), 4/5 2 **Brabrand Sø** (LB) og 5/5 2 **Fussing Sø** (JP).

Alle flokke på over 10 fugle nævnes: 11/5 25 Ø **Hesselholm, Samsø** (LEB), 11/7 12 **Bjerregrav Mose** (CSS), 22/7 15 **Dejret Øhoved** (PT), 20/8 17 **Salten Langsø** (AJ) og 31/8 15 **Grund Fjord** (FFA).

Efterårets 3 sidste obs var alle fra oktober: 3/10 1 **IK Kysing Næs** (OGJ), 5/10 1 **S Kysing Næs** (HP) og 6/10 4 **Salten Langsø** (GG).

Total: 216 Antal indsendere: 22 Antal obs.: 37

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	3	43	12	44	73	35	6	0	0

Fjordterne/Havterne (*Sterna hirundo/paradisaea*) 06155

Meget få og spredte obs i forhold til sidste år, hvilket resulterer i en nedgang i det totale antal sete fugle. Hvorvidt det skyldes, at folk er blevet skrapere til at bestemme arterne, eller bare ikke indrapporterer dem, får så hen i det uvisse. Desuden melder **Gjerrild Nordstrand** - ligesom sidste år - om meget få fugle i foråret (HC).

Alle nævnes: 4/5 2 **Mørke Kær** (LPJ), 6/5 70 Ø + 2175 48 rst **Totten, Anholt** (CO), 4/6 1 **Mørke Kær** (LPJ), 2/7 1 **Handrup Strand** (JLY), 18/7 2 v **Brabrand Sø** (AJ), 21/7 1 **IK Stubbe Sø** (PBP), 17/8 1-2 **Søbygård Sø** (CH), 20/8 8 **Salten Langsø** (AJ), 28/9 3 **Lindholm Hoved, Mossø** (PL) og 3/10 1 **Kysing Næs** (FN).

Total: 141 Antal indsendere: 8 Antal obs.: 11

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	120	0	7	9-10	3	1	0	0

Havterne (*Sterna paradisaea*) 06160

Et rigtigt flot år, det største i lokalrapportens historie. Året har bl.a. udmærket sig ved et rekordstort antal ynglefund, hvor stort set alle kendte ynglepladser er blevet optalt. Og mange indlandsfund, der tydeligt viser, at en indlandsterne ikke nødvendigvis er en Fjordterne. Omhyggelig bestemmelse er således nødvendig, og det ser også ud til, at folk har opdaget dette.

Ynglebestanden var i alt på 309 par; men derudover er der obs fra bl.a. **Mågeøen ved Følle Strand, Kalø Vig** og **Ebeftoft-området**, der tyder på yngel, så et tip på ca. 325 y-par - som amtets totale bestand - er vel ikke helt ved siden af. "Fremgangen" i ynglebestanden skyldes - som tidligere nævnt - at der kun mangler tal fra få af de kendte y-lokaliteter; men bestanden ved **Alrø Poller** er også gået 80 par frem, hvilket kan skyldes, at nogle fugle fra **Søby Rev**-bestanden er flyttet, idet den er gået 37 par ned. Nettoresultatet af ovenstående giver dog +43 par, så vi har da fået nogle flere fugle i forhold til sidste år.

Årets ynglefund: **Totten, Anholt** 3 (CO), **Søby Rev** 33 (JG), **Alrø Poller** 200 (JG, JK), **Bosserne** 8 (SD, TKC), **Kyholm** 18 (TKC) og **Lindholm** 11 (TKC).

De første fugle i foråret: 6/4 1 **Alrø Poller** (NH), 6/4 16 (koloni) **Yderste Holm, Samsø** (SD), 13/4 2 **Kalø Slotsruin** (FR), 13/4 2 **Hesselholm, Samsø** (LEB) og 14/4 2 **Sødringholm Strand** (OL).

Alle forsamlinger på 50 eller derover nævnes: 26/4 65 fou **Stavns Fjord** (SD), 4/5 50 **Norsminde Fjord** (SH), 9/5 100 **Alrø Pøller** (NH), 11/5 400 **Alrø pøller** (JG), 21/5 66 **Søby Rev** (JG) og 20/7 50 **Splidholm** (AJ).

Alle indlandsobs nævnes: 28/4 2 **Stubbe Sø** (JLY, OL), 4/5 1 **Søbygård Sø** (CH), 5/5 3 trk **Bjerregrav Mose** (NJL), 6/5 1 **Brabrand Sø** (HLL), 11/5 2 **Søbygård Sø** (CH), 19/7 13 **Borre Sø** (JLY), 15/8 4 **Søbygård Sø** (EJJ) og 20/8 5 V **Geding** (JDK).

De 3 sidste obs: 20/8 5 V **Geding** (JDK), 20/8 3 **Sødringholm Strand** (OL) og 15/9 1 IK **Kysing Næs** (OGJ).

Total: 1195 Antal indsendere: 24 Antal obs: 64.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	193	642	77	232	50	1	0	0	0

Dværgterne (*Sterna albifrons*) 06240

I modsætning til sidste år var der i '91 både april- og augustfund, og det blev da også til et par pæne flokke. Aprilobs 21/4 er faktisk den tidligste nogensinde i Århus amt, idet den tidligere rekord er fra 28/4-81 ved **Flakket, Anholt**. I perioden 1976-86 ankom Dværgterne i Nordjylland gennemsnitligt den 28/4.

Selvom der er en lille stigning i iagttagne fugle, så går det tilsyneladende fortsat tilbage for Dværgterner. Således er der slet ingen obs fra **Århus Kulhavn** i år, og fra **Anholt** er der kun forlydender om trækfugle/rastende fugle ved **Totten**. Er den tidligere så store bestand på **Anholt** bukket under for strandturismen eller har de bare gemt sig godt? Vi venter spændt på - forhåbentligt - godt nyt fra '92. Det bør bemærkes, at y-bestanden ved **Følle Strand** og **Stavns Fjord** er gået lidt frem, så helt tragisk er det ikke.

Årets yngletal: **Anholt** (?) par, **Stavns Fjord** 6-8 par (TKC) og **Mågeøen, Følle Strand** 2 par (AJ, SDA).

De første i foråret: 21/4 1 NV **Totten, Anholt** (CO), 30/4 12 **Besser Rev** (TKC) og 2/5 2 **Yderste Holm, Samsø** (TKC). De 3 største obs: 30/4 12 **Besser Rev** (TKC), 26/5 10 **Mågeøen, Følle Strand** (SDA) og 17/8 10 **Totten, Anholt** (HJE).

Trækobs: **Totten, Anholt**: 21/4 1 NV (CO), 6/5 6 trk (CO), og 8/7 6 (JSP). **Gjerrild Nordstrand**: 9/5 2 V (HC). **Fornæs Fyr**: 26/5 3 trk (JSP). **Hesselholm, Samsø**: 16/7 3 Sv og 23/7 1 V, begge (LEB).

Efterårsfuglene: 22/7 3 **Dejret Øhoved** (PT), 23/7 1 V **Hesselholm, Samsø** (LEB), og 17/8 10 **Totten, Anholt** (HJE).

Total: 102 Antal indsendere: 16 Antal obs.: 37

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	13	50	12	18	10	0	0	0	0

Sortterne (*Chlidonias niger*) 06270

Et rigtigt sløjt år med kun én obs/fugl, men det afspejler desværre nok den vigende yngelbestand i Vejlerne og Danmark som helhed. Årets fugl: 24/8 1 **Norsminde Fjord** (SS).

Hvidvinget Terne (*Chlidonias leucopterus*) 06280 SU-ART

En iagttagelse er under behandling af SU: 12/9 1 ad vdr N **Fornæs**. Hidtil foreligger ingen godkendte iagtt. fra Århus amt.

Arten er på SU-listen. Der må ikke refereres til iagttagelser, som ikke er godkendt af SU.

Lomvie (Uria aalge) 06340

Meget få fugle indrapporteret, hvilket især skyldes total mangel på større observationer fra færgetællingerne. Den største obs i 1990 var således på 200 ex., eller næsten 6 gange så mange som totalen i 1991 !

Alle obs nævnes:

1. halvår: 15/2 1 død Grenå havn (CO), 17/3 6 Halmstad-Grenå (JSP), 19/3 1 sdr Grenå-Anholt (JSP), 21/3 1 Grenå-Anholt (CO), 27/3 7 Grenå-Anholt (JNK), 4/5 1 Hadsten (EN), 23/5 1 sdr Kysing Næs (OGJ). Fuglen fra Hadsten blev fundet på en mark og bragt til en fugleplejestation, den blev senere udsat ved Limfjorden.

2. halvår: 26/7 1 vest for Anholt (PL), 11/8 1 juv fou og 22/9 1 begge Ør.Hedekrog (SD), 29/9 3 Kysing Næs (OGJ), 19/10 10 Varberg-Grenå (JSP), 27/10 3 trk Fornæs (BK), 9/11 1 V Issehoved (SD) og 23/11 1 rst Fornæs (OL, FN, JLY).

Total: 39 Antal indsendere: 11 Antal obs: 16

"Arktisk" Lomvie (Uria aalge hyperborea) SU-ART

Der foreligger en indrapportering af denne race af Lomvie, som yngler på Bjørneøen, Spitsbergen og i Nordnorge: 23/11 1 S Fornæs. Observationen er beskrevet for SU. Racen er ikke tidligere observeret i DK-farvande, og det er redaktionen ubekendt hvilke kriterier der ligger til grund for bestemmelsen. Ifølge P. Harrison (Seabirds - an identification guide, C. Helm, London 1988) er det ikke muligt i felten at skelne denne race fra andre racer af Lomvie.

Racen er på SU-listen. Der må ikke refereres til iagttagelser, som ikke er godkendt af SU.

Polarlomvie (Uria lomvia) 06350 SU-ART

Tre beskrevne observationer, alle fra Fornæs: 1/11 2 S, 6/11 1 N, 23/11 1 S. Alle under behandling af SU. Der foreligger 7 godkendte fund fra DK, ingen fra Århus amt.

Arten er på SU-listen. Der må ikke refereres til iagttagelser, som ikke er godkendt af SU.

Aik (Alca torda) 06360

Der foreligger et enkelt fund fra ferskvand: 8/1 1 Brabrand Sø (FN, JLY, OL) - samme dag var der også Søkonge på lokaliteten !

Forårets sidste blev 23/2 2 Kysing Næs (OGJ) og 27/3 2 Grenå-Anholt (JNK).

Efterårets første: 29/9 1 og 16/10 1, begge Kysing Næs (OGJ HLL), 19/10 2 Grenå-Varberg (JSP). Fornæs: obs i perioden 24/10-28/12, max. 24/10 20680 S + 522 N (HLL), 28/10 40000 trk (RD) og 29/10 7848 S + 3458 N (HLL).

Total: 91659 Antal indsendere: 15 Antal obs: 29

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3	3	2	0	0	0	0	0	1	73111	10895	7644

Aik/Lomvie (Alca torda/Uria aalge) 06365

I alt 12 obs, hvoraf de 9 fra Fornæs, hvor de store flokke af aik jo ses. Max. 27/10 8500 S + 400 N Fornæs (JP, BK, JSP). Største obs fra andre lokaliteter: 10/11 35 V Issehoved (SD).

Total: 10343 Antal indsendere: 9 Antal obs: 12

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	0	0	0	0	1	9302	1038	2

Tejst (*Cepphus grylle*) 06380

Som sædvanlig mangelfulde oplysninger om ynglebestanden. Der foreligger dog grundige optællinger fra **Tunø**, samt ynglefund fra tre "nye" lokaliteter: **Kyholm**, **Sangstrup Klint** og **Vandstedet**, **Samsø**.

Ynglelokaliteterne: **Tunø Nørreklint** 19 par, **Tunø Sønderklint** 17 par (SH,ØBF), **Kyholm** 4 huller og 7 fugle i display (TKC), **Vandstedet Nordsamsø** 1 hul i brug og 2 fugle i y-dragt (SD). Desuden 3 ynglepar **Sangstrup Klint**, hvor op til 12 fugle er set ved flere lejligheder (HC,JSP, m.fl.). Fra **Lindholm**, hvor der i 1989 yngede 12-15 par, foreligger en observation af 16 fugle d. 13/5 (TKC). Yngler også stadig på **Vejrø**, hvor der i 1989 var 47-53 par.

Den øvrige del af året ses langt de fleste tejster nær ynglelokaliteterne og ud for Djurslands kyst. Blandt de få undtagelser skal nævnes 15/5 og 21/5 2 rst **Pakhusbugt Anholt** (CO), 28/7 1 juv badeanstalten v. **Risskov** (MD) og 6/10 1 N **Sletterhage** (JP). **Fornæs**: 13/7-4/12 4 N + 11 S, max. 29/10 3 S (HLL,BK,SDA, HC,OL,FNJ-LY,JSP,JP). **Kysing Næs**: 1/1 1, 6/1 2, 7/9-11/11 i alt 6, max. 11/11 2 (OGJ, LB).

Total: 185 Antal indsendere: 21 Antal obs: 47

Søkonige (Alle alle) 06470

Et ret normalt år, med flest fugle i 2. halvår. Bemærk to indlandsfund.

1. halvår, alle obs nævnes: 7+9/1 1 **Bråbrand Sø** (SBN,FAJ,SS,OL), 10/1 1 **Tangkrogen**, **Marselisborg** (MD), 23/1 2 **Århus Havn** (JRA,MD), 1/2 1 død **Mossø** (JK), 23-24/3 2 **Århus Havn** (SS,FL OGJ).

2. halvår: **Fornæs**: 20/10-4/12 i alt 12 N + 9 S + 1 rst (HLL,SDA m.fl.), max. 29/10 4 S + 6 N. **Kysing Næs**: 27/10-22/12 i alt 11 rst + 1 N (OGJ,LB), max. 1/12 4 rst. Øvrige: 3/11 2 rst **Bønnerup Havn** (JSP), 10/11 1 rst **Issehoved** (SD), 25/12 1 rst **Moesgård Strand** (LB).

Total: 38-44 Antal indsendere: 18 Antal obs: 35

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4	1	2	0	0	0	0	0	0	12-16	11-13	8

Lunde (*Fratercula arctica*) 06540

Igen et fint år for Lunden, med i alt 20-25 fugle, hvilket er meget efter danske forhold. Som sædvanligt er det **Fornæs** og **Kysing Næs** der dominere materialet.

Alle obs nævnes: 1. halvår: 5/1 1 Ø **Kysing Næs** (OGJ), 23/2 1 S **Kysing Næs** (OGJ).

2. halvår: **Fornæs**: 6/9 1 juv S (RD), 24/10 1 N (HLL), 29/10 1 N (RD), 6/11 1 N + 1 S (RD,HLL), 8/11 1 S (RD), 9/11 1 N (HC), 12/11 1 S (HLL), 13/11 4 S (RD), 17/11 1 (DOF) og 4/12 1 S (HLL). **Kysing Næs**: 29/9 1 N og 27/10 1 rst (begge OGJ). **Århus-Kalundborg færgeren**: 11/11 3 og 18/11 3 (begge DOF). **Kolby Kås**, **Samsø**: 1/12 1 vdr rst (SD).

Total: 20-25 Antal indsendere: 5 Antal obs: 18

Steppehøne (Syrhaptes paradoxus) 06630 SU-ART

En observation, som hvis den godkendes af SU bliver den første i amtet i dette århundrede: 15/10 1 N Grenå Plantage (JNK). Under behandling af SU.

Der må ikke refereres til denne observation, før den er godkendt af SU.

Huldue (Columba oenas) 06680

Yngel: Langt hovedparten af ynglebestanden findes i det midtjyske, hvor duerne fortrinsvis yngler i gamle bøgeskovsbevoksninger, ofte i Sortspætte-huller. I alt 27-37 par i skovene omkring Silkeborg (skovgruppen v. BRS). Fra resten af amtet i alt 10 sy/parringsflugt fra 10 lokaliteter.

Træk: De første blev 3/3 1 sy + 3 set Søbygård Skov (CH), 4/3 69 N + 11/3 14 N, alle Moesgård Strand (SS). Gjerrild Nordstrand: 12/3-12/5 i alt 80 (47 Ø, 3 N, 18 V, 18 rst). Max. 27/3 16 trk + 1 rst (HC,JHK,JTL,HP,F-R,BK,JP). Moesgård Strand: 4/3-6/4 i alt 143 N, max. 4/3 69 N, 14/3 34 N (SS,FR,JLY,FN,HP,PNN). Anholt: 22/3-18/5 i alt 8 trk (CO). Fornæs: 27/3-9/5 i alt 11 trk (JHK,JSP).

Sidste obs blev 28/7 1 S Hesselholm (LEB), 1/9 1 sy Fløjstrup Skov (PC) og 28/9 12 rst Vesborg, Samsø (SD).

Total: 347 Antal indsendere: 30 Antal obs: 106

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	235	43	36	13	5	0	13	0	0	0

Ringdue (Columba palumbus) 06700

Yngel: I alt 31 par + 18 "kurrende", bl.a. 25 par Spørring Ådal (PT). Arten yngler dog regelmæssigt over hele amtet !

Træk: Gjerrild Nordstrand 8/3-26/5 i alt 13717, heraf 12898 trk. max. 6/4 2114 Ø og 12/4 6400 Ø (HCJSP,RD,m.fl.). Moesgård Strand 11/3-29/3 i alt 1213 N, max. 14/3 495 N (FR,SS,m.fl.).

De største rastende flokke udenfor træklokaliteterne: 16/3 600 Nordsamsø (LEB,SD), 24/3 500 Fussingø Skov (TBA), 12/10 i alt 1848 Kolindsund (LPJ), 17/11 750 + 18/11 1500 Storskoven, Brabrand Sø (JOA,KEH).

Total: 27724 Antal indsendere: 27 Antal obs: 222

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1044	389	8169	3796	628	210	155	54	165	2373	2679	365

Tyrkerdue (Streptopelia decaocto) 06840

Yngel er rapporteret fra bl.a. Spørring, Tunø og Totten Anholt.

Træk(?): Gjerrild Nordstrand 30/3-9/5 i alt 5 fugle (HC). Anholt 29/3-26/5 i alt 21 fugle (CO).

Større ansamlinger: 1/1 200 Århus Havn (JøP), 3/1 53 Skørring (JTL), 16/2 485 Århus Havn (SS), 24/12 66 Grenå (CO).

Total: 1573 Antal indsendere: 16 Antal obs: 51

Turteldue (Streptopelia turtur) 06870

I alt 3 observationer af 3 fugle: 9/5 1 Gjerrild Nordstrand (HC), 2/6 1 Tingvad Kær (JDK), 5/9 1 Balle Kirkeby (MS).

Gøg (Cuculus canorus) 07240

Mange kukkende fugle, men kun 2 sikre ynglende Spørring Å (PT) indrapporteret.

Ankomst som normalt : 4/5 Mørke Kær (LPJ) og 5/5 Stubbe Sø (PBP).

Få større tal : 5 31/5 Sminge Sø (SH) og 5 9/6 Bjerregrav Mose (TBA). Og meget få fra Gjerrild Nordstrand, ialt 20 fugle med flest 10/5 med 6 fugle (HC).

Årets sidste : 1/9 Moesgård Strand (MD).

Total: ca. 130 Antal obs.: 121 Antal indsendere: 25

JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	100	89	12	1	1	0	0	0

Kirkeugle (Athene noctua) 07570

Alle obs er fra formodede eller sikre ynglelokaliteter. I år et plus på 1 par til 6 sikre + 1 sandsynligt ynglepar. Alle lokalitetsnavne hemmeligholdes på grund af artens fåtalighed. Dog skal nævnes, at Lyngby efter mere end 20 års status som ynglelokalitet, nu er uden kirkeugler, idet hunnen og 3 unger d. 5/6 blev fundet døde i Lyngby, formodentlig dræbt af insektgifte sprøjtet ud over de omliggende marker (JTL). Også det faste par i Lading er væk nu, muret ude fra deres tidligere ynglehul! (JTL). En trist skæbne for vore Kirkeugler, som over hele landet er i rivende tilbagegang i øjeblikket.

Total: 15

Natugle (Strix aluco) 07610

Yngel: Der er indsendt 29 sikre ynglefund fra 20 lokaliteter. Stadigvæk flest fra Midtjylland.

Udover ynglefuglene foreligger 86 jagttagelser fra 27 indsendere.

Total: 134

Natugle

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	3	20	9	7	14	62	3	3	1	7	4

Skovhornugle (*Asio otus*) 07670

Desværre ingen optællinger af pibende unger i år. Ynglefund fra følgende lokaliteter: **Rude/Saxild Strand** (OGJ), **Vasen** (BK), **Sejs og Ansø Enge** (begge FN) og **Brabrand Sø** (JTL), alle steder 1 par. Mulige unglepar fra **Feldballe** og **Hesselholm**.

Fra trækket obs fra **Fyret Anholt**: 7/5 2 rst, 12/5 1 rst og 7/6 1 (CO), **Kysing Næs**: 10/11 1 rst (OGJ).

Største antal sammen var 12-15 fugle på fast vintersæde i nov.-dec. fra **Skov v. Nørsminde Fjord** (OGJ) og 17/11 2-4 **Grenå Hede**, også på overvintringsplads (OF). Også ved **Eskelund** nær **Århus Å** er der observeret en overvintringsplads (KEH).

En fugl fundet død 8/5 ved **Borum Mølle**, var ringmærket i **Ameland** i **Nordholland** den 10/5 1989 (Carsten Brandt medd. PL).

Total: 93 Antal indsendere 23

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
6	3	1	13	13	11	10	1	1	0	18	16

Mosehornugle (*Asio flammeus*) 07680

Igen i år meget få fugle, ingen iagttagelse af formodet unglepar, alle fugle er set alene.

Alle nævnes: 12/1 **Brabrand Sø** (ROC), **Gjerrild Nordstrand**: 23/3 (HC), 24/3 (BK) og 27/3 (JTL,JHK), **Totten, Anholt** 25/3 samt 6/5 (begge CO), **Kysing Fjord** 20/4 (OGJ), **Haslund Skov** 4/5 (TN), **Laurbjerg** 4/5 (TN) og sidst 13/10 **Katholm Skov** (OF).

Slørugle (*Tyto alba*) 07350

Tilbage på listen fra **Århus amt**, dejligt, dejligt. Dog kun med ca. 8 fugle, hvoraf 1 blev fundet død 21/3 **Lemming Øst** (LLH) og 1 "et sted i amtet" ca. 1/1 (JTL), 4/1 1 v. **Ry** (via HP) samt 24/1 1 fundet meget afkræftet, men dog gemdsat efter endt pleje 19/3 **Tvede** (EN).

Desuden foreligger ét sikkert ynglefund på hemmeligholdt lokalitet (JTL).

Årsagen til de mange obs, skyldes et stort rykind fra Tyskland, hvor der har været et fantastisk ynglesucces sommeren 1990. Der er i vinteren 90/91 blevet set omkring 100 Slørugler over hele landet, hvoraf ca 40 var med tysk ring og 1 med hollandsk. Langt de fleste er fra Jylland og der er langt flest ungfugle. Så vi må håbe at de får held til at klare sig, det vil de næste år jo nok fortælle, så held og lykke, og husk at slå øjnene op og ørene ud.

Total: 8 Antal obs.: 7 Antal indsendere: 4

Nattravn (*Caprimulgus europaeus*) 07780

I år 3 obs uden for de kendte yngielokaliteter: 27/5 1 **Gjerrild Nordstrand** (RD), 28/5 1 **Totten, Anholt** (CO) samt 27/8 1 **Brattingsborg Skov** (SS).

Derudover 3 iagttagelser fra **Midtjylland**: 1/7 1 (FN) og 4/7 1 (OGJ), begge fra **Gludsted Plantage**, samt 6/7 1 **Hjøllund Plantage** (LJ).

Mursejler (Apus apus) 07950

Ialt 57 ynglepar, fordelt med **Randers** 34, **Laurbjerg** 9, **Århus midtby** 5, **Vindblæs** 4, **Gødvad Bakke** 3, **Salten** 1 og **Emborg Museum** 1.

Første fugle : 6/5 2 **Gudenåen** vest for **Randers** (JP), 9/5 1 **Hvinningdal** (GG). **Gjerrild Nordstrand**: Havde de første 18/5 6 stk (HC), og generelt meget få i år.

Sidste: 19/9 1 **Århus** (FN) og 21/9 1 **Helgenæs** (JTL).

Største obs : 1/7 400 **Randers** (JP), 29/5 120 **Trk Totten**, **Anholt** (CO), 29/5 110 (FN) + 5/6 100 (SH) **Nordsminde**, 5/6 105 + 9/6 112 + 21/7 100 **Stubbe Sø** (alle PBP), 19/6 100 **Brabrand Sø** (JOA).

Total: 2262 Antal obs.: 84

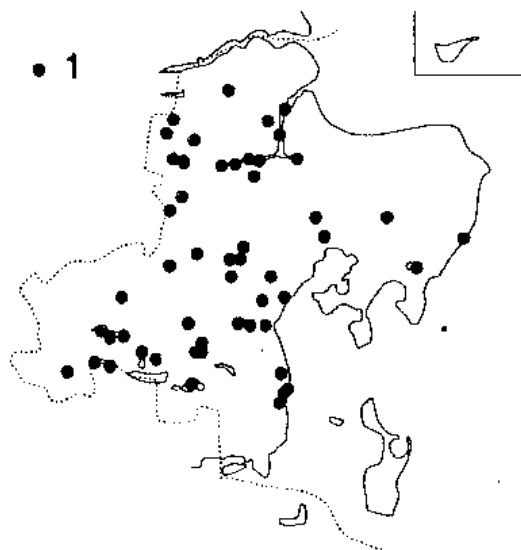
Isfugl (Alcedo atthis) 08310

Arten er i år indrapporteret fra ikke mindre end 56 lokaliteter i amtet, hvilket dog er 9 lokaliteter færre end rekordåret 1990, hvor der blev set Isfugle på 65 lokaliteter. De indkomne obs tyder på, at bestanden fortsat trives. De seneste års milde vintre har i høj grad begunstiget artens overlevelsesmuligheder og spredning fra kernoerområderne.

Sikre ynglepar: **Råby Kær** 1 (JP), **Svejstrup Bæk i Randers** 1 (BK+JP), **Slambede v/Kristrup enge** 1 (JP), **Borre Sø** 1 (FN), **Avnsøerne** 1 og **Lystrup Å** 1 (begge BRS).

De indkomne obs sandsynliggør desuden ynglepar på følgende lokaliteter: **Kastbjerg Å**, **Kousted Å**, **Gudenåparken/Vasen/Kongslund**, **Fussing Sø**, **Rønbæk Sø**, **Egåen**, **Ørrild Dambrug**, **Brabrand Sø**, **Slåen Sø**, **Funder Å**, **Skærbækken** og **Salten Langsø/Salten Ådal**.

Figur 12 viser samtlige lokaliteter med Isfugl 1991. Fordelingen på måned er: Jan: 15 fugle på 11 lok, Feb: 10 fugle på 10 lok, Mar: 16 fugle på 9 lok, Apr: 9 fugle på 8 lok, Maj: 8 fugle på 7 lok, Jun: 5 fugle på 5 lok, Jul: 16 fugle på 11 lok, Aug: 7 fugle på 7 lok, Sep: 9 fugle på 9 lok, Okt: 17 fugle på 15 lok, Nov: 13 fugle på 11 lok og Dec: 13 fugle på 12 lok.

Figur 12. Lokaliteter med observation af Isfugl i 1991. N=56. Se også teksten.

Største obs: 31/3 3 **Ørrild Dambrug** (EN) og 5/3 3 **Egåen** (JW).

Total: 176 Antal indsendere: 38 Antal obs.: 150 Antal lok.: 56

Blæder (Merops apiaster) 08400

Ingen indrapporterede iagttagelser af arten i 1991. Vejret i foråret har sandsynligvis været for dårligt.

Hærfugl (Upupa epops) 08460

For første gang siden 1986 er arten ikke indrapporteret. Som regel dukker den op indenfor de første 10 majdage i forbindelse med varmt vejr fra sydøst. Men også for denne art kan de kølige forårsmånedes have spillet en ikke uvæsentlig rolle.

Vendehals (Jynx torquilla) 08480

At der ingen ynglefund er indrapporteret i 1991 betyder nødvendigvis ikke, at arten ikke yngler regelmæssigt i Århus amt. De indsendte obs vedrører udelukkende iagttagelser af trækkende og rastende fugle.

Alle nævnes, ret sen ankomst: 1/5 2 Stavns Fjord (TKC), 4/5 1 Fornæs Fyr + 1 Gjerrild Nordstrand (JSP, HC), 6/5 1 Vedelslund Skov + 1 Åbyhøj + 1 Eskelund (JTL, KEH), 10/5 3 + 11/5 1 + 18/5 1 Totten, Anholt (alle CO), 18/5 1 Gludsted pl. (JB), 19/5 1 Totten, Anholt + 1 Gjerrild Nordstrand (CO, HC), 20/5 1 + 26/5 2 + 28/5 2 + 1/6 1 og 6/6 1, alle Totten, Anholt (alle CO), 4/8 1 Gjerrild Nordstrand (HC) og 27/8 1 Brattingsborg Skov + 1 Vesborg Fyr (begge SD).

Total: 25 Antal indsendere: 8 Antal obs.: 21 Antal lokaliteter: 10

Grønspætte (Picus viridis) 08560

Observeret på ikke mindre end 85 lokaliteter i Århus amt, hvilket er rekord for indrapporteringer til lokalrapporten nogensinde. I tighed med andre stationære arter har Grønspætten haft gavn af de milde vintre, som har øget fuglenes chancer for at overleve og overskudsproduktionens muligheder for at etablere sig i egnede områder.

Kun få ynglepar indrapporteret. Artens kerneområder er fortsat koncentreret i de store skovområder på Djursland, vest for Randers, ved Skanderborg og Hammel samt Det Midtjyske Søhøjland.

Ynglepar: Gjerrild Nordstrand 5-10 (HC) og Skødshoved 1 (JTL).

Største obs: 27/1 4 Stubbe Sø (FL), 26/3 3 Fussingø Skov (SS), 7/4 2 Velling Skov og 12/5 2 Kastbjerg Å v/Mariager (begge LUR), 2/6 2 Løvenholm Skov (SH), 1/7 10 Gjerrild Nordstrand (HC), 10/8 4 Stubbe Sø (PBP), 6/10 2 Sønderskoven v/Hinnerup og 18/10 2 v/Molslaboratoriet.

Total: 205 Antal indsendere: 34 Antal obs.: 156 Antal lokaliteter: 85

Sortspætte (Dendrocopus martius) 08630

De indsendte iagttagelser tyder på, at arten fortsat er under spredning i amtet. Således er der også i 1991 indrapporteret obs fra nye lokaliteter. Primært er det især hunner og ungfugle der strejfer en del omkring, men de gennem de seneste år indkomne iagttagelser fra sommerhalvåret peger i retning af, at der på en række lokaliteter er tale om begyndende territoriedannelser.

Skovgruppen (tidligere Sortspættegruppen) har i 1991 ikke foretaget optælling af ynglebestanden i Århus amt. Registrering af populationen i vinterhalvåret 1990/91 og de tidlige forårsmånedes i 1991 giver dog grundlag for en anslået ynglebestand i Det midtjyske Søhøjland på 15-22 par (Skovgruppen v. BRS).

Indrapporterede ynglefund: **Fussingø Skov** 1 par (EN), **v/Ry** 1 par (JK) og **Velling Skov** 2 par (PL, NPB). JB har anslået ynglebestanden i **Velling Skov** til 4 par.

Sandsynlige ynglepar: **Silkeborg Statskovdistrikt** (Nordskoven, Vesterskoven, Østerskoven, Sønderskoven og **Thorsø Bakker/Lovdal Skov**) 6-7 par, **Salten Langsø Skovdistrikt** (**Pårup Skov**, **Ildal Skov**, **Høvild Skov** og **Højkol Skov**) 2-3 par, **Rye Sønderskov** 2-3 par, **Løndal Skovbrug** (Neder- og Overskov) 1-2 par, **Nygarde Skov** 1-2 par, **Velling Skov** 2-3 par og **St. Hjølund pl.** 1-2 par (alle Skovgruppen v/BRS).

Optælling i vinterhalvåret 1990/91 på ovennævnte distrikter gav i alt 38 fugle, heraf 18 hunner og 20 hanner (Skovgruppen).

Øvrige obs udenfor ovennævnte lokaliteter: 24/3 1 **Gjerrild Nordstrand** (HC), 24/3 1 **Gudensø** (JK), 19/5 1 **Hemmed pl.** (LPJ), 25/5 1 **Knudsø** (JK), 17/6 1 **Kollerup Skov v/Hadsten** (BLA), 2/8 1 **Gjern Bakker** (SBN), 3/8 1 **Emmedsbo Pl.** 1 (EN), 7/9 1 **Norring Vesterskov** (SMJ) og 8/9 1 **Søskoven v/Brabrand Sø** (TB) + 1 **Søbygård Skov** (CH).

Total: 85 Antal indsendere: 22 Antal obs.: 39 Antal lokaliteter: 28

Stor Flagspætte (Dendrocopus major) 08760

Den almindeligste spætte, som træffes overalt, hvor der er skov. I år er arten set på 78 lokaliteter i Århus amt, hvilket er rekord.

Ynglefund (par): **Hungstrup Skov** 2 (JP), **Fussingø Skov** 5 (JP), **Gudenåparken/Vasen/Kongslund** 2 (BK & JP), **Skramsø Pl.** 1 (JPL), **Spørring Ådal** 1 (PT), **Stubbe Sø** 1 (PBP) og **Forstbotanisk Have, Århus** 1 (JW).

Større antal: 1/1 6 **Stubbe Sø** (PBP), 13/1 8 **Katholm Skov** (LPJ), 22/1 7 **Fussingø Skov** (BLA) og 30/1 5 **Salten Langsø** (AJ).

Total: 473 Antal indsendere: 24 Antal obs.: 231 Antal lokaliteter: 78

Lille Flagspætte (Dendrocopus minor) 08870

Arten er i år set på en lokalitet vest for **Randers** 4/11.

Siden 1972 er Lille Flagspætte truffet 6 gange i Århus amt: 7/2 1978, 13/1 1982, 16/2 1983, 30/12 1985, 12/4 + 20/4 1986 (formentlig samme fugl) og 4/11 1991.

Danmark er udsat for en "knibtangsbewægelse" af to underarter af Lille Flagspætte. Den ene breder sig sydfra op i Sønderjylland, mens den anden kommer fra Sverige.

Toplærke (Galerida cristata) 09720

Ud fra indsendte materiale, må der konstateres en tilbagegang på 50%, fra 5-6 par i 1990 til 2-3 par i 1991! Har ornitterne koncentreret sig hovedsageligt om **Skejbycentret**, og glemt dem i **Risskov** og **Viby** eller var der ingen her i år?

Alle obs nævnes: **Skejbycentret**: 10/1 1 (FN), 21/1 1 (SH, OGJ, FR), 5/3 4 (JW), 21/3 1 (TBA), 25/8 2 ad + 1 juv (JLY), 29/10 4 (TBA) og 31/12 3 (JØP). **Skejbygårdsvej-Skejbyhøj**: 19/2 5, 5/3 4, 18/9 2 og 11/12 1, alle (JØP). **Centret, Herredsvej**: 25/3 1, 22/5 1, 6/6 1, 7/6 1, alle (FR). Øvrige: 3/1 1 **Vericentret** (JTL), 30/1 1-2 **Viby industri kvarter** (FL), 14/6 1 **Vølundsvej, Åbyhøj** (HE) og 23/6 1 **Skjoldhøj Skole** (SH).

Eneste obs udenfor Århus: 9/2 2 Toldbodgade/Randers Havn (JP).

28

Total: 21-36 Antal indsendere: 12 Antal obs.: 21

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
6	7	9	0	1	4	0	3	2	4	0	5

Hedelærke (*Lullula arborea*) 09740

Der er i alt hørt 16 syngende fugle - på 8 lokaliteter. Altså en fremgang i y-bestanden, eller er ornitologerne blevet mere opmærksomme på denne art?

Observationer som kunne indikere ynglende par: 21/4 1 sy Salten Langsø (GG), 3/5 1 sy Hedeområdet v. Kolssø/Skærbækdalen (BRS), 18/5 1 sy Hjøllund pft + 2 sy Gludsted pft (begge JB), 9/6 1 sy Ansø Enge (FN), 28/6 1 Skærbæk pft (JLY, OL), 2/7 1 sy St. Hjøllund pft + 1 sy Ansø Enge + 1 sy Skærbæk pft (alle FN), 6/7 2 sy Gludsted pft + 3 sy Hjøllund pft + 1 sy Snabegård pft (alle LJ).

Træk: Gjerrild Nordstrand: 12/3 2 (RD), 27/3 3 rst (HC, JTL), 29/3 1 (OGJ), 13/4 1 (OGJ, FR), 18/5 1 rst (HC) og 3/8 1 rst (HC). Moesgård Strand: 4/3 4 N (SK), 11/3 1 N (SK) + 7 (FR) og 14/3 2 (OGJ, FR, SK). Totten, Anholt: 29/3 2 NØ, 5/4 2 NØ, 9/4 1 indrk og 19/5 1 (alle CO).

Øvrige observationer: 16/3 1 + 17/3 3

Issehoved (begge SD), 29/3 1 N Får-

vang (JTL), 31/3 1 Øksenmølle v. Tirstrup (JPL), 14/7 1 Stubbe Sø (PBP) og 12/10 1 SV Godthåbsgade, Århus (EH). Årets obs fremgår af figur 13.

Total: 57 Antal indsendere: 18 Antal obs.: 37

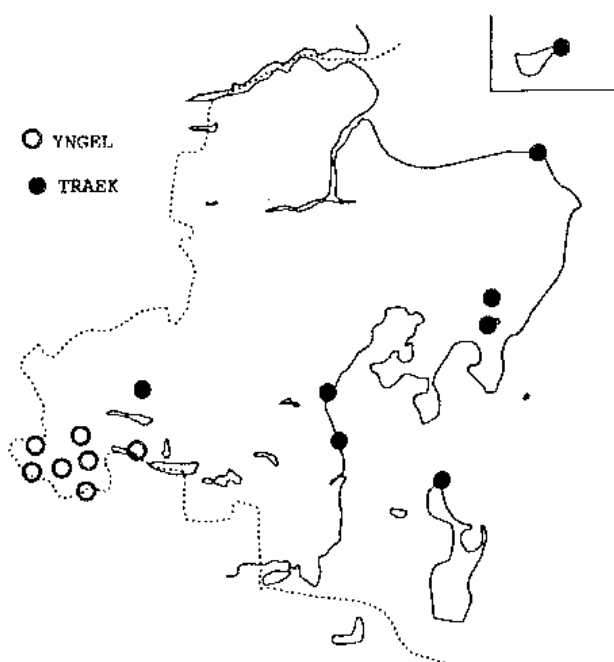
JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	31	4	6	3	3	1	0	1	0	0

Sanglærke (*Alauda arvensis*) 09760

Igen i år har den nydt godt af den milde vinter, som bl.a. medfører mange vinterobs.

Første: 4/1 2 Tebbestrup Kær (LTP), og 5/1 1 Spørring (PT).

Største vinterobs (jan, feb & nov, dec): 9/2 80 Kolindsund (JSP), 24/2 65 Odder Kommune (JOA), 25/2 60 Tjærby enge (BK) og 13/10 125 Råby Kær (JP, BK). Mht. nov-dec obs, se sidste obs!

Figur 13. Fordelingen af Hedelærke på ynglelokalitet (åben cirkel) og trækobs. (fyldt cirkel). Som det ses, er den kun fundet ynglende på 7 lokaliteter i den vestlige del af amtet.

Træk: **Moesgård Strand** 4/3-27/3 i alt 1207 trk, max: 4/3 7415 N (SS), 12/3 1350 N (SS) og 14/3 1820 N (SS).
Gjerrild Nordstrand: 2/3-13/4 347 trk, max: 2/3 50 rst (HC), 12/3 180 V (HC) og 22/3 40 V (HC).

Sidste: 8/12 2 trk **Stjær Bakker** (PL) og 24/12 1 **Kysing Fjord** (OGJ).

Total: 14.500 Antal indsendere: 30 Antal obs.: 196

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
19	546	12924	262	94	125	13	17	152	468	1	3

Bjerglærke (*Eremophila alpestris*) 09780

Arten er ikke set i amtet siden 1988, så det er et glædeligt gensyn.

Alle obs nævnes: 3/10 1 **Kysing Næs** (FN), 15/11 1 **Issehoved** (LEB), 23/11 2 fou på mark 2 km N for **Nordby** (SD). Vi runder af med 7/12 1 rst **Kysing Næs** (OGJ).

Digesvale (*Riparia riparia*) 09810

Tilbagegang over hele fronten! - Rystende. - Der rapporteres stadig om kolonier, som jævnes med jorden! Ses bort fra kolonierne er der kun rapporteret 460 fugle - det ringeste år i mands minde!

Ynglefund, alle nævnes - i alt 1053 par: **Ahl Hage** 30 par (FF), **Kobberhage** min 1 par (FF), **Grusgrav v. Bjerregrav Mose** 3 par (TBA, CSS), **Ølst Bakker** 10 par (JTL), **Stjær Grusgrav** 40-50 huller (PL), **Tunø, Sdr. Klint** 670 og **Nr. Klint** 299 (SH). Der er desuden rapporter om kolonier ved **Sangstrup** og **Karlby Klinter**, men uden angivelse af antal par.

Første - en af de tidlige obs: 13/4 1 trk Ø **Gudenåen, Randers** (BK) og 2 dage senere har (KEH + AJ) 4 ved **Brabrand Sø**. Næste obs 6/5 1 **Gudenåen, Vest for Randers** (JP, BK).

Største obs: 17/5 30 V **Gjerrild Nordstrand** (HC), 5/6 200 **Norsminde Fjord** (SH) og 8/6 45 **Karlby Klint** (FN).

Sidste: 23/9 1 **Norsminde Fjord** (FN), 27/9 1 **Svenstrup v. Hammel** (CH), 28/9 22 **Vesborg** (SD) og 4/10 1 **Randers Østby** (JP).

Total: ²⁵⁶⁶~~1300~~ (incl. ynglefugle) Antal indsendere: 17 Antal obs: 39.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	5	75	1348	29	17	29	1	0	0

Landsvale (*Hirundo rustica*) 09920

Første obs i foråret: 7/4 1 **Mossø** (HEJ), 13/4 1 **Gjerrild Nordstrand** (HC) + 1 **Kragemose, Samsø** (SD).

Træk: **Gjerrild Nordstrand** 28/4-27/5 i alt 1019 trk, max: 8/5 100 V, 11/5 234 V, 19/5 110 V og 25/5 169 V (alle HC). Øvrige: 4/5 100 **Søbygård Sø** (CH) og 10/5 200 **Brabrand Sø** (JTL).

Efterår: Landsvaletrækket fra **Randers** ligner meget de 2 foregående år, og anslås til ca. 80.000 trk/overnattende i perioden 31/8-2/10 (JP, JSP & BK stod for de "umulige" optællinger). Trækket kulminerede omkring den 26/9 med 21.000-23.000 overnattende Svaler (BK). I samme periode sås også 1 albino - samme som i 1990? (BK).

Største tal fra 2. halvår ud over ovennævnte: 8/9 5000 **Brabrand Sø** (KEH), 9/9 3000 **Grund Fjord** (JH) og 28/9 5000 **Voer Havn** (JOA).

Sidste obs: 22/10 3 **Læsten Bakker** (BRA), 7/11 1 **Randers** (LTP) og 20/11 1 **Fornæs Fyr** (SDA).

Total: 224.342 (incl. dobbeltobs) Antal indsendere: 35 Antal obs: 213

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	107	2010	793	383	2267	204375	14405	2	0

Bysvale (*Delichon urbica*) 10010

Der er indberettet 85 ynglepar - mod 225 i 1990. Eks på tilbagegangen: **Randers Havn** 1990: 40-45 par til 1991: 15-20 par, så noget tyder på, at nedgangen har været reel. Alle y-lokaliteter nævnes: **Galten kommune** 5 par (JTL), **Hinnerup kommune** 16 par (SMJ), **Randers** 15 par (JP), **Randers Havn** 15-20 par (JP), **Højbjerg** 7 par (JOA), **Spørring** 20 par (PT) og **Spørring Ådal** 5 par (PT).

Første: 7/4 1 **Spørring Ådal** (PT), 28/4 1 **Brabrand Sø** (JOA) + 2 **Totten, Anholt** (CO).

Største tal fra forårstrækket: **Gjerrild Nordstrand** i alt kun 123 trk. max: 17/5 40 (HC) og 24/5 80 N (FR). *Landsvale*

Største sommerobs: 4/6 125 **Mørke Kær** (LPJ), 5/6 200 **Norsminde Fjord** (SH) + 300 **Stubbe Sø** (PBP).

Største tal fra 2. halvår: 4/8 70 **Glatved Strand** (LPJ), 7/8 100 **Glatved Strand** (NH) og 1/9 150 rst **Skejbygårdsvej, Skejby** (JØP).

Sidste: 5/10 1 **Kysing Næs** (OGJ) + 1 **Ajstrup Bugt** (TN), 6/10 1 **Norring Ure** (SMJ) + 3 **Sletterhage** (JP, BK) + 2 **Spørring Ådal** (PT) og 10/11 1 V **Gjerrild Nordstrand** (HC).

Markpiber (*Anthus campestris*) 10050

Yngel: ca 3 par **Ørkenen, Anholt** (JSP, CO).

Træk, alle obs nævnes: **Gjerrild**: 6/5 1 trk (HC, RD), 18/5 1 Ø (HC, RD) og 20/5 1 V (HC). **Anholt**: 10/5 1 rst og 11/5 2 rst **Totten** (CO). Vi slutter af med 16/5 1 Ør. **Hedekrog** (LEB).

Skovpiber (*Anthus trivialis*) 10090

Ynglepar: Omkring 75 par/sy hanner, hvoraf de 5 største ynglelokaliteter nævnes: **Fussingø Skov** 14 (TBA), **Ansø Enge/Skærbæk plt** 14 sy (FN), **Sepstrup Sande** 10 sy (FN), **Femmøller** 5 sy (PL) og **Søbygård Skov** 5 sy (CH).

Første: 12/4 1 rst **Totten, Anholt** (CO) og 13/4 8 trk **Totten, Anholt** (CO).

Træk: **Gjerrild**: 13/4-20/5 i alt 768 trk, alle obs over 50 nævnes: 3/5 85 NØ (HP), 9/5 100 Ø + 90 V (HC), 10/5 100 V (HC), 17/5 137 V (HC) og 19/5 60 V (HC). **Totten, Anholt**: 12/4-3/5 i alt 287 trk, 2 største obs nævnes: 24/4 18 trk og 3/5 260 trk (CO). Ganske få obs fra **Fornæs** og **Moesgård Strand**: 4/5 29 trk **Fornæs** (JSP) og 11/5 30 N **Moesgård Strand** (JTL).

Sidste: 15/9 2 **Stubbe Sø** (PBP), 16/9 3 **Stjær Bakker** (PL) og 28/9 1 **Velling Skov** (PL).

Total: 1260 Antal indsendere: 18 Antal obs.: 75

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	67	1098	60	14	11	6	0	0	0

Engpiber (*Anthus pratensis*) 10110

Der er indrapporteret omkring 100 ynglepar, - 3 største lokaliteter nævnes: **Norsminde Fjord** 18 par (AJ), **Ølst Bakker** 11 par (JTL) og **Tunø** 8 par (SH).

Forårstræk: **Gjerrild** 8/3-12/5 i alt 4280 trk, max: 15/4 159 Ø (HC), 24/4 350 (CO), 26/4 2190 (HC), 3/5 625 NØ (HP), 4/5 344 (JSP) og 6/5 3000 Ø (RD). **Totten, Anholt** følger godt med: 3/5 1500 trk (CO) og 6/5 690 trk (CO).

Efterårets største trk obs: 16/10 548 S **Eskeplet-Sødringkær** (JTL).

Største vinterflokke (jan,feb & nov,dec): 20/1 18 **Albæk Enge** (JP), 22/1 9 **Døde å** (LB) og 23/11 11 **Fornæs Fyr** (JLY, OL).

Total: ca. 25.300 Antal indsendere: 29 Antal obs.: 163

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
34	13	169	2663	20335	46	23	57	97	894	425	10

Rødstrubet Piber (*Anthus cervinus*) 10120

1991 blev et af de bedre år - skyldes det, at ornitterne er blevet mere opmærksomme på denne art?

Alle obs nævnes: 12/5 1 trk **Gjerrild Nordstrand** (HC), 19/5 1 N **Moesgård Strand** (HP), 8/9 1 **Norsminde Fjord** (SH, FAJ) og endelig 28/9 1 SV **Vesborg Fyr** (SD).

Skærpiber (*Anthus spinoletta littoralis*) 10140

Yngel: 2-4 par **Århus Havn** (MD, FN, JLY, FF, JTL).

Største ansamlinger 1. halvår: 21/1 3 **Århus Havn** (MD), 3/2 4 **Kysing Næs** (JP) + 4 **Besser Rev** (SD), 4/2 14 fou **Øster Hedekrog** (SD) + 7 fou **Nordlige Stavns Fjord** (SD), 16/2 5 **Kysing Næs** (FN) + 4-5 **Kystvejen, Marselisborg** (JØP), 21/2 5 **Grenå Havn** (CO) og 17/3 4 **Øster Hedekrog** (SD).

Største flokke 2. halvår: 6/10 3 **Århus Havn** (FN), 24/10 1 rst + 2 S 8 N **Fornæs** (HLL), 29/10 6 N + 2 S **Fornæs** (HLL), 6/11 4 **Århus Havn** (FR), 9-10/11 4 rst **Fornæs** (HC), 12/11 7 S + 6 N **Fornæs** (HLL), 27/11 13 **Vester Hedekrog** (SD) + 7 **Øster Hedekrog** (SD) og 28/11 7 **Besser Rev** (SD).

Total: 186 Antal indsendere: 19 Antal obs.: 63

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
7	57	14	2	2	0	0	0	1	28	70	5

Gul Vipstjert (*Motacilla flava*) 10170

1991 bød igen på de to sædvanlige racer i Århus amt: Almindelig G.V. (*M.f.flava*), yngletrækfugl, ses apr-nov, og Nordlig G. V. (*M.f. thunbergi*), alm. trækfugl i maj.

Men hvor er de ynglende gule Vipstjarter? Der er ikke indrapporteret konkrete ynglefund! Et eks på y-tilbagegang: 1990 17-19 par Århus Havn til nu mellem 5 og 8 par..... og Brabrand Sø er jo desværre opgivet.

Modsat ynglefronten, har vi i år rekord på trækfronten, se bl.a. Gjerrild Nordstrand og Anholt. Med de flotte tal fra trækstederne får vi nødvendigvis også en meget flot total, nemlig 4318.

De første ses: 18/4 1 Kysing Fjord (OGJ), 2/5 1 han NØ Totten, Anholt (CO), 4/5 1 Dystrup Sø (JSP) + 1 Norsminde Fjord (SH).

Træk: Gjerrild Nordstrand 9/5-27/5 i alt 2767 trk. alle obs over 100 nævnes: 11/5 74 Ø + 40 rst, 17/5 445 V + 630 rst, 19/5 190 V, 20/5 215 V, 25/5 292 V, 26/5 454 V (alle HC) og 27/5 171 (HLL). Totten, Anholt: 2/5-30/5 i alt 1298 trk. alle obs over 100 nævnes: 18/5 316, 19/5 275, 24/5 320 og 25/5 100 (alle CO).

Alle "**thunbergi**" nævnes: 7/5 1 Kysing Fjord (OGJ), 11/5 1 Kragemosen (LEB), 14/5 16 rst Hesselholm (LEB), 15/5 36 Norsminde Fjord (AJ), 17/5 100 rst Hesselholm (LEB), 19/5 4 Hesselholm (LEB), 21/5 1 Hesselholm (LEB), 1-2/6 og 5/6 1 han rst Kysing Fjord (OGJ, SH) og 21/9 1 S Grenå Strand (JLY).

Et større tal fra efterårstrækket: 27/8 20 Kløbjerg, Helgenæs (PL).

Sidste: 14/9 1 Kysing Fjord (OGJ), 15/9 7 Stubbe Sø (PBP), 21/9 4 Grenå Havn samt 1 "**thunbergi**" Grenå Havn 21/9 (begge JLY) - se afsnittet ovenfor.

Total: 4318 Antal indsendere: 24 Antal obs.: 70

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	1	4412	25	1	28	19	0	0	0

Italiensk Gul Vipstjert (*Motacilla flava cinereocapilla*) SU-ART

En obs af denne race af Gul vipstjert, som ikke tidligere er observeret i DK: 27/5 1 ad han rst Gjerrild Nordstrand. Jagttagelsen er under behandling af SU.

Racen er på SU-listen. Der må ikke refereres til jagttagelser, som ikke er godkendt af SU.

Bjergvipstjert (*Motacilla cinerea*) 10190

Der er indrapporteret i alt 15 sikre yngtepar, - 1 par følgende steder: Vedelslund Skov, Hammel by, Pøt Mølle, Damsbro Møse/Haarvadsbro, Bidstrup, Fussingø Mølledam, Funder Å, Lystrup Å, Spørring Ådal, Labing Mølle, Tarskov Mølle, Giber Å, Grundfør Mølle og 2 par: Skærbækdalen.

Første i foråret: 5/3 1 Lyngbygård Å (JTL), 6/3 1 Pinds Mølle (EJJ) og 14/3 1 Alling Å (HEJ).

Forårstræk: 14/3 1 trk **Gjerrild Nordstrand** (HC), 29/3 1 rst **Sangstrup Klint** (JHK), 30/4 1 trk **Gjerrild Nordstrand** (HC), 1/4 1 trk **Anholt ved Fyret/Totten** (CO), 6/4 2 rst **Kanhave, Samsø** (SD) og 14/4 1 trk **Gjerrild Nordstrand** (HC, JP).

Efterårstræk: 25/9 1 trk **Kysing Næs** (OGJ).

Vinter: Alle obs fra nov-dec nævnes: 7/11 1 **Dyrby Krat** (CSS), 13/12 1 **Bøstrup Mølle** (JLY) og 30/12 1 **Lemming Å** (LJ).

Total: 139 Antal indsendere: 32 Antal obs.: 96

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	27	36	22	22	16	4	5	4	1	2

Hvid Vipstjert (*Motacilla alba alba*) 10200

Der er indrapporteret mellem 42 og 47 ynglepar.

Første i foråret: 24/2 1 **Århus Havn** (SS), 5/3 1 **Egå Enge** (JW) og 6/3 1 **Tangkrogen** (JOA).

Forårstræk: **Gjerrild Nordstrand** 17/3-17/5 i alt 243 trk, max: 12/4 60 V, 13/4 21 trk og 15/4 49 trk (alle HC).

Efterårstræk: 22/8-8/9 i alt 820 til overnatning **Tagrør ved Gl. Jernbanebro, Gudenåen Randers**, max: 29/8 110 (BK), 31/8 325 (BK) og 8/9 175 (JP). **Sletterhage** 4/9-6/10 i alt 247 trk, max: 14/9 174 (HLL), 15/9 100 rst (BK) og 6/10 30 trk (JP). Øvrige: 25/8 125 rst **Fussingø Gods** (TBA) og 1/10 66 S **Splidholm** (PL).

Sidste: 18-19/10 2 **Randers Havn** (JP), 27/10 2 trk **Fornæs Fyr** (BK).

Vinter: 22/12 1 rst **Grenå Havn** (JNK).

Total: 2500 Antal indsendere: 40 Antal obs.: 209

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	185	393	125	32	156	816	793	193	0	1

Sortrygget Hvid Vipstjert (*M. a. yarrellii*) 10202

Meget sjælden - sjælden trækgæst (K.M. Olsen, 1992: Danmarks Fugle - en oversigt). Sidst set i amtet i 1986. Eller er denne race blot overset?

29/3 1 **Karlby** (HC + DOF-lejr) og 22/12 1 1K rst **Nølev ved Odder** (OGJ).

Silkehale (*Bombycilla garrulus*) 10480

I 1. halvår oplever vi efterdønningerne af den store invasion efteråret 1990. De mange Silkehaler forsvinder som sædvanligt stort set ubemærket, der foreligger dog enkelte obs fra trækstederne.

Invasion igen i efteråret, igen med ret mange fugle, men dog ikke på højde med efteråret 1990, hvilket bl.a. skyldes, at invasionen starter ca. 1 måned senere end i 1990. Som sædvanlig ses langt de fleste Silkehaler i **Århus**-området, men der foreligger også pænt med observationer fra resten af amtet, i alt 101 obs mod 192 fra stor-**Århus**, hvor der kan spores en afmatning i løbet af vinteren i ornitologernes interesse i at indrapportere Silkehaler.

Fremhæves skal også et sommerfund; med. august ses en Silkehale i flere dage ved et foderbræt ved **Lyngsbæk Strand** på **Møls** (medd. PL). Det er vistnok det første sommerfund fra amtet.

1. halvår: De største flokke:

	<u>Stor-Århus</u>	<u>Øvrige amt</u>
Januar	3/1 500 City-Vest (JTL), 3/1 300 Statoil, Randersvej (LUR) 8/1 550 Brabrand Sø (SS) 19/1 150 Universitetsparken (FR)	1/1 70 Alrø (OGJ) 11/1 25 Gudnåparken (BK), 27/1 85 Galten v. Hadsten (LB)
Februar	10/2 300 Marselisborg Allé (SS) 11/2 75 Jægergårdsgade (BEH) 14/2 80 Universitetsparken (MD)	1/2 50 Randers (EN) 17/2 70 Randers (EN) 23/2 53 Grenå (CO)
Marts	4/3 65 Risskov (HLL) 21/3 50 Vejlbj Ringvej (HLL)	11/3 40 Vorup (BK) 17/3 44 Randers (EN)
April	8/4 7 Risskov (HLL)	1/4 70 Randers østby (JP) 9/4 37 Kalø (SP)

De sidste observationer blev: 4/5 1 trk **Fornæs** (JSP) + 2 rst **Viby** (HE), 6/5 2 NØ + 8/5 1 h **Totten Anholt** (CO).

2. halvår: Markant influx med. nov., med obs fra det meste af amtet i løbet af få dage; 10/11 30 **Risskov** (NW) + 40 V **Issehoved** (SD) + 16 S **Hesselholm** (SD) + 55 nær **Fjellerup** (HC). SD fortæller, at fuglene fra **Issehoved** blev set trække lavt over havet. De næste blev 12/11 11 **Vejlbj Ringvej** (JOK) og 13/11 5 **Ebeltoft** (medd. JSP).

Største flokke:	<u>Stor-Århus</u>	<u>Øvrige amt</u>
November	25/11 300 rutebilstationen (OGJ) 26/11 300 Mølleparken (JOK) 29/11 300 Gjellerup (OL)	23/11 30 Uggelbølle (JK) 24/11 70 Hov (SH) 25/11 350 Fornæs (HLL) + ovennævnte fra 10/11
December	3/12 150 Universitetsparken (JLY) 3/12 200 Åbyhøj (LB) 14/12 310 Herredsvej (LB) 31/12 380 Herredsvej (FR)	7/12 29 Randers (JP) 21/12 50 Knejsted (TN) 22/12 20 Tved (SEL) 18/12 150 Skæring skole (SDA)

Total: 9037 (1. halvår: 3275; 2. halvår: 5762) Antal obs: 293 (1. halvår 162, 2. halvår 131) Antal indsendere: 54

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2023	1099	449	144	7	0	0	1	0	0	3565	2197

Vandstær (*Cinclus cinclus*) 10500

Et flot år med observationer fra i alt 32 forskellige vandløbsstrækninger. Sammenlagt fås en vinterbestand på 50 fugle i 1. halvår og 42 fugle 2. halvår, beregnet ud fra det maksimale antal fugle pr. lokalitet. "Nye" lokaliteter i år er **Skader Å, Kåtbæk v. Fårup, Øksenmølle Å, Fårebækken i Silkeborg Sønderskov** samt **Svejstrup Bæk i Randers**.

Til oplysningerne i sidste års rapport kan tilføjes et sikkert ynglefund, idet et vandstærepræpar er set igennem sommeren 1990, bl.a. i færd med at fodre unger, på en lokalitet i amtet. Det er det første rapporterede ynglefund fra amtet siden 1975. Det må dog formodes, at nogle ynglefund hemmeligholdes, således angiver T.Dybbro arten som årligt ynglende i DK (Atlasbogen 1976).

Max-tal fra 1. halvår: 3/2 9 **Århus Å v. Pinds Mølle (JP)**, 9/2 4 **Øksenmølle Å (SH)**, 17/2 3 **Kastbjerg Å (PR+ER)**, 2/3 7 **Lystrup Å (PL)**, 6/3 5 **Spørring Å (PT)**. Forårets sidste obs er fra 5/4 1 **Lystrup Å (PL)** samt 12/4 2 og 26/4 1, alle **Spørring Å (PT)**. Den sidste obs er ret sen.

2. halvår; Efterårets første blev 27/10 3 **Grundfør Mølle (SMJ)** + 1 **Kolindsund (JSP)** og 28/10 1 **Spørring Å (PT)**. SMJ noterer, at bedømt ud fra klatterne på stenene havde Vandstærerne allerede været på lokaliteten nogen tid.

Max-tal: 28/11 10 **Århus Å (PL)**, 8/12 4 **Grundfør Mølle (SMJ)**, 10/12 3 **Lyngbygårds Å (PL)**, 28/12 3 **Spørring Å (PT)**.

Total: 92-100 Antal indsendere: 33 Antal obs: 97 Antal lokaliteter: 33

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
24	40	39	5	0	0	0	0	0	7	26	25

Gærdesmutte (*Troglodytes troglodytes*) 10660

For 2. år i træk kan vi konstatere et fald i antallet af fugle og observationer. Den ene uges vinter i februar lader til at have gjort indhug i bestanden.

Den første syngende fugl høres 4/3 ved **Rugård Nørresø (LPJ)**. I alt er der indrapporteret 88 ynglepar, bedømt ud fra antallet af syngende fugle på lokaliteterne. Max 6/4 21 **Fussingsø Skov (TBA)**, 7/4 24 **Spørring Ådal (PT)**, 4/5 19 **Søbygård Skov (CH)** og 13/7 14 **Løndal Skov (FN)**.

Eneste tal fra trækket er 10/2 min. 15 R **Gjerrild Nordstrand (HC)**.

Total: 604 Antal indsendere: 16 Antal obs: 129

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
65	32	115	169	95	65	26	2	9	4	0	14

Jernspurv (*Prunella modularis*) 10840

Yngel: 41 sy. hanner/par er rapporteret, fra 26 lokaliteter. Flest 4 **Søbygård Skov (CH)** og 4 **Brabrand Sø (AJ)**.

Tiltræk indledes 16/3 (første martsfund), og i dagene herefter ses Jernspurve over det meste af amtet. Jernspurvetrækket gennem Århus amt har altid været et pauvert skue, og 1991 blev ingen undtagelse. Flest fra

Totten Anholt 16/3-30/5 i alt 213, heraf 138 rnk., max. 5/4 75 rst (CO). **Gjerild Nordstrand** 17/3-26/4 117, max. 27/3 30 trk (HCJHK). **Moesgård Strand**: 25/3 19 N (PNN), **Issehoved**: 16/3 10 trk + 17/3 15 trk (SD). **Fornæs**: 27/3 15 trk (2,5 times obs JHK).

Der er ikke registreret nævneværdigt efterårstræk. De fleste er trukket sydpå med. okt.

Vinter, jan-feb og nov-dec: 13/1-22/2 3 (FN,HEJJP) og 10/11-26/12 3 (PBP).

Total: 466 Antal indsendere: 23 Antal obs: 115

JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	2	76	214	43	8	7	3	4	3	1	2

Alpejernspurv (*Prunella collaris*) 10940 SU-ART

En godkendt observation, den 9. fra Danmark og den første fra Østjylland: 9/5 1 rst **Totten, Anholt** (CO,AJE)

Rødhals (*Erithacus rubecula*) 10990

Det største år nogensinde, takket være observationerne fra Anholt. De i alt 5079 rødhalse herfra udgør 87% af det samlede materiale.

Vinterperioden midt i februar afspejles tydeligt i materialet; I perioden 1/1-17/2 foreligger i alt 19 observationer, hvorimod 17/2-22/3 kun to obs.

Yngel: I alt 94 ynglepar / sy. hanner fra 22 lokaliteter. Flest **Hungstrup Skov** 10, **Fussingø Skov** 18, **Søbygård Skov** 11, **Fjeld Skov** 14 (TBAJP,CH,FN).

Træk: Forårstrækket indledes 22/3, og i dagene herefter ses Rødhalse over det meste af amtet. **Totten Anholt** 22/3-7/6 i alt 5079, heraf 1679 rnk. Max. 4/4 600 rst, 5/4 2000 rst, 13/4 800 rst og 275 rnk. (alle CO+AJE). Øvrige, kun 9/3 300 rst **Fornæs** (JSP) og 10/5 40 rst **Gjerild Nordstrand** (HC).

Eneste større tal fra efteråret; 21/10 10 og 23/10 20 langs **Århus å** øst for **Brabrand Sø** (HE). De sidste på vej sydpå ses 26/10 6 **Glatved Strand** (LPJ) og 9/11 2 **Stubbe Sø** (PBP).

Vinter: 3/1-3/3 i alt 27 fugle. 8/12-31/12 i alt 8 fugle.

Total: 5814 Antal indsendere: 22 Antal obs: 128

JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
20	6	46	4358	676	32	8	2	6	42	2	8

Nattergal (*Luscinia luscinia*) 11030

Et år præget af den kolde forsommer hvilket betød sen ankomst og kraftig nedgang i antallet af lokaliteter og dermed ynglepar.

Yngel: Bedømt ud fra det maksimale antal syngende fugle pr. lokalitet fås en bestand på 192 syngende hanner/paar. Amtets bedste nattergalelokalitet er **Bjerregrav Mose**, hvor (TBA) i perioden 6-19/6 har kortlagt i alt 71 syngende fugle. Største enkeltobs herfra er 29/5 40 sy (CSS). Øvrige større lokaliteter blev (max-tal): **Mørkø Kær** 15 sy, **Brabrand sø** 13 sy, **Kasted Mose** 8 sy, **Sminge sø** langs **Gudenåen** 7 sy, **Gudenåparken**, **Randerød** 5 sy, **Dagstrup Mose** 5 sy.

Træk - sen ankomst; 7/5 1 sy **Totten Anholt** (CO), 9/5 4 sy **Bjerregrav Mose** (CSS) + 2 **Brabrand Sø** (AJ) + 1 **Nørreådal** (JP). Til mange lokaliteter ankom Nattergalen først ult. maj. Fra trækket skal også nævnes, at en fugl fanget 11/5 på **Anholt**, viste sig at være ringmærket d. 15/8 1990 som 1K i **Attemose** på Sjælland (CO).

De sidste Nattergale ses (høres) sædvanen tro pri-med. juli; 6/7 3 og 11/7 2, alle **Gudenåparken, Randers** (JP,CSS).

Total: 312 Antal indsendere: 29 Antal obs: 102 Antal lokaliteter: 49

Blåhals (Luscinia svecica) 11060

4 obs af i alt 5 fugle er noget over de sidste par års forekomst; 6/5 1 han **Gjerrild Nordstrand** (RD), 11/5 1 han fou **Kragemosen Samsø** (LEB), 27/5 3 hunner rnk **Totten Anholt** (CO).

Husrødstjert (Phoenicurus ochruros) 11210

Den store nedgang i antallet af ynglepar skyldes, at ingen har fulgt JTL's optællinger på **Århus Havn** op. Således kun tilfældige obs herfra i 1991, af sammenlagt ca. 5 par. I alt er der indsendt oplysninger om 46 sikre eller sandsynlige ynglepar (=syngende fugle i y-tiden), fordelt med 9-15 **Århus m. forstæder**, 3-5 **Århus Havn**, 6-10 **Randers m. forstæder**, **Hammel 2**, **Hårup 1**, **Kalø 1**, **Glatved Strand 1** og **Silkeborg 1-2** par.

Træk - lidt sen ankomst ult. marts; 23/3 1 hun rst og 26/3 1 rst, begge **Totten Anholt** (CO), 26/3 1 sy **Banegården Århus** (LPJ) og 31/3 1 han **Randers Havn** (JP). Trækobs: 23/3-9/6 i alt 14 rst og 8/7 1 rst, alle **Totten Anholt** (CO), 6/4 1 **Kragemosen** (SD), 18/5 + 23/7 + 26/7 1 **Hesselholm** (LEB).

Efterårrets sidste: 6/10 2-3 **Århus Havn** (FN), 19/10 2 **Randers** (JP), 10-14/11 1 hun **Randers Havn** (JP).

Total: 93 Antal indsendere: 23 Antal obs: 88

Rødstjert (Phoenicurus phoenicurus) 11220

Der foregår åbenbart et noget større træk af Rødstjert gennem amtet, end vi normalt registrerer. Dette bevises i 1991, hvor (CO+AJE) i foråret ringmærker hele 179 Rødstjerte på **Anholt**, det er faktisk flere end vi plejer at få indrapporteret på et helt år. Sammen med et pænt antal rastende fugle fra **Gjerrild Nordstrand** får vi det hidtil største antal på et år (tidligere rekord: 237 i 1987).

Yngel: Der er rapporteret 23 par, som sammen med 34 syngende hanner på potentielle ynglelokaliteter giver i alt 57 par på 34 lokaliteter. Flest ved **Bryrup Langsø 9** (EN), **Fussingø Skov 8** (TBA), **Stubbe Sø 6** (PBP) og **Fløjstrup Skov 5-6** (JTL,FN).

Træk: Den første fugl var 25/4 1 han rnk **Totten Anholt** (CO), de næste 2/5 1 sy **Hammel** (CH) og 3/5 1 sy **Randers østby** (JP). Trækket kom sent igang, og kulminationen finder først sted med-ult maj. **Gjerrild Nordstrand**: 10-27/5 i alt 63 rst, max. 12/5 19 rst (HC). **Totten Anholt**: 25/4-8/6 i alt 179 rnk., max. 27/5 24, 28/5 35 og 30/5 27 (CO+AJE).

Efterårstrækket gav ingen større obs, de sidste var 15/9 1 **Sletterhage** (JP,BK,JTL) og 16/9 2 fou **Skejbygårdsvej, Århus N** (JØP).

Total: 252 Antal indsendere: 26 Antal obs: 99

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	1	193	46	12	5	7	0	0	0

Bynkefugl (*Saxicola rubetra*) 11370

Et svagt år, det dårligste siden 1986, hvilket hovedsageligt skyldes total mangel på større koncentrationer under trækket.

Yngel: I alt 31-49 par er rapporteret, hvilket er en tilbagegang siden 1990 på min. 7 par. Skyldes bl.a. manglende tal fra **Helgenæs** (4 par i 1990). Fra 1991 skal nævnes **Skærbækdalen** 16-20 par (BRS), **Ølst Bakker** 6 par (JTL), **Damsbro Mose** 3 par (SMJ), **Hornbæk Enge** 3 par (JP).

Træk: 1. obs til normal tid, men ellers ret sent træk: 26/4 2 **Kastbjerg Å** (PR+ER), 1/5 1 **Knudsø** (JK), 7/5 1 rst **Totten Anholt** (CO). Eneste større tal fra forårstrækket er 11/5 10-15 rst **Totten Anholt** (CO). Fra **Gjerrild Nordstrand** kun 9/5 1 og 10/5 2 (HC).

Efteråret blev tilsvarende svagt, med største obs 29/8 3 **Hesselholm** (LEB). Sidste obs blev 14/9 1 juv **Hornbæk Enge** (JP), 21/9 og 22/9 1 rst **Kragemosen Samsø** (SD). Den sidste obs er den seneste siden 1986.

Total: 147 Antal indsendere: 23 Antal obs: 52 Antal lokaliteter: 34

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	1	52	33	43	12	5	0	0	0

Sortstrubet bynkefugl (*Saxicola torquata*) 11390

En obs: 24/3 1 hun rst **Glatved Strand** (LPJ). Arten er sidst set i amtet i 1989.

Stenpikker (*Oenanthe oenanthe*) 11460

Et meget ringe år, uden større tal fra trækket.

Yngel: Der er rapporteret et muligt ynglepar fra hhv. **Tunø** (SH), **Randers Havn** (JP) og **Brabrand** (OL). Herudover ingen obs der tyder på yngel.

Træk, første: 12/4 1 han **Totten Anholt** (CO), 13/4 1 **Glatved Strand** (LPJ) og 14/4 1 **Hammel** (FR). **Gjerrild Nordstrand**: 25/4-8/6 i alt 39 rst (HC m.fl.). Max. 18/5 10 og 25/5 15 (HC). Øvrige: 11/5 10 rst **Totten** (CO), 11/5 13 rst og 5/6 8 rst **Hesselholm** (LEB).

Fra efteråret max. 22/9 8 **Gjerrild Klint** (JP) og 25/9 9 rst **Fornæs** (HLL). Sidste: 28/9 2 **Alrø** (KEH), 6/10 1 rst **Sletterhage** (BK,JP), 15/10 1 rst **Hesselholm** (LEB). Den sidste er ret sen.

Total: 199 Antal indsendere: 32 Antal obs: 91

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	14	118	15	0	16	33	2	0	0

Ringdrossel (*Turdus torquatus*) 11860

Året må betegnes som normalt, hvad antal observationer angår. Dog er det næsten kun i foråret der ses fugle, ligesom de første ses ret sent på foråret. Som sædvanlig er det på trækstederne, man ser langt de fleste. Kun 8 af 37 observationer ligger udenfor trækstederne.

Fra **Gjerrild Nordstrand** ligger i perioden 13/4 - 25/5 ialt 10 obs af ialt 50 fugle; flest 17/5 11 rst og 26/4 8 rst + 2 Ø (HC HP OGJ GG FL). **Fyret, Anholt**: Her er der i perioden 14/4 - 28/5 set ialt 32 fugle; flest 4/5 6 trk og 8/5 6 trk (CO).

Øvrige obs: 16/4 1 **Silkeborg** (EN) og 1 rst **Anholt by** (CO), 20/4 1 **Moesgård Skov** (JTL) + 1 han **Kristrup Enge** (JP) + 1 han **Tirstrup** (BK), 28/4 2 rst **Anholt by** (CO), 30/4 1 par rst **Engen, Anholt** (CO) + 1 han **Sølyst, Brabrand** (TB) + 2 **Skørring Overskov** (JTL), 4/5 1 ad rst + 9/5 1 rst **Fornæs Fyr** (JSP), 6/5 1 **Nederskov, Galten** (JTL) og 16/5 1 **Brabrand Sø** (AJ).

Fra efteråret foreligger kun 2 observationer: 24/9 1 hun **Kysing Næs** (OGJ) og 19/10 1 par + 1 **Helgenæs** (JTL).

Total: 101 Antal obs.: 39 Antal indsendere: 14

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	33	64	0	0	0	1	3	0	0

Solsort (*Turdus merula*) 11870

Kun indsendt oplysninger om ynglepar fra **Spørring** 8 par og **Spørring Ådal** 9 par (PT). Hertil kommer oplysning om 41 syngende fugle på 12 lokaliteter.

1. halvår (obs. over 40 fugle): Kun et enkelt sted - nemlig **Anholt** - har der været tilløb til træk i mindre omfang, 6/1 46 **Spørring Ådal** (PT), 20/1 85 **Gudenåparken** (JP), 20/3 330 rst **Kæret, Anholt** (JSP) samt en række byfugletællinger i **Brabrand Nord**: 13/5 66, 24/5 65, 31/5 62 og 9/6 69 (alle LO).

2. halvår (kun obs over 10): 8/10 15 trk **Fusvad Bro** (PL), 11/12 15 **Skejby** (JØP), 26/12 15 **Stubbe Sø** (PBP) og 31/12 52 **Brabrand Sø** (AJ).

Total: 2047 Antal obs.: 151 Antal indsendere: 16 Antal lokaliteter: 44

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
367	241	521	112	404	207	29	13	9	25	15	104

Sjagger (*Turdus pilaris*) 11980

Gentagne observationer af fugle ultimo maj og i juni kunne godt tyde på yngel i **Fussingø Skov**: 19/5 3 (EN), 26/5 1 (JP), 9/6 1, 10/6 1 og 30/6 1 h (alle TBA). Desuden yderligere 2 interessante observationer: 19/5 3 **Hemmed Plantage** (LPJ), og 31/5 1 **Stubbe Sø** (JPL).

Kun godt halvt så meget observationer som sidste års rekord.

Forår: I foråret ses tydeligt returtrækket fra sidste efterårs invasion. Dog er flokkene noget mindre, idet der kun foreligger 4 observationer af 4-cifret størrelse: 9/5 1581 **Gjerrild Nordstrand** (HC), 4/5 1500 **Stjær Bakker** (PL), 6/4 1000 **Salten Langsø** (GG) og 3/2 1000 **Alstrup, Samsø** (SD).

Trækket indledes medio marts og kulminerer primo maj. De største tal er 12/4 400 **Harlev Mølle** (AJ), 26/4 300 **Thors Mølle** (JOA), 28/4 500 **Galten** (SMJ), 30/4 500 **Moesgård Strand** (JK), 4/5 707 **Fornæs Fyr** (JSP) + 600 N **Skibby** (JOA), 5/5 450 rst **Vilstrup** (JSP) og 19/5 319 V **Gjerrild Nordstrand** (HC).

Der er en væsentlig forskel i trækkets forløb på de to største træksteder: Fyret, Anholt og Gjerrild Nordstrand (se tabel). Således forløber hovedtrækket over **Anholt** i april, med max. 5/4 240 N, 28/4 214 trk og 30/4 54 trk **Fyret, Anholt** (CO), hvorefter det går i stå. Ved **Gjerrild Nordstrand** er det derimod først i første halvdel af maj trækket forløber: max.-tallene er 9/5 1518, 11-12/5 252 trk og 18-19/5 321 (HC).

	Marts	April	Maj
Fyret, Anholt	16	528	29
Gjerrild Nordstrand	1	283	2602

2. halvår: Efterårstrækket indledes primo oktobet og kulminerer omkring månedsskiftet okt./nov. Der er kun indrapporteret 7.365 fugle, hvoraf den største enkeltobs. er 28/10 900 rst **Råby Odde (BK)**. Efterårets 1. obs er fra 29/9 44 **Stubbe Sø (PBP)**. De øvrige obs over 300 fugle er: 26/10 550 **Venning, Nørreådalen (JP)**, 29/10 300 **Helstrup, Hammel (EN)**, 3/11 650 **Tørring Kær (JP)** samt 9/11 300 **Silkeborg Langsø (BRS)**.

Flokke fra vinteren på mere end 300 fugle: 3/1 750 **Mørke Kær + 300 Skovby (JTL)**, 27/1 350 **Spørring Ådal (PT)**, 2/2 500 **Øster Hede, Samsø (SD)**. Og fra 2. halvår: 1/12 350 **Virup Skov (SDA)**, 15/12 300 **Dalbnyeder (JP)**, og 18/12 400 **Spørring Mark (PT)**.

Total: 24796 Antal obs.: 204 Antal indsendere: 36 Antal lokaliteter: 101
1. halvår: 17.431 2. halvår: 7.365

JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2756	1831	454	5729	6609	3	0	0	44	2365	2506	2499

Sangdrøssel (*Turdus philomelos*) 12000

Der er oplysning om 15 sikre og sandynlige ynglefund fra 6 lokaliteter; flest fra **Fussingø Skov (JP)** og **Bjerregrav Mose (TBA)** med hver 5 par. Hertil kommer 44 syngende fugle i yngleperioden fra 18 lokaliteter. Fleste fra **Temnæs Odde 6 sy (PL)**, **Æstrup Birke 5 sy (LPJ)** og **Marselisborg Skov 5 sy (JOA)**.

Forår: Trækket indledes så småt i første halvdel af marts, men først sidst på måneden kommer det rigtigt igang. Man kan dog ikke tale om større trækbevægelser for der foreligger ikke oplysninger om større tal fra trækstederne. Max. fra **Gjerrild Nordstrand** er således 11/5 100 (HC), hvilket også er årets max. Ialt er der ved **Gjerrild Nordstrand** set 258 fugle. Af øvrige obs på mere end 20 fugle er: 16/3 33 **Nordsamsø (SD)**, 26/4 37 **Gjerrild Nordstrand (HC)** og 40 trk **Fyret, Anholt (CO)** samt 6/5 45 rst **Eskelund (KEH)**.

Efteråret byder på få og små iagttagelser. Fra aug.-dec. er således indrapporteret 15 fugle. Max 10/10 3 **Alhale, Alrø (JK)**.

Vinterfund: Der ligger også et par vinterfund i år. I **Århus Midtby** blev således set 1 8/1 (JØP), det vist må siges at være den tidligste, der hidtil er registreret. Næste er 3/2 4 **Skanderborg (JØP)** og 26/2 1 **Hvinningsdal (BRS)**. Årets sidste fugle ses 25/11 1 rst **Hesselholm** og 28/11 1 rst ved **Stavns (begge SD)**.

Total: 646 Antal obs.: 128 Antal indsendere: 27 Antal lokaliteter: 54

JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	5	120	163	301	32	9	1	6	5	3	0

Vindrøssel (*Turdus iliacus*) 12010

Som det er tilfældet med de andre drøssler, har der heller ikke for denne art været nævneværdig trækaktivitet i år. Trækperioden antydes dog af sammentællingerne til marts-april samt oktober. Kun få steder har der været set større antal fugle, ligesom observationerne fordeler sig på et stort antal lokaliteter.

1. halvår (obs over 40 fugle): 17/3 45 rst **Mårup, Samsø (SD)**, 20/3 515 rst **Kæret, Anholt (JSP)**, 6/4 200 **Fussingø Skov (TBA)** og 30/4 50 rst **Moesgård Strand (JK)**.

2. halvår (obs over 40 nævnes): 4/10 62 **Kysing Næs (EJJ)**, 5/10 50 **Svenstrup (CH)**, 8/10 150 rst **Bjødstrup Mose, Århus (HE)**, 16/10 60 **Ansø Enge (FN)** + 50 **Pinds Mølle (CH)**, 16/10 75 S, 18/10 60 og 19/10 150 S **Øvre Strandkær, Mols Bjerger (PL)**, 10/11 50 **Skjoldhøjparken (JOK)** samt 7/12 + 22/12 100 **Vestereng, Århus N (FN)**.

Total: 2202 Antal obs.: 87 Antal indsendere: 30 Antal lokaliteter: 54

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
89	18	621	353	38	3	0	0	0	819	83	208

Misteldrossel (*Turdus viscivorus*) 12020

Der foreligger oplysning om ét sikkert ynglepar fra **Silkeborg** området (JSP) samt yderligere 4 sandsynlige par: **Søbygård Skov** (CH), **Trekanten** og **Kanhave**, Samsø (SD) samt **Moegård Have** (JTL). Yderligere er indrapporteret 10 syngende fugle i yngletiden fra 8 lokaliteter: 2 obs fra **Gjerrild Nordstrand** og **Baskær Skov** samt 1 obs fra henholdsvis **Ravnø**, **Skørring Overskov**, **Lading**, **Stjær Bakker**, **Sepstrup Sande** og **Brønstrup Plantage** (JTL BK SBN LPJ PL FN). Men mon ikke den yngler på de fleste egnede lokaliteter i Midtjylland.

Forårstræk: Trækket må siges at forløbe normalt. Det indledes primo marts, hvor de første større tal ses ved **Moegård Strand**: 4/3 73 N, 11/3 41 N, 12/3 38 N + 18 N (SS, FR). Ialt er set 183 fugle ved **Moegård Strand**. Fra **Gjerrild Nordstrand** foreligger 180 fugle med flest 12/3 15 Ø, 23/3 15 rst + 3 Ø, 6/4 12 trk samt 12/4 40 (HC, HP, JSP). Det ser ud til at trækket kulminerer i første halvdel af april, hvor der ialt ses 92 fugle fordelt på 6 obsdage i perioden 1/4-15/4. Obs over 10 fugle: 17/3 36 rst **Issehoved** (SD), 20/3 10 rst **Kæret**, **Anholt** (JSP), 8/4 10 **Engen**, **Anholt** (CO), 4/5 11 trk **Fornæs Fyr** (JSP).

2. halvår: De første flokke af strejfende fugle ses i august (større end 10 fugle): 4/8 10 rst **Højkol Skov** (JK), 27/8 10 **Mols Bjerger** (PL), 29/8 30 **Høvild Skov** (PL) og 24/9 15 **Gl. Rye** (BRS). Der ses ikke nogen større trækbevægelser i efteråret. De største tal er 16/10 25 **Salten Skov** (FN) og 19/10 27 **Helgenæs** (JTL). Ialt træffes i okt.-dec. 90 fugle.

Vinterobs fra 1. halvår omfatter ialt 31 fugle med max. 20/1 7 **Sødringholm** (JP) og 2/2 7 rst **Stubbe Sø** (SS).

Total: 772 Antal obs.: 148 Antal indsendere: 32 Antal lokaliteter: 63

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
18	13	386	121	48	12	11	53	16	64	4	18

Græshoppesanger (*Locustella naevia*) 12360

Noget nær en halvering i antallet af indrapporteringer i forhold til sidste år. Alligevel ser det ud til, at bestanden holder sig på omkring de 30 par.

Bjerregrav Mose skiller sig markant ud som amtets bedste lokalitet, idet (TBA) oplyser, at han ved en gennemgang i perioden 6/6-19/6 har hørt Græshoppesanger på mindst 11 forskellige steder. Næststørste lokalitet er **Damsbrø Mose** med 3 syngende fugle. Endelig kan både **Brabrand Sø** og **Spørring Ådal** præstere 2 Græshoppesangere.

Træk: Sen ankomst i det første obs var 9/5 i **Bjerregrav Mose** (CSS), 11/5 i **Brabrand Sø** (JTL,FAJ) og 12/5 igen **Brabrand Sø** (FL,TB).

De sidste fugle høres relativ tidligt på efteråret nemlig 5/8 i **Brabrand Sø** (JTL), 7/8 i **Dyrby Krat** (CSS) og 15/8 i **Brabrand Sø** (JTL).

Total: 30 Antal indsendere: 17 Antal obs.: 49

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	16	22	5	2	0	0	0	0

Flodsanger (Locustella fluviatilis) 12370

I 1991 registreredes kun een enkelt Flodsanger, som besøgte **Bjerregrav Mose** 15/6 og 16/6 (TBA). Fuglen havde i år valgt en mere diskret beliggende biotop, hvilket givetvis var medvirkende til at den udelukkende blev bemærket af (TBA), der som een af de få virkelig kender mosen på kryds og tværs.

Savisanger (Locustella luscinioides) 12380

1988: 2 obs af 1 fugl - 1989: 6 obs af 4 fugle - 1990: 28 obs af 3 fugle.
MEN 1991: Overhovedet ingen observationer indsendt!

Sivsanger (Acrocephalus schoenobaenus) 12430

Som så mange andre af vore sangfugle har også Sivsangeren haft det svært i 1991. Der er således kun indsendt 31 observationer af i alt 22 fugle, og heraf tegner een enkelt lokalitet, **Vasen/Gudenåparken ved Randers**, sig for 13 observationer, altså mere end 40%.

Forsigtigt bedømt ud fra antallet af syngende fugle, fås en bestand der ligger på omkring sølle 10 par i 1991. Tallene ikke er dækkende for amtet som helhed. Sidste års bedste optalte lokalitet, **Randers Fjord**, er således ikke repræsenteret i år ("Projekt Randers Fjord" er afsluttet). De største obs i år kommer fra **Stubbe Sø** 7/7 4 (PBP), **Brabrand Sø** 17/5 3 (FN) samt 15/6 og 11/7 3 **Vasen/Gudenåparken** (CSS).

Træk: Også i år en noget sen ankomst idet de første fugle var 8/5 1 **Kristrup Enge** (JP), 9/5 1 **Brabrand Sø** (AJ) og 11/5 1 **Gjerrild Nordstrand** (HC).

Ikke nok med at Sivsangerne ankom sent, de tog også tidligt afsted igen, idet de 3 sidste obs var 18/7 1 **Vasen/Gudenåparken** (JP), 21/7 2 **Stubbe Sø** (PBP) og igen 28/7 2 (PBP).

Total: 22 Antal indsendere: 16 Antal obs.: 31 Antal lokaliteter: 11

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	8	16	7	0	0	0	0	0

Kærsanger (Acrocephalus palustris) 12500

Det falder i øjnene, at Kærsangeren i modsætning til de nært beslægtede Rørsanger og Sivsanger har klaret sig ganske pænt i 1991.

Der er optalt mellem 120 og 130 fugle og skal disse tal med forsigtighed omsættes til ynglepar når man frem til 90-95, som er noget højere end i 1990. Dette kan forekomme overraskende, da 2 af de bedste ynglelokaliteter fra sidste år dels er voldsomt decimeret (exit "Projekt Randers Fjord") og dels overhovedet ikke figurerer i denne rapport (**Ajstrup Bugt/Mariager Fjord**). Til gengæld er der kommet flere nye lokaliteter med i år, hvor **Tunø** topper med 10 par (ØBF). Andre lokalitetsmax er **Mørke Kær** 15/6 12-15 sy (CSS), **Brabrand Sø** 7/6 13 sy + 6 sy **Kasted Mose** (CH). Endelig skal det som et kuriosum nævnes, at (CH) 2/6 hørte en Kærsanger synge fra en ligusterhæk ved **Hammel**.

Træk: Lidt sen ankomst idet første obs var 15/5 2 **Eskelund** (KEH), 19/5 2 **Helgenæs** (JTL) og 23/5 1 **Vasen/Gudenåparken, Randers** (BK).

De sidste fugle sås som vanligt i juli med 11/7 1 **Dronningborg Bredning** (CSS) samt 1 både 18/7 og 28/7 ved **Hornbæk Enge/Gudenå vest for Randers** (JP).

Total: 125 Antal indsendere: 16 Antal obs.: 50 Antal lokaliteter: 29

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	32	108	6	0	0	0	0	0

Rørsanger (*Acrocephalus scirpaceus*) 12510

Når der kun er modtaget 80 observationer af en formodet almindelig ynglefugl som Rørsanger, kunne det indikere, at fuglekiggere/ornitologer (vælg selv) ikke finder arten "interessant". Det spinkle materiale giver samtidig problemer med at fastslå artens udbredelse. Ikke mindst fordi der i forhold til 1990 mangler oplysninger fra hele 25 lokaliteter (mere end halvdelen!), men der til gengæld er tilgået observationer fra 13 nye lokaliteter.

Sidste års yngletællinger fra **Randers Fjord** og **Helgenæs** mangler stort set. Det betyder, at der i år kun er optalt 100 til 165 par, og det er immervæk et godt stykke fra sidste års total på omkring 500 par.

Blandt de største ynglelokaliteter skal nævnes **Søbygård Sø** med min 17 par (CH), **nordsiden af Dronningborg Bredning/Tjærby Enge v/Randers Fjord** med 18-27 par (JP) samt **Brabrand Sø** med Århus å ind til byen med 22 sy 31/5 (FN). Absolut største lokalitet er ikke uventet **Bjerregrav Mose**, hvor (TBA) i perioden 6/6 til 19/6 har registreret Rørsangere 30-32 forskellige steder.

Træk: Årets første fugle var 3/5 1 (JP) og 6/5 1 (BK) **Vasen/Gudenåparken, Randers** samt 6/5 1 **Brabrand Sø** (JTL).

Efterårets sidste fugle var 15/9 1 **Sletterhage** (BK, JP) samt 28/9 1 **Fussingø Sø** (TBA) og igen 28/9 2 **Lindholm Hoved** (PL).

Total: 330 Antal indsendere: 19 Antal obs.: 80

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	105	156	33	38	7	0	0	0

Drosselrørsanger (*Acrocephalus arundinaceus*) 12530

Noget kunne tyde på, at arten er ved at blive stabil i **Mørke Kær**. I hvert fald er det 3. år i træk, at den både ses og høres på lokaliteter med min 1 ex. Desværre er der ingen af de 4 observatører som kan berette om tegn på yngel, som sidste års 2 fugle eller kunne tyde på. Måske var det en ide, at besøge **Mørke Kær** lidt senere på sæsonen?

Obsene i år strækker sig fra 23/5 (OGJ) via 30/5 (JTL) og 6/6 (SH) til 9/6 (KEH).

Gulbug (*Hippolais icterina*) 12590

Lidt sen ankomst, idet den første fugl blev registreret 15/5, hvilket er det seneste siden 1987.

Kun 2 større ynglelokaliteter: ca 15 par **Tunø** (SH) og 15/6 6 sy på **Engen ved Skjoldhøjkollegiet** (OL). Totalt er der registreret 98 fugle fordelt på 31 lokaliteter, hvoraf tredjedelen findes i Århus og omegn.

Træk: Første obs 15/5 1 **Ballehage, Århus** (JOA). Dernæst 17/5 1 **Tilst** og 18/5 1 **Søbygård Sø** (CH).

Sidste obs: 3/8 4 **Eskelund** (KEH), 11/8 3 og 14/8 1 **Svenstrup, Hammel** (CH).

Total: 98 Antal indsendere: 17 Antal obs.: 52 Antal lokaliteter: 31

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	25	61	9	7	0	0	0	0

Gærdesanger (*Sylvia curruca*) 12740

DOF's yngletællinger viser en tydelig nedadgående tendens for arten igennem de sidste 4-5 år. I Århus amt har den dog holdt skansen i forhold til 1990, idet der dels på basis af syngende fugle og dels ved yngletællinger er optalt 40-45 par. Eneste større yngletælling kommer fra **Tunø**, hvor der er talt omkring 20 par (SH).

Ekstrem sen ankomst, idet første obs var 30/4 i **Århus** (JOA) og samme dag i **Skjoldhøjparken, Brabrand** (OL). Derefter 2/5 i **Århus** (JLY) + 1 **Svenstrup, Hammel** (CH).

Fra forårstrækket skal nævnes **Totten, Anholt**, hvor der 11/5 er ringmærket 31 fugle (CO) samt **Gjerrild Nordstrand**, hvor der i dagene 9/5-11/5 taltes 35 fugle (HC).

Det bemærkedes, at Gærdesangeren forlod os ret tidligt, idet de 3 sidste obs var 13/8 i (JP), 21/8 i (BK) og 4/9 i (FN) - og alle 3 obs fra **Randers**.

Total: 173 Antal indsendere: 18 Antal obs.: 59 Antal lokaliteter: 29

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	2	120	12	47	4	2	0	0	0

Tornsanger (*Sylvia communis*) 12750

Status som almindelig yngltrækkfugl er på ingen måde truet. Alligevel kan der i forhold til sidste år konstateres en betragtelig tilbagegang både i indrapporteret antal fugle samt i antal ynglepar. En væsentlig årsag her til ligger i manglende tal fra nogle af artens klassiske lokaliteter såsom **Helgenæs** og **Randers Fjord**, ligesom der ikke foreligger tal fra **Tunø**, hvor (ØBF) lakonisk nøjes med at registrere arten som "meget alm. yngltrækkfugl".

Et bud på antallet af ynglepar kommer til at lyde på 145-155 par. **Bjerregrav Mose** er amtets bedste lokalitet med 34 fugle i perioden 6/6-19/6 (TBA). Andre store tal kommer fra en punktælling **Kasted-Tilst-Lyngby**, hvor (OL) 5/6 har noteret 19 fugle. Nævnes skal også 8/6 18 sy **Gjerrild Nordstrand** (FN) og 25/5 13 sy **Vestereng Skov, Århus N** (FN).

Tornsanger

Træk: Årets første fugl ankom allerede 17/4 **Vestergårde Skov ved Stevnstrup** (EN), og denne obs er så ubestridt det tidligste i amtet nogensinde. De næste fugle følger det mere traditionelle mønster med 6/5 i **Kasted Mose** (OL) og derpå 2 obs 11/5 med 1 **Eskelund** (KEH) og 1 **Gjerrild Nordstrand** (HC).

De sidste fugle blev set 17/9 i **Norsminde Fjord** (FN), 17/9 i **Kysing Næs** (FN) samt 21/9 i **Hornbæk Enge, Gudenåen ved Randers** (JP) og denne obs er den seneste siden 1981.

293

Total: 22 Antal indsendere: 17 Antal obs.: 72 Antal lokaliteter: 39

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	1	36	194	35	15	8	0	0	0

Havesanger (Sylvia borin) 12760

Som de fleste af vore sangfugle lider også Havesangeren under en temmelig uensartet indrapportering, hvilket gør en præcis bestandsvurdering yderst problematisk. F.eks. er der fra sidste års 4 største ynglelokaliteter denne gang kun modtaget væsentligt materiale fra **Søbygård Skov**, hvor (CH) som max. 30/5 har optalt 15 syngende fugle. Andre lokaliteter med mere end 3 fugle er **Tunø**, hvor (ØBF) omtaler 10 syngende fugle, **Kasted Mose** med 4 sy 21/6 (FN) samt **Vasen/Gudenåparken, Randers**, hvor (JP) har optalt 3-4 par.

Årets første fugle var 6/5 2 **Brabrandstien** (JLY), 16/5 1 **Eskelund** (KEH) samt 16/5 1 **Vasen/Gudenåparken** (JP).

Og så blev der på **Anholt** i perioden 18/5-9/6 ringmærket 135 Havesangere (CO).

De sidste fugle blev set 27/7 og 3/8 **Vasen/Gudenåparken** (JP) med hhv. 3 og 2 fugle. Og til allersidst 1 meget sen 26/9 **Brabrand** (JTL), hvilket er den hidtil senest registrerede i amtet.

Total: 218 Antal indsendere: 12 Antal obs.: 53 Antal lokaliteter: 23

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	109	117	11	2	1	0	0	0

Munk (Sylvia atricapilla) 12770

DOF's yngletællinger fra 1990 viser, at Munken siden 1979 har været i konstant fremmarch, således at der i dag findes mere end dobbelt så mange par som for 12 år siden. Desto mere nedslående virker det, når der i Århus amt kan konstateres en mærkbar nedgang i antallet af indrapporterede ynglepar.

Til gengæld kunne det umiddelbart se ud til at det totale antal registrerede fugle er forøget. Men tallene snyder! Det skyldes, at vi i år har modtaget materiale fra **Anholt**, hvor der i perioden 27/5 - 9/6 er ringmærket 105 Munke - med max. 18 fugle den 27/5 (CO).

Eneste større ynglelokalitet er **Søbygård Skov**, hvor (CH) har optalt 16 syngende fugle, og så endda tilføjer, "at ynglebestanden er meget større"!

Det egentlige træk begyndte tidligt i år, idet de første fugle blev set 6/4 1 **Issehoved** (SD), 13/4 2 **Moesgård** (JTL, FL) samt 18/4 1 **Brabrand** (KEH). Der foreligger ingen større tal.

Efterårstrækkets sidste blev 1/9 1 **Søbygård Skov** (CH), 13/9 1 **Brabrand** (FN) og endelig 28/9 1 **Vesborg, Samsø** (SD).

Vinterobs: Ligesom sidste år står (JOA) for de obligatoriske vinterobs, idet han endnu engang i sin have i **Højbjerg** har haft fornøjelsen af Munk i både januar og december, hvor 2 fugle forlystede sig med lokalitetens lille specialitet, aspargesbær.

Total: 246 Antal indsendere: 19 Antal obs.: 77

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	0	0	12	131	122	38	1	3	0	0	1

Skovsanger (Phylloscopus sibilatrix) 13080

Sidste års dystre toner om Skovsangeren har åbenbart haft sin virkning. Der kan således konstateres en fremgang på 50% i det totale antal registrerede fugle. Til gengæld er der ikke noget at prale af, når talen falder på ynglepar, der kun lige når op til sidste års niveau, idet 1991-tallene siger fra 12 til 20 par.

Bedste ynglelokalitet er **Fussingø Skov**, hvor der i perioden 7/6-20/6 er registreret 5 fugle. Eneste lokalitet derudover som er noteret for mere end 1 par er **Bøjstrup Skov**: 25/6 min. 3 par (L.PJ).

De første ankommer i dagene fra 6/5 til 9/5, hvor de allerførste - alle fra 6/5 - var 2 **Bøjstrup** (FN), 1 **Eskelund** (KEH) og 1 **Marselisborg Skov** (SBN).

Der er kun registreret en eneste obs fra efterårsperioden: 3/9 1 **Moesgård Strand** (JØP).

Total: 43 Antal indsendere: 16 Antal obs.: 31 Antal lokaliteter: 22

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	22	24	0	0	1	0	0	0

Gransanger (*Phylloscopus collybita*) 13110

DOP's yngletællinger viser, at bestanden siden 1976 på det nærmeste er tredoblet! Lokalrapportens tal fra de seneste 5 år viser for Århus amt "kun" status quo. 1991-bestanden kan kun lige knibe sig op på 100 par, hvilket er lidt færre indrapporteringer end året før.

De største ynglelokaliteter er **Søbygård Skov** 15 par (CH), **Fjeld Skov** 13 par (FN) og **Fussingø Skov** 8 par (TBA).

Fra trækket kan nævnes, at der på **Anholt** 11/5 - 12/5 ringmærkedes 21 fugle (CO).

Og et februarfund: 6/2 1 **Grenå** (CO). CO fortæller, at fuglen var en "ganske almindelig Gransanger" og ikke af den betydelig sjældnere race tristis, som undertiden dukker op i landet på usædvanlige tidspunkter. Det skal pointeres, at februarfund er usædvanlige, men at arten dog træffes næsten årligt om vinteren i Danmark, især i Nordjylland.

Efter februarfundet begyndte det egentlige træk 16/3 1 **Vasen/Gudenåparken, Randers** (JP), 18/3 2 **Spørring Ådal** (PT) og 20/3 1 **Gjerrild Nordstrand** (HC, RD).

Årets sidste fugle blev 10/10 1 **Mørke Kær** (OL), 12/10 1 **Vasen/Gudenåparken** (JP) samt 26/10 1 **Glatved Strand** (LPJ).

Total: 327 Antal indsendere: 30 Antal obs.: 154 Antal lokaliteter: 62

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	1	24	138	94	43	45	13	17	14	0	0

Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*) 13120

Ligesom i 1990 ser det ud til at det indrapporterede antal mulige/sandsynlige ynglepar ligger en smule over 200. Den bedste lokalitet er **Bjerregrav Mose** med 59 sy i perioden 6/6-19/6 (TBA), hvilket formentlig er det højeste antal nogensinde for en enkelt lokalitet i amtet.

Max antal for andre store lokaliteter er: 18/5 24 **Søbygård Skov** (CH), 9/6 22 **Stubbe Sø** (PBP), 6/5 19 **Fjeld Skov** (FN), 7/5 15 **Brabrand Sø** (FR), 16/5 11 **Glatved Strand** (LPJ) og 31/5 10 **Salten Næs** (PL).

Fra forårstrækket skal fremhæves **Anholt** 6/5 200 trk (CO). Samme sted ringmærkedes 7/5 83 ex og 27/5 74 ex (CO).

Årets første fugle blev set allerede 27/3 2 **Spørring Ådal** (PT), hvilket betyder at den hidtidige rekord fra 1988 med ankomstdato 3/4 er slået ganske eftertrykkeligt. De 2 næste obs er også tidlige: 6/4 1 **Mårup Skov** (SD) og 7/4 1 **Spørring Ådal** (PT).

De sidste fugle forlod amtet til mere ordinære "afgangstider": 7/9 1 **Vasen/Gudenåparken** (JP), 2/10 1 **Vasen/Gudenåparken** (BK) og endelig 5/10 1 **Fussingø Skov** (TBA).

Total: 885 Antal indsendere: 27 Antal obs.: 120 Antal lokaliteter: 48

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	2	48	587	204	18	7	17	2	0	0

Fuglekonge (*Regulus regulus*) 13140

Flere milde vintre i træk har betydet en ret stor forøgelse af bestanden på landsplan. Også Århus amt kan melde om et pænt antal fugle, omend der ikke ligefrem kan tales om fremgang i forhold til 1990.

Største observationer er fra **Stubbe Sø** med 60 ex både november og december (PBP) og **Vind Skov** med 40 ex 9/11 (JTL). Ydermere skal nævnes medio oktober 35 stk **Søbygård Skov** (CO), 8/3 25 **Hemmed Plantage** (LPJ), 24/11 26 **Løvenholm Skov** (LPJ) samt 13/1 20 rst **Katholm Skov** (LPJ).

Der foreligger ingen større tal fra trækstederne.

Total: 817 Antal indsendere: 16 Antal obs.: 125 Antal lokaliteter: 31

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
139	48	65	31	15	17	24	12	82	140	148	96

Rødtoppet Fuglekonge (*Regulus icinicapillus*) 13150

To observationer: 12/4 1 han set i lærke- og granbevoksning ved **Ørnereden, Moesgård Skov** (SBN). Det oplyses, at fuglen ikke var på lokaliteten 14/4. Endelig kan (MS) berette om 1 fugl ved **Sejs Hede** i november.

Grå Fluesnapper (*Muscicapa striata*) 13350

Utrolig få observationer fra forårstrækket betyder det laveste antal indrapporterede fugle siden 1986. Også antallet af ynglepar er faldet drastisk i forhold til sidste år - ikke mindst grundet manglende tal fra **Helgenæs**.

Tilsyneladende findes der udelukkende små ynglelokaliteter med hver 1-2 par. Sammenlagt giver det mellem 9 og 16 par.

En enkelt større obs fra sensommeren: 25/8 min 14 **Fussingø Skov** (TBA).

Træk: De første fugle ses 11/5 **Anholt**, hvor (CO) ringmærkede 2 ex. Næste obs er begge fra 18/5 med 1 **Kysing Fjord** (FN) og 2 **Søbygård Skov** (CH).

Som sædvanlig flere efterårsobs, hvor de sidste blev 13/9 1 **Amstrup** (LPJ), 15/9 1 **Sletterhage** (BK+JP) samt endelig 21/9 1 **Hesselholm** (SD).

Total: 53 Antal indsendere: 18 Antal obs.: 47 teter: 26

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	14	13	13	20	8	0	0	0

Lille Fluesnapper (Ficedula parva) 13430

Kun 2 indrapporterede i år. 7/7 1 sy **Brattingsborg Skov (SD)** samt 1 hørt 3 gange i sommerens løb i en have i **Ry (ØBF)** er alt, hvad der er indrapporteret. Tilbagegangen som begyndte i 1989 er tilsyneladende ikke standset.

Broget Fluesnapper (Ficedula hypoleuca) 13490

Der er i år kun indrapporteret 10-14 par, hvilket er en kraftig decimering i forhold til 1990. På landsplan fortæller DOF's yngletællinger, at arten er mere end halveret i løbet af de sidste 10 år.

Eneste større lokaliteter er 4-5 par **Fussingø Skov (BK, TBA)** samt 3 par i redekasser **Stubbe Sø (PBP)**.

Forklaringen på Broget Fluesnappers signifikante tilbagegang skal givetvis søges enten i fuglens vinterkvarter i tropisk Afrika eller på dens trækruter. Heller ikke yderst moderate træktal findes der nogen af!

Forårets første obs var 1/5 1 **Totten, Anholt (CO)**, 4/5 1 **Brabrandstien** + 1 **Gøteborg Allé, Århus N (FN)**.

Der er indkommet 5 obs fra august/september, hvoraf de 3 sidste skal nævnes: 28/8 1 **Gøteborg Alle, Århus N (FN)**, 3/9 1 **Moegård Strand (JØP)** og 21/9 1 juv/hun **Hesselholm** fouragerende på hyldbær (SD).

Total: 65 Antal indsendere: 24 Antal obs.: 51 Antal lokaliteter: 29

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	34	19	7	3	2	0	0	0

Skægmejse (Panurus biarmicus) 13640

Tilbagegang i antallet af obs fra **Randers/Grund Fjord**, men til gengæld glædeligt mange obs fra andre lokaliteter. Skægmejse er også i fremgang andre steder i landet, således nævnes flere tusinde par i **Vejlerne (NJ)**.

Yngel: JP vurderer ynglebestanden i **Dronningborg Bredning** til kun 1-2 par. Dette lyder som et meget forsigtigt skøn, når man tager i betragtning dels artens store produktivitet, et enkelt par vil normalt blive til mange på en sommer, dels at den kan være vanskelig at registrere. Herudover min. 1 ynglepar i **Norsminde Fjord**.

Alle obs nævnes: **Dronningborg Bredning**: 1/1 1 han, 12/1 2, 26/1 2, 30/4 1, 30/6 3, 10/11 3 (alle JP). **Grund Fjord**: 3/4 1 han (JH). **Randers Fjord v. Voer**: 23/10 4 trk (JSP). **Moegård Strand**: 4/3 1 N (SS) - første obs herfra. **Norsminde Fjord**: 15/6-28/9 op til 6 fugle, heraf 3 juv, hvilket er første gang arten er truffet ynglende i området ifølge (OGJ), 23/9 3 (FN), 5/10 4 (IZN). **Brabrand Sø**: 5/4 1 (AJ), 1/12 1 hun (FAJ), 7/12 1-2 (FN). **Kragemosen, Samsø**: 15/7 min. 5-6 (LEB), 21/9 min. 6 (SD), 9/11 2 (SD).

Total: Min 65 Antal indsendere: 11 Antal obs: 18

Halemejse (Aegithalos caudatus) 14370 (14371=nordlig race, 14372=sydlig race)

Yngel: I alt 5 ynglepar indrapporteret.

Større forekomster: 11/1 15 **Gudenåparken Randers (BK)**, 13/1 21 **Salten Langsø(SS)**, 31/1 30 **Ørnsø(FN)**, 9/3 21 **Fussingø(TBA)**, 30/11 15 **Søbygård Skov (CH)**. Fra **Gjerrild Nordstrand** en række obs der tyder på bevægelser i foråret: 2/3 15 rst, 25/3 10 rst, 26/3 10 rst, 27/3 25 rst og 29/3 30 rst (alle HC).

I alt 70 sydlige (74 % af racebestemte) og 24 nordlige (26%) er racebestemt.

Total: 548 Antal indsendere: 26 Antal obs: 96

Sumpmejse (Parus palustris) 14400

Kun sølle 3-4 ynglepar har man gidet rapportere ! - og i det hele taget et utroligt dårligt år for Sumpmejse.

Større forekomster: 5/1 18 (BK) og 9/3 12 (TBA) alle **Fussingsø Skov**, 18/3 13 + 7/4 8 **Spørring Ådal** (begge PT), 24/11 7 **Løvenholm Skov** (LPJ).

Total: 208 Antal indsendere: 15 Antal obs: 85

Fyrremejse (Parus montanus) 14420

Så blev fyrremejsen taget af SU-listen for hele landet. Den skal være under indvandring sydfra. Så hold øje med den i fugtige skove og krat.

En observation: 27/5 1 sy **Gjerrild Nordstrand** (RD).

Topmejse (Parus cristatus) 14540

Yngel: I alt 12-13 par indrapporteret. Topmejsen er observeret over hele amtet, også i byernes villakvarterer.

Større forekomster: 11/1 15, 28/3 10, 16/5 10, 28/7 18, 20/10 11, alle **Stubbe Sø**(PBP), 24/11 10 **Løvenholm Skov** (LPJ).

Total: 293 Antal indsendere: 24 Antal obs: 125

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
36	20	22	32	24	14	33	12	21	33	24	13

Sortmejse (Parus ater) 14610

Lokalitets-max: 13/1 17 **Katholm Skov** (LPJ), 28/3 15 **Søbygård Skov** (CH), 22/9 31 **Stubbe Sø**(PBP), 6/5 7 **Fjeld Skov** (FN), 2/9 6 **Elløv Enge** (LPJ), 8/9 6 **Glatved Strand** (LPJ).

Træk: 27/3 9 Ø **Gjerrild Nordstrand** (HC), 29/3 1 Ø **Gjerrild Fyr** (JHK), 28/9 32 S **Sletterhage** (HLL).

Total: 449 Antal indsendere: 16 Antal obs: 104

Blåmejse (Parus caeruleus) 14620

Pænt med trækkende fugle i foråret.

Træk: 23/3-15/4 i alt 123 Ø + 8 V **Gjerrild Nordstrand**, max. 26/3 72 Ø (HC,JHK), 27/3 15 N **Fornæs** (JHK), 29/3 29 NØ **Totten, Anholt** (CO), 28/9 11 S + 10 øst **Sletterhage** (HLL).

Større forekomster udover ovennævnte: 6/1 17 + 27/3 19 **Spørring Ådal** (PT), 22/12 12 **Østrup Skov** (JP).

Total: 415 Antal indsendere: 14 Antal obs: 85

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
58	24	173	54	27	7	2	2	23	0	13	24

Musvit (Parus major) 14640

Yngel: I alt 20-36 par indrapporteret.

Træk: 25/3 2 NØ + 26/3 11 Ø + 6/4 6 Ø + 1 V og 15/4 1 Ø alle **Gjerrild Nordstrand** (HC,JSP).

Større forekomster, lokalitetsmax: 12/1 12 **Gudenåparken, Randers (JP)**, 13/1 15 **Katholm Skov (LPJ)**, 27/3 33 **Spørring Ådal (PT)**, 31/3 32 **Stubbe Sø (PBP)**, 18/11 30 **Virupskov (SDA)**, 22/12 15 **Østrup Skov (JP)**, 31/12 62 **Fussingø Skov (TBA)**.

Total: 820 Antal indsendere: 17 Antal obs: 129

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
121	94	154	87	94	27	32	17	54	19	60	115

Spætmejse (*Sitta europaea*) 14790

Yngel: I alt min 28-33 par fordelt på 10 lokaliteter, flest fra **Skørring Overskov** over 10 par (JTL).

En af de meget sjældne trackobs: 13/4 1 Ø **Gjerrild Nordstrand (HC)**.

Lokalitetsmax fra en række lokaliteter: 17/1 8 **Brabrand Sø (AJ)**, 27/3 12 **Spørring Ådal (PT)**, 23/4 10 **Wedelslund Skov v. Galten (JTL)**, 23/4 20 **Skørring Overskov (JTL)**, 28/9 6 **Velling Skov (PL)**, 4/10 7 **Skanderborg Dyrehave (PL)**, 5/10 14 **Fussingø Skov (TBA)**, 6/10 6 **Søbygård Skov (CH)**.

Total: 295 Antal indsendere: 15 Antal obs: 94

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
43	11	53	76	36	17	1	1	7	31	5	14

Træløber (*Certhia familiaris*) 14860

Yngel: I alt 21-24 par fra 9 lokaliteter. Bedste lokalitet blev **Søbygård Skov** med min. 10 par (CH).

Større forekomster, lokalitetsmax: 3/3 5 **Hestehave Skov (SDA)**, 26/3 + 11/4 5 **Moesgård Park (OL, FN, JLY)**, 26/5 9 **Søbygård Skov (CH)**, 8/6 7 **Skoven, Tunø (JTL)**.

Total: 174 Antal indsendere: 21 Antal obs: 99

Kortfået Træløber (*Certhia brachydactyla*) 14870

Så blev den kortfåede træløber igen taget af SU-listen, og der er nu op til rapportgruppen selv at kræve og behandle beskrivelser af obs fra amtet. Dette har vi ikke tid og ekspertise til, så Kortfået træløber behandles nu på lige fod med de øvrige ikke-SU arter.

1991 blev et fremgangsrigt år for arten i Århus amt, med et sikkert og et sandsynligt ynglepar, samt 3 strøobs. Alle obs. nævnes: Fra vores "faste" K.t. lokalitet, **Moesgård Park**: 8/3-1/9 1 han sy (JK, OGJ, PC, JTL, OL, FN, JLY), 10/5 dog 1-2 (JTL). Ingen af observatørerne beretter om tegn på yngel, men mon ikke...?. Observationen fra d. 1/9 stammer fra PC, som beretter at fuglen blev provokeret til sang ved hjælp af en båndoptagelse med K.t.-sang. PC mener iøvrigt at der er tale om samme han i 1989, 90 og 91!

Øvrige obs: 19/3 1 sy **Universitetsparken, Århus (Poul Hansen via PC)**, ca. 7/4 1 sy v. **Silistria badeanstalt, Marselisborg Skov** (medd. JTL), 8-9/6 1 sy+set **Tunø (SH, JTL)**, 3/7-31/8 1 par m. unger **Wedelslund Skov v. Galten (JTL)**.

Pungmejse (*Remiz pendulinus*) 14900

Observationer fra en del nye lokaliteter tyder på spredning i bestanden, men det er jo en svær art at opgøre bestandstørrelser på.

Yngel: Min. 8-10 par. Observationerne fra formodede/sikre ynglelokaliteter nævnes lokalitetsvis: **Brabrand Sø** (incl. Åby Eng, Eskelund og 3-broer/Brabrandstien): Observationer 12/4-11/7 (mange indsendere), flest 12/4 3 (AJ) + 14/4 3 v. **Stautrup** fugletårn (FAJ). Observationer fra **Brabrand Sø** grupperer sig i 5 områder ved søen, og fra mindst 3 af områderne er der obs af rede eller par. **Vasen/Gudenåparken, Randers**: Obs 27/5-11/8 1 fugl, 1 rede (BK,JP,CSS). **Mørke Kær**: Obs 7/5-3/7, max. 15/6 4-6 (JTL,AJ,CSS,FL,FAJ). En færdig rede d. 15/6. **Kasted Mose**: Obs 14/4-12/9, max. 9/6 8-10 (JDK,CH,SBN,FAJ). **Kristrup Enge, Randers**: 12/6 1 ny ikke-færdig rede + 1 gammel ikke-færdig rede (JP). **Tjerrild Mose v. Ryongård**: 17/5 2, heraf 1 han sy (AJ).

Øvrige obs: 18/4 1 **Skaføgård Sø** (JK), 23/4 1 hun mose v. **Svendstrup, Hammel** (CH), 8/5 1 **Tåstrup Sø** (PL), 25/5 1 **Kysmose v. Mundelstrup** (AJ), 21/6 1 **Tåstrup Mose** (SBN), 29/6 2 **Pindstrup Mose** (FR), 2/9 min. 4 rst. **Kragemøsen, Samsø** (LEB), 6/10 1 han rst **Sletterhage** (JP,BK).

Total: min. 40 Antal indsendere: 18 Antal obs: 54

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	10	13	22	2	2	5	1	0	0

Pirol (*Oriolus oriolus*) 06870

3 fugle fordelt på 2 obs er det dårligste resultat i mange år: 27/5 1 **Gjerrild Nordstrand** (RD), 2/6 2 **Søby Fredskov** (OGJ). Er der ingen der besøger gammelkendte ynglelokaliteter som **Søby Fredskov, Brattingsborg, Tolløkke Skov, Katholm, Rugård, Risskov** og **Hørret Skov** i pirolernes yngletid sidst i maj-først i juni ??

Rødrygget Tornskade (*Lanius collurio*) 15150

Yngel: I alt 38-40 ynglepar fra 24 lokaliteter er lidt færre end i 1990. Flere observatører angiver tilbagegang i ynglebestanden pga. den våde og kolde juni måned. Flest par fra **Skærbækdalen/Ansø Enge** 9-10 par (BRS) og **Tunø** 3 par (SH,ØBF).

Trækket var usædvanlig sent, med meget få fugle i maj: Ankomst 10/5 i rnk. **Totten, Anholt** (CO), 18/5 2 rst **Gjerrild Nordstrand** (HC) + 6 rst **Totten** (CO), 19/5 1 **Kastbjerg Å** (PR+ER). Max. 8/6 6 rst **Gjerrild Nordstrand** (FN) + 45 rst **Totten** (CO).

Sidste: 8/9 2 **Kysing Fjord** (OGJ), 12/9 1 juv rst **Brabrand Sø** (KEH) + 1 **Norsminde Fjord** (FN).

Total: 229 Antal indsendere: 25 Antal obs: 68

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	13	101	60	50	5	0	0	0

Stor Tornskade (*Lanius excubitor*) 15200

Yngel: Et formodet ynglepar **Sepstrup Sande**, med obs 22/7 1 (NPB) og 27/7 1 (BRS).

Træk, 1. halvår: 25/3-26/4 i alt 10 rst **Gjerrild Nordstrand**, max. 25/3 2 rst (HC). Forårets sidste var alle fra **Gjerrild**: 13/4 1, 21/4 1 og 26/4 1 (HC).

2. halvår: Efterårets første blev 21/10 1 **Salten Langsø** (GG), 26/10 1 **Sletterhage** (HLL) + 1 rst **Glatved Strand** (LPJ,SDA).

Vinter (jan-feb + dec): Obs haves fra flg. lokaliteter: **Salten Langsø, Stubbe Sø, Funderholme, Fussing Enge, Bjerregrav Mose, Ansø Enge, Sødringkær** og **Støvringgård Eng**, alle med 1 fugl.

Total: 32 Antal indsendere: 22 Antal obs: 49

Rødrygget Tornskade

Skovskade (Garrulus glandarius) 15390

Mindre fremgang i antallet af indrapporterede fugle.

Større antal: 6/1 9 Spørring Ådal (PT), 14/4 8 Søbygård Skov (CH), 29/9 8 Stubbe Sø (PBP), 2/10 19 Elløv Enge (LPJ), 16/10 9 Ansø Enge (FN).

Total: 304 Antal indsendere: 14 Antal obs: 112

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
37	7	36	36	26	14	4	6	24	72	25	17

Husskade (Pica pica) 15460

Yngel: Bl.a. 3 meget tidlige par (26/2) i Århus (JOA).

Større antal, formodelig overnatning i de fleste tilfælde: 9/1 26 + 17/1 33 Brabrand Sø (OL,AJ), 22/1 26 Vestereng, Århus Nord (FN).

Træk: 27/3 3 Ø, 29/3 16 Ø, 30/3 8 Ø, alle Gjerrild Nordstrand (JHK), 6/4 3 Irkf Totten Anholt (CO).

Total: 613 Antal indsendere: 12 Antal obs: 106

Nøddekrige (*Nucifraga caryocatactes*) 15570

I alt 10 fugle rapporteret, heraf 1 ynglepar; i **Silkeborg Nordskov** ynglede et par Nøddekriger, som fik tre unger på vingerne (JTL).

Øvrige obs: 12/9 1 **Silkeborg Langsø** (BRS), 13/10 2 **Grenå** (JNK) + 1 **Silkeborg** (GG), 15/12 1 **Fornæs** (DOF).

Allike (*Corvus monedula*) 15600

Årets total er mere end 4 gange større end i 1990, dette skyldes især pæne tal fra træklokaliteterne. Totalen fra **Gjerrild Nordstrand** er den 3. største nogensinde, og fra **Moesgård Strand** er der tale om rekordantal.

Der er indrapporteret en enkelt observation af Halsbåndsalike (*C.m.socommerringii*); 27/1 i **Nødager** (JSP). Racen behandles ikke længere af SU og de fleste rapporter, da det har vist sig, at den reelt ikke kan skelnes fra vores egen race (*C.m.monedula*), der ofte har mere eller mindre "hvid krave" (Se også omtalen i K.M.Olsen: Danmarks Fugle, DOF 1992). Vi modtager dog fortsat gerne rapporter om formodede Halsbåndsaliker.

Yngel: Bl.a. 15 par **Kalø slotsruin** (JTL).

Træk: **Moesgård Strand**: 4/3-27/3 i alt 8553 N, max. 11/3 1620 N (SS), 14/3 2495 N (SS). **Gjerrild Nordstrand**: 6/3-26/5 i alt 6574 trk, max. 23/3 750 NØ, 25/3 2200 Ø (HC.m.fl.). **Totten, Anholt**: 14/3-25/5 1718 trk, max. 29/3 1073 NØ (CO).

Større flokke iøvrigt: 1/3 600 rst **Kolindbro** (JSP), 26/10 3000 til overnatning **Haraldslund** (SMJ), 16/11 950 til overnatning **Øster Alling** (FR).

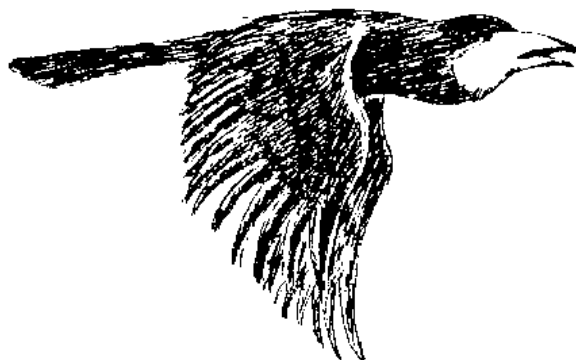
Total: 22143 Antal indsendere: 25 Antal obs: 131

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
362	51	5299	751	253	28	0	0	51	3045	1363	230

Råge (*Corvus frugileus*) 15630

Rågegruppen har igen i år optalt rågekolonier i hele amtet. I år blev det til 10153 reder fordelt på 96 kolonier. Her nævnes kun de fem største, da alt materialet er offentliggjort i Søravnen nr. 4/91 s. 12-16.

Yngel: De største kolonier (antal reder): **Askildrup** 550, **Fiboværket**, **Ølst Bakker** 430, **Skjoldhøjkollegiet**, **Brabrand** 422, **Låsby stationsby** 314, **Termestrup/Bendstrup** 314 (Rågegruppen v. SMJ og JOK).

Træk: 27/3-9/5 16 trk **Gjerrild Nordstrand** (HC,JHK,JSP), 29/3 32 trk + 31/3 2 trk **Totten, Anholt** (CO), 29/3 7 N **Fornæs** (JHK).

Største flokke udenfor kolonierne: 25/8 600 **Stilling** (PL), 26/10 2000 (overnatning) **Haraldslund** (SMJ).

Total: 8395 Antal indsendere: 18 Antal obs: 83
(Total, månedsfordeling m.m. er excl. Rågegruppens tal)

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
447	933	1113	443	11	626	503	700	304	2250	656	172

Sortkrage (*Corvus corone corone*) 15671

Langt færre fugle end tidligere indrapporteret, og næsten alle fra træklokaliteterne **Moesgård Strand** og **Gjerrild**. Kigger man kun efter kragerne der ?

Moesgård Strand: 13/3-13/4 i alt 13, max. 26/3 4 N (OL). **Gjerrild**: 25/3-9/5 i alt 6, max. 30/3 2 V (JHK,HC).
Øvrige obs: 6/1 i **Hårup Sande** (FN), 1/4 2 rst **Hesselholm** (SD), 13/7 1 **Fornæs** (JNK).

Total: 25 Antal indsendere: 10 Antal obs: 15

Gråkrage (*Corvus corone cornix*) 15673

Træk: 6/3-26/4 i alt 1548 (1491 trk) **Gjerrild Nordstrand**, max. 27/3 213 Ø, 28/3 280 Ø (HC,m.fl.). 11/3-25/3 i alt 1044 N **Moesgård Strand**, max. 14/3 772 N (SS,FR).

Større antal iøvrigt: 18/1 300 (overnatning) **Moesgård Strand** (JOA), 3/2 300 + 24/11 460 **Stavns Fjord** (SD), 23/7 267 **Dejret Øhoved** (PT), 16/11 250 Ø (til overnatning) **Øster Alling** (FR).

Total: 8557 Antal indsendere: 23 Antal obs: 170

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
832	999	3610	239	3878	103	359	79	85	190	943	290

Blandingskrage (*C.c.corone* x *C.c.cornix* hybrid) 15675

I alt min. 4 fugle: 15/3 1 + 27/3 1 + 11/4 1 **Moesgård Strand** (JK,JLY), "set" **Hesselholm** (resultaterne af et blandingspar, SD).

Ravn (*Corvus corax*) 15720

Ravnen er fortsat i fremgang i Århus amt og er set over det meste af amtet (se kort). Vi har dog stadig til gode at finde den første overnatningsplads i Århus amt, den nærmeste kendte er ved **Sønder Vissing** syd for **Mossø** (Vejle amt) hvor der overnatter op imod 100 ravne (via HP).

Yngel: Der er rapporter om min. 22 ynglepar spredt over det meste af amtet.

Træk, fra **Moesgård Strand** flg. med trækretning: 15/3 1 N (JLY), 24/3 1 N (JTL), 25/3 5 N (JTL,PNN).

Større flokke: 19/3 11 ved **Randers** (med JTL), 6/4 6 **Salten Langsø** (GG), 19/8 6 **Kasted Mose** (JDK), 21/10 9 **Salten Langsø** (GG).

Total: 270 Antal indsendere: 43 Antal obs: 153

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
10	11	96	35	22	11	6	12	6	29	7	8

Stær (*Sturnus vulgaris*) 15820

Totalen er den største nogensinde, hvilket især skyldes et stort antal overnattende stære ved **Brabrand Sø** i foråret. Trækket ved **Gjerrild** var igen langt under hvad der kan være, hvorimod trækket ved **Moesgård Strand** vistnok er ny rekord herfra. Iøvrigt er der set stære i amtet i alle årets måneder, dog forholdsvis få i nov-dec.

Yngel: I alt 31 par er rapporteret, heraf 20 par **Spørring By** (PT).

Træk: 4/3-2/4 i alt 3730 N **Moesgård Strand**, max. 4/3 1132 N og 14/3 2130 N (SS, FN, JLY, OL, JTL, PNN). **Gjerrild Nordstrand**: 23/3-26/4 i alt 1374 trk + 600 rst (12 dage), max. 20/3 375 V og 13/4 55 trk + 600 overnattende (HC). **Totten, Anholt**: 27/3-6/5 i alt 1296 trk (6 dage), max. 27/3 500 NØ (CO). **Fornæs**: 27/3-4/5 i alt 699 trk (4 dage), max. 29/3 305 N (JHKJSP).

Større rastal og overnatning (lokalitetsmax): 20/3 1400 **Kæret, Anholt** (JSP), 27/3 7500 (AJ)+ 2/4 ca. 5000 **Brabrand Sø** (AHM), 5/4 3000 **Gudenåbredningen vest for Randers** (JP), 7/4 1000 **Ramten-Dystrup søerne** (JP), 13/4 4000 **Bjerregrav Mose** (TBA), 25/5 min. 2000 **Søbygård Sø** (CH), 13/6 4000 **Lading Sø** (SMJ), 9/9 1100 **Grund Fjord** (JH), 28/9 ca. 5000 **Randers Fjord v. Møllerup** (JOA).

Total: 132543 Antal indsendere: 33 Antal obs: 203

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
841	1304	34773	71961	3331	4806	958	2462	10215	1791	35	46

Gråspurv (*Passer domesticus*) 15910

Folk er tilsyneladende blevet flinkere til at indrapportere denne art. Således er der indrapporteret ikke færre end 1729 fugle fra 19 lokaliteter. Eneste yngleoplysninger er fra **Spørring** med sandsynligvis 20 par (PT) og **Brabrand Sø** 1 par (AJ).

Største antal/flokke: 13/5 134, 19/6 114 og 31/5 106 alle **Århus Vest** i forbindelse med Ornis Consults byfugletællinger (OL), 11/8 100 **Randers Havn** (JP), 21/2 79 **Spørring** (PT).

Total: 1729 Antal obs.: 61 Antal indsendere: 10

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
139	334	171	102	532	159	2	100	58	18	37	79

Skovspurv (*Passer montanus*) 15980

Der er rapporteret fra 20 lokaliteter fordelt over det meste af amtet. Indrapporteret er også 1 ynglepar fra **Brabrand** (JTL) samt 25 sandsynlige ynglepar fra **Spørring** (PT).

Største flokke: 6/1 150 **Århus Havn** (FR), februar 65 **Århus Midtby** (JØP), 4/3 51 **Spørring** (PT), 22/12 45 **Vestereng, Århus** (FN), 24/2 40 **Amstrup Red** (AJ), 6/10 40 **Hestehave Skov** (JP).

Total: 935 Antal obs.: 52 Antal indsendere: 12

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
264	266	97	63	34	5	9	0	0	90	22	85

Bogfinke (*Fringilla coelebs*) 16360

Forårstrækket har tilsyneladende haft et udpræget østligt forløb. Det er kun på **Anholt**, at der er set tal af væsentlig størrelse. Også selv om der er gjort observationer på de andre træksteder i samme periode.

Der er indrapporteret 72-77 sikre og sandsynlige ynglepar samt syngende fra 9 lokaliteter. Flest fra **Fjeld Skov** 17 (FN), **Søbygård Skov** 10-15 (CH) samt **Æstrup Birke** og **Elløv Enge** 11 (LPI).

Fra forårstrækket foreligger kun 6 observationer på mere end 500 fugle og heraf 2 obs på over 10000: **Moesgård Strand**: 14/3 3640 N (SS), 27/3 1200 N (OL, JLY, FN). **Fyret, Anholt**: 27/3 12000 Ø + 5/4 10000 NØ (CO). **Gjerrild Nordstrand** 3/3 1285 Ø (HP). **Stubbe Sø** 29/3 550 rst (PBP).

Fra efteråret varierer det indrapporterede antal fugle fra 1 - 180, med en enkelt undtagelse fra **Helgenæs**: 16/10 12063 S (JTL).

Total: 45388 Antal obs.: 173 Antal indsendere: 25

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
212	89	18893	10999	2084	135	54	11	61	12463	160	227

Bogfinke/Kvækerfinke (*Fringilla coelebs/montifringilla*) 16365

Fra trækstederne foreligger et antal uidentificerede finker.

Ved **Gjerrild Nordstrand** er der i perioden 22/3 - 3/5 observeret fra 64 (15/4, trk) (HC) til 9200 Ø (26/4) (HP, HC) fugle. Andre større tal fra lokaliteten er 23/3 3750 Ø og 27/3 Ø (HC). Ialt foreligger 21975 obs herfra. Øvrige obs.: 25/3 648 N **Moesgård Strand** (PNN), 27/3 349 Ø + 86 N **Fornæs Fyr** (JHK), 29/3 24 **Gjerrild Fyr** (JHK), 14/4 80 trk **Fyret, Anholt** (CO).

Total: 23138 Antal obs.: 23 Antal indsendere: 4

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	10664	12174	300	0	0	0	0	0	0	0

Kvækerfinke (*Fringilla montifringilla*) 16380

Heller ikke 1991 blev invasionsår. Kun i perioden 26/4 - 4/5 blev set større antal på returtræk ved trækstederne på Djursland og Anholt.

Forår, kun obs. over 500 nævnes: 26/4 775 Ø **Gjerrild Nordstrand** (HP), 28/4 4780 trk, 30/4 500 trk, 3/5 2170 trk **Fyret, Anholt** (CO), 3/5 6425 NØ **Gjerrild Nordstrand** (HP), 4/5 18600 trk **Fornæs Fyr** (JSP).

Efterår, kun 2 obs. over 36 fugle: 20/10 300 rst **Fussingø Skov** (EN), 16/10 2559 **Helgenæs** (JTL).

Total: 36965 Antal obs.: 55 Antal indsendere: 20 Antal lokaliteter: 26

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	0	22	6506	27330	0	0	0	3	2906	51	142

Gulirisk (*Serinus serinus*) 16400

Igen i år én obs.: 12/5 1 **Gjerrild Nordstrand** (HC).

Grønirisk (*Carduelis chloris*) 16490

Atter et år småt med observationer. Kun indrapporteret 1 par sandsynlig yngel fra hhv. **Glatved Strand** (LPJ) og **Spørring** (PT).

1. halvår: Kun få obs af større antal og igen domineret af flok(ke) fra **Århus Havn**, selv om der også er truffet flokke andre steder. Men som det fremgår, er der ikke det store træk over amtet, idet der ikke på de traditionelle træksteder er truffet større antal fugle. Kun flokke over 100 fugle nævnes: **Århus Havn**: 12/1 330 (JTL), 3/2 350 **Østhavnen** (JP); 27/2 152 **Spørring Ådal** (PT), 10/3 100 rst **Stjær Bakker** (PL) og 16/3 110 **Nordsamsø** (SD).

Fra sommerperioden foreligger kun få og små observationer med max. på byfugletællingerne i **Brabrand Nord**: 17/5 41, 24/5 32, 31/5 20 og 9/6 16 (alle OL).

2. halvår: Fra efterårstrækket ligger kun få og små obs (Over 50 nævnes): 6/10 80 Århus Havn (FN), 1/12 285 ringmærket Århus Havn (MD), 12/12 50 Skejby (JØP), 15/12 200 Sødringholm (JP).

Total: 3639 Antal obs.: 153 Antal indsendere: 20 Antal lokaliteter: 45

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
705	752	699	195	177	27	16	4	2	260	91	711

Stillits (*Carduelis carduelis*) 16530

Der ligger oplysninger om 18 ynglefund (sikre og sandsynlige) fra 12 lokaliteter. Max. henholdsvis 4 par Sletterhage (JTL) samt 3 par Spørring og 2 par Spørring Ådal (PT). Desuden 1 par fra Dråby Sø (FF), Vedelsund Skov og Labing Mølle (JTL), Randers By, Krstrup Enge og Gudenåparken (JP), Botanisk Have (MD) samt Søbygård Skov (CH). Hertil kommer oplysninger om syngende fugle på 4 lokaliteter.

1. halvår: Heller ikke i år er der større trækaktivitet. Fra Gjerrild Nordstrand således ialt kun 40 fugle (HC, JHK, JSP, FR). Flokke over 20 fugle set følgende steder: 20/1 25 Sødringholm (JP), 3/2 20 Beder (JP), 4/3 25 Anbæk (CH) og 25/4 20 Gjerrild Nordstrand (HC).

Fra sommerperioden foreligger ingen oplysninger om flokke, idet største obs er 22/8 7 Lyngsbæk Strand (PL).

2. halvår: Heller ikke efteråret bød på trækaktivitet. Største flokke blev som følger: 5/10 35 Randers Havn (JP), 29/10 30 Risskov (TBA), 1/12 35 rst Norsminde (OGJ), 7/12 20 Skjoldhøjparken (OL) og 16/12 22 Skejby (FN).

Total: 748 Antal obs.: 136 Antal indsendere: 36 Antal lokaliteter: 70

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
108	81	47	108	56	33	22	16	11	89	32	145

Grønsisken (*Carduelis spinus*) 16540

Ny bundrekord nået i år. Ingen sikre ynglefund, men oplysning om 7 syngende i yngletiden fra følgende lokaliteter: 1 Ellev Enge, 3 Bøjstrup Skov, og 2 Glatved Strand (alle LPJ) samt i Salten Langsø (PL).

1. halvår: I vinterperioden optræder kun småflokke, hvoraf de største er fra Gudenåparken: 1/1 60 (EN), 4/1 170 (BK), 12/1 120 (BK, JP), 22/1 50 (BK).

Forårstrækket indledes primo marts og fortsætter frem til primo maj (kun obs over 50 fugle nævnes): Gjerrild Nordstrand: 26/3 79 Ø (HC), 27/3 60 Ø (JHK, HC), 30/3 60 Ø + 5 V og 26/4 127 Ø (HC). Desuden 2/3 50 Lystrup Å (PL), 16/3 100 Gudenåparken (JP) og 6/5 60 trk Fyret, Anholt (CO).

2. halvår: Efterårstrækket indledes 26/9 128 Sletterhage (HLL), hvorefter der gennem efteråret og vinteren foreligger flere observationer af småflokke. Den største ses 31/12 210 Veng Sø (JTL). Øvrige flokke over 75 fugle: 28/9 76 sv Vesborg Fyr (SD) og 75 s Sletterhage (HLL) og 23/11 110 Stubbe Sø (FN, OL).

Total: 3128 Antal obs.: 124 Antal indsendere: 27 Antal lokaliteter: 50

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
583	82	598	385	116	0	4	2	293	307	231	557

Tornirisk (*Carduelis canabina*) 16600

Der er kun indrapporteret 2 ynglepar fra Randers (JP) samt et sandsynligt ynglende Glatved Strand (JTL). Det er sløjt.

1. halvår: Forårstrækket starter medio marts og kulminerer primo april, men fortsætter gennem hele april for at ebbe ud primo maj. Der er ikke oplysninger om de store træktaf, således er kun indrapporteret 48 fugle fra **Moesgård Strand** og 353 fra **Gjerrild Nordstrand**. Der foreligger en meget tidlig obs 17/2 1 **Brabrand Sø** (KEH), og en tidlig 4/3 2 N **Moesgård Strand** (SS). Derefter indledes trækket (kun over 30 fugle nævnes): 1/4 80 **Råby Odde/Kær** (JP, BK), 3/4 37 **Spørring Kær** (PT), 6/4 32 Ø **Gjerrild Nordstrand** (HC, JSP), 7/4 100-200 **Gjerrild Nordstrand** (JP, BK), 27/4 75 **Tunø** (SH), 28/4 80 **Egsmark Strand** (FN, OL).

2. halvår: I slutningen af juli træffes de første flokke igen: 21/7 35 **Skødshoved Flak** (PT), 1/8 10 **Randers Havn** (JP), 4/8 20 **Glatved Strand** (LPJ). Det egentlige træk indledes medio august, og forløber frem til starten af oktober (kun over 50 fugle nævnes): 22/9 200 **Lystrup Strand** (BK, JP), 1/10 76 s **Splidholm** (PL), 6/10 60 **Norsminde Fjord** (OL) OG 6/10 50 **Sletterhage** (BK, JP).

Årets sidste obs er 19/10 7 **Norsminde Fjord** (AJ).

Total: 2220 Antal obs.: 123 Antal indsendere: 26 Antal lokaliteter: 46

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	1	220	730	186	103	39	132	408	301	0	0

Bjergirisk (Carduelis flavirostris) 16620

Det er sandsynligt, at mange af observationerne fra Århus Havn er gengangere. Derfor bliver totalerne usikre. I totalen indgår således 1854 fra **Århus Havn**, hvoraf de 269 er fra efteråret.

1. halvår: I foråret er det kun fra **Århus Havn**, at der er oplysninger om flokke på mere end 60 fugle, varierende fra 3/1 325 (HP) til 26/2 25 (MD). Imellem disse yderpunkter foreligger adskillige obs., men de fleste er nok dele af den/de samme flok/flokke. Øvrige obs fra 1. halvår (over 30 nævnes): 21/1 34 **Solbjerg Sø** (AJ), 4/2 30 **Øster Hedekrog** og 3/2 45 **Besser Rev** (alle SD), 17/2 60 **Grenå Havn** (BK) og 16/3 52 **Issehoved** (SD). Desuden 15 obs. fra **Anholt Fyr** i perioden 25/3 - 17/5 på ialt 73 fugle, max. 29/3 17 NØ (CO). Hertil et par byobservationer: 5/1 18 **Århus Midtby** (LB) og 18/2 26 **Brabrand** (JOK).

2. halvår: Observationerne fordeler sig mere jævnt på forskellige lokaliteter end i 1. halvår (kun obs over 30 fugle): **Århus Havn**: 6/11 90 (FR), 10/11 55 **Østhavn** (FN), 10/11 100 **Nordhavn** (JLY). Desuden 28/9 30 **Sletterhage** (HLL), 25/10 200 **Pietterne**, **Overgård** (TN), 29/10 35 S **Kysing Næs** (FN), 9/11 150 **Alrø** (HLL), 9/11 70 **Hevring Strand** (JOA), 10/11 85 **Sødringholm** (BK, JP), 22/11 30 **Norsminde Fjord** (SH), 22/11 150 **Råby Kær** (EN), 28/11 250 rst **Barnekold**, **Samsø** + 155 rst **Besser Rev** (SD), 14/12 40 **Stubbe Sø** (SH), 27/12 40 **Århus Midtby** (JFT).

Total: 3572 Antal obs.: 69 Antal indsendere: 29

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1012	835	104	16	26	0	0	9	58	266	1166	130

Gråsiken (Carduelis flammea) 16630

Der er indrapporteret 24 sikre eller sandsynlige ynglepar fra 13 lokaliteter, samt 9 syngende på 8 lokaliteter. Flest fra **Solbjerg** 6 sandsynlige ynglende (PL), **Helgenæs** 4 par (JTL) samt 2 par fra henholdsvis **Rønbæk** (SMJ), **Haundal** (SMJ) og **Sejs** (FN).

1. halvår: Heller ikke i år har trækaktiviteten været stor. Der foreligger således kun 2 enkeltobs. på mere end 100 fugle, ligesom trækaktiviteten mildt sagt har været ringe ved **Gjerrild Nordstrand** med max. 26/3 57 Ø og 30/3 52 N (HC). Største obs. fra foråret var iøvrigt: 2/1 120 + 3/1 70 **Vorup Enge** (LTP), 5/1 60 (JP) + 7/1 77 (LTP) **Gudenåparken**, 24/2 32 **Stubbe Sø** (PBP).

2. halvår: Heller ikke efteråret bød på træk overhovedet. Største obs. er således 26/12 350 **Stubbe Sø (PBP)**, mens de øvrige "større" tal er: 30/9 30 **Brabrand Sø (FN)**, 19/10 20 **Gudenåparken (JP)**, 24/11 25 **Sødringholm (JP)** og 25/12 25 **Nørreris Skov (SMJ)**.

Total: 1809 Antal obs.: 145 Antal obs.: 29 Antal lokaliteter: 66

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
384	192	317	107	63	45	10	1	31	39	32	388

Hvidsiskan (*Carduelis hornemanni*) 16640

To obs. af denne højarktiske art.

20/1 1 han **Brabrand Sø (FAJ, SS)** og 2/2 2 2K **Moegård Strand (OGJ)**.

Hvidvinget Korsnæb (*Loxia leucoptera*) 16650

Må siges at have optrådt nærmest invasionsagtigt ved **Gjerrild** i år med ikke færre end 10-11 observationer i løbet af foråret. Det må betragtes som returtræk efter efteråret 1990's invasion. Foruden disse observationer foreligger kun yderligere én, nemlig 13/1 6 rst **Katholm Skov (LPJ)**.

Alle obs. nævnes: **Gjerrild Nordstrand**: 26/3 1 Ø (HC), 27/3 6 rst (JTL), 29/3 1 NØ (SS, AHM), 4/4 1 Ø (RD, HC), 13/4 1 par rst + 1 par Ø (SS, HC, FR, OGJ), 3/5 1 NØ (HP), 20/5 1 Ø (HC), 29/5 1 par rst (HLL).

Bakken, Gjerrild: 29/3 1 (JHK) og 13/4 2 trk (OL).

Total: 32 Antal obs.: 11-12 Antal indsendere: 10

Lille Korsnæb (*Loxia curvirostra*) 16660

Året der slog alle rekorder. Sidste efterårs markante indtræk ville nordpå igen. Og det ses tydeligt på trækstederne - især ved **Gjerrild Nordstrand**, hvor JTL bl.a. oplyser at der 27/3 trk 892 Ø og bemærker "Dagens talrigeste art!".

Der foreligger ingen oplysninger om ynglefund.

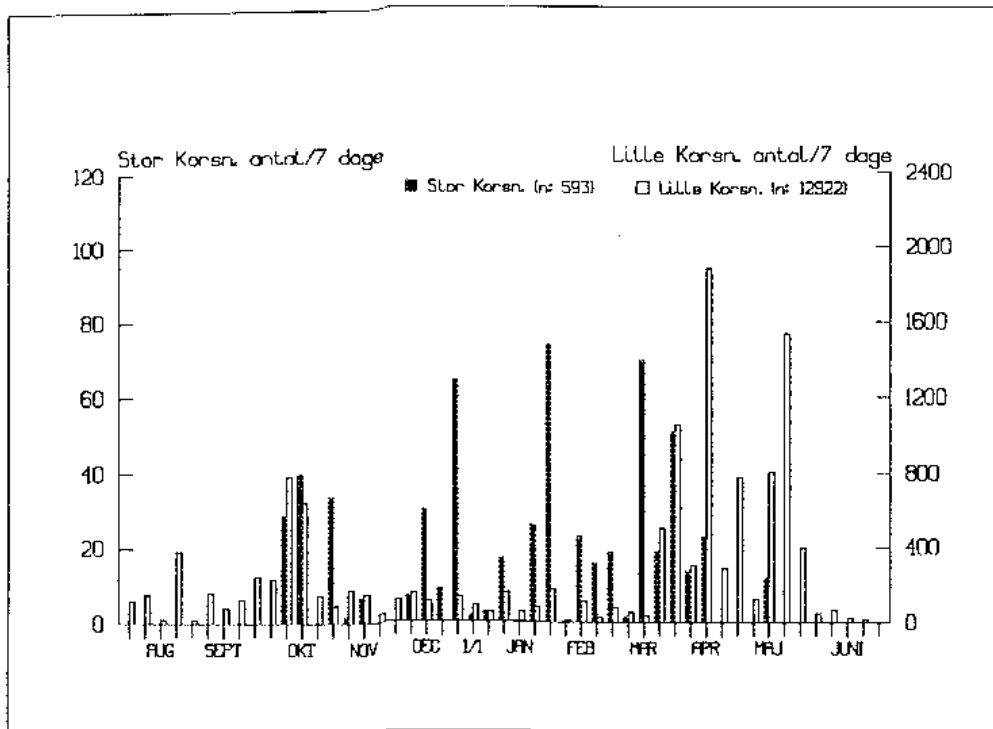
Som det fremgår af figur 14 træffes der gennem vinteren (nov-primo marts) småflokke, mens trækket indledes medio marts, og kulminerer medio april-medio maj for hurtigt derefter at ebbe ud. Resten af året træffes kun småflokke. De træffes overalt i amtet, men flest ved trækstederne.

1. halvår: Fra **Gjerrild Nordstrand** foreligger i perioden 13/2-29/5 35 obsdage af fra 13/2 2 rst (RD) til max den 27/3 som nævnt ovenfor. Af andre høje tal kan nævnes 13/4 780 trk, 25/3 276, 26/4 528 trk, 17/5 245 og 18/5 442 trk (alle HC). **Anholt**: Fra øen foreligger 19 obs i perioden 20/3-26/5 af fra 4-93 fugle. Alle obs af CO på nær 20/3 50 **Totten (JSP)**. De største tal er 27/3 93 NØ, 17/5 92 NØ, 29/3 73 NØ og 8/5 73 trk. Øvrige obs større end 50: 12/1 70 rst **Salten Langsø (FR)**, 13/1 124 rst **Katholm Skov (LPJ)**, 10/4 150 **Løvenholm Skov (JSP)**, 13/4 75 trk **Bakken, Gjerrild (JLY)**, 27/4 120 rst **Mårup Skov (SD)** og 18/5 74 **Gludsted Plantage (JB)**.

Fra 2. halvår foreligger 26 obs af 1-60 fugle fra 18 lokaliteter. Alle obs over 10 nævnes: 3/8 20 rst + 6/8 60 rst **Gjerrild Nordstrand (HC)**, 6/8 11 trk **Kysing Fjord (HLL)**, 17/8 11 rst **Stubbe Sø (HLL)**, 6/10 12 rst **Sletterhage (BK, JP)** + 16 rst **Stubbe Sø (PBP)**, 12/10 30 rst **Gjerrild Nordstrand (BK)**, 19/10 13 rst **Helgenæs (JTL)**, 10/11 18 rst **Stubbe Sø (PBP)**, 21/12 20 rst **Virup Skov (SDA)**, 22/12 11 rst **Salten Langsø (HP)** og 25/12 15 **Sejs (FN)**.

Total: 11965 (gengangere ikke frasorteret) Antal obs.: 247 Antal indsendere: 38 Antal lokaliteter: 76

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
528	293	3615	4148	2924	141	17	119	18	88	18	46

Figur 14. Fordeling af Lille Korsnæb (højre skala, n=12922) og Stor Korsnæb (venstre skala, n=593) i 2. halvår 1990 og 1. halvår 1991. Bemærk skalaforskell!

Stor Korsnæb (*Loxia pytyopsittacus*) 16680

Sidste efterårs store indtræk afspejler sig klart i forårets mange observationer, så atter i år sættes rekord. I første halvår blev der således set 389 fugle, mens det i efteråret kun blev til 4 fugle. Man skal dog være opmærksom på, at flere af fuglene kan være gengangere! Trækkets forløb i 2. halvår 1990 og 1. halvår 1991 fremgår af figur.

Trækket afsluttes i 1. halvdel af april. Der foreligger en serie på 11 obs fra Gjerrild Nordstrand i perioden 2/3 - 14/4 på ialt 146 fugle varierende mellem 12/3 45! (RD, HC) og 14/4 1 sy (RD).

Øvrige obs: **Salten Langsø**: 10/1 2 rst (HP), 13/1 15 rst (SS), 27/1 10 rst (HP), 29/1 4 rst (GG), 16/2 23 rst (OGJ), 22/2 4 rst (GG). **Stubbe Sø**: 24/2 2 han + 1 hun (OGJ, SS), 3/3 2 rst (PBP). Desuden: 23/1 16 rst, 24/2 9 rst **Salten Næs** (LB), 1/1 3 rst **Kysing Næs** (OGJ), 29/1 10 rst **Grenå** (JNK), 31/1 20 rst **Ørting Storskov** (SS), 2/2 40 rst og 17/3 13 rst **Øster Hede**, **Samsø** (SD), 26/2 14 rst **Åmølle** (EN), 5/3 2 rst **Falslev** (TN), 16/3 5 rst **Eldrup Skov** (FL), 17/3 7 rst **Issehoved** (SD), 22/3 6 N (SS) og 29/3 2 rst (FL) **Moegård Strand**, 15/4 1 rst **Ellemandsbjerget** (JTL). Og så efterfølgende: 12/5 12 N **Moegård Strand** (HP).

2. halvår er alle set på **Samsø**: 9/11 1 rst + 10/11 2 rst **Issehoved** samt 23/11 1 **Mårup Skov** (alle SD).

Total: 393 (?) Antal obs.: 38 Antal indsendere: 16

(Totalen er tilstræbt sorteret for gengangere).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
80	116	204	51	12	0	0	0	0	0	4	0

Korsnæb sp. (*Loxia* sp.)

Der foreligger 15 obs af min 579 uspecificerede korsnæb fra 2 indsendere.

Fra trækstederne: **Gjerrild Nordstrand** i perioden 27/3-30/3 ialt 475, **Gjerrild, Bakken** 27/3-28/3 ialt 20 og **Fornæs** 27/3-30/3 ialt 70 (alle JHK). Desuden 5-20 fugle fra 7 lokaliteter i perioden 22/2-28/9, flest 2/3 min 20 **Lystruphave**, 5/4 10-15 **Kalgård Sø** og 26/5 13 **Salten Langsø** (alle PL).

Karmindompap (Carpodacus erythrinus) 16790

Heller ikke i år blev det til nogle sikre ynglefund; men de syngende fugle kunne være y-fugle. Bemærk ellers den typiske optræden ved østvendte kyster og på øer.

Alle obs nævnes: **Gjerrild Nordstrand**: 20/5 4 V (HC), 24/5 1 han V + 1 V (RD), 8/6 1 2K han sy (FN) og 2/7 2 V + 3 sy (RD). **Totten, Anholt**: 26/5 1 sy, 28/5 1 ad han sy, 29/5 1 2K han sy, 30/5 4 trk, 2/6 1 sy, 3/6 1 sy, 6/6 3 og 9/6 4 trk, alle (CO). **Samsø**: 5/6 1 set + 2-3 sy **Nordsamsø** (LEB) og 8/6 1 sy **Kragemosen** + 1 sy **Issehoved** (begge SD). Øvrige: 8/6 1 **Nørre Sø**, **Rugård** (OF) og 13/7 1 han **Fornæs Fyr** (JNK).

Total: 31-34 Antal indsendere: 8 Antal obs.: 19

Dompap (Pyrrhula pyrrhula) 17100

Så går det igen nedad for arten, da der på trods af flere obs og flere indsendere er set over 160 fugle færre end i '90. Dette skyldes bl.a., at der ikke er set ret mange store flokke samt at der er meget få trækfugle fra **Gjerrild Nordstrand**.

Også i år få ynglefund: I alt 6 par, desuden er der 6 sy fugle fra 5 lokaliteter og en del andre sommerobs. En obs den 15/12 1 sy **Stubbe Sø** (LPJ) skyldes nok en fugl, der ikke har haft helt styr på den danske vinter.

Trækket ved **Gjerrild** blev på i alt 11 fugle i perioden 29/3-15/4: marts 7 og april 4. Endvidere en enkelt obs fra **Fornæs Fyr**: 27/3 32 Ø (JHK).

Årets flokke på 10 fugle eller derover: 12/1 15 **Ørum Å** (OJ), 27/1 10 **Søften** (SMJ), 30/3 14 **Gammel Estrup** (FR), 2/10 10 **Elløv Enge** (LPJ), 29/10 10 **Lystrup Å** (BRS) og 23/11 10 og 31/12 10 **Fussingø Skov** (begge TBA).

Total: 539 Antal indsendere: 26 Antal obs.: 178

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
96	31	89	50	25	8	22	22	27	50	35	89

Kernebidder (Coccothraustes coccothraustes) 17170

Året blev et meget dårligt år for "ringmærkerens mareridt", idet trækket, yngletallene samt flokkene svigtede totalt.

Yngel: **Fussingø Skov** 1 par (JP), **Alken Vig, Mossø** 1 par (JK), **Veng Sø** 1 par (JTL), 17/4 1 sy **Bøjstrup Skov** (LPJ) og 19/4 1 sy **Hammei ved kirken** (CH).

Træk: **Moesgård Strand**: 4/3 2 N (SS) og 17/3 1 N (JTL). **Gjerrild Nordstrand**: 22/3 1 V, 25/3 4 V, 26/3 5 Ø, 29/3 1 Ø, 13/4 3 Ø, alle (HC) og 9/5 1 trk (JDK). **Totten, Anholt**: 24/4 1 trk (CO).

De største flokke: 2/3 10 + 9/3 15, begge **Søften** og begge (SMJ), 23/2 8 **Højbjerg** (JOA) samt 24/12 8 **Brabrand Sø** (KEH).

Total: 101 Antal indsendere: 28 Antal obs.: 91

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
14	18	40	40	31	1	2	1	1	7	14	12

Laplandsværling (*Calcarius lapponicus*) 18470

Blot 8-9 fugle er det samme som de to foregående år. Ellers er forekomsterne både tids- og lokalitetsmæssigt ret typiske.

Alle nævnes: **Gjerrild Nordstrand**: 27/3 1 NØ (JTL), 26/4 1 NØ (HC, HP, GG), 6/5 1 trk (HC) + 1 rst (samme?) (RD) og 15/5 1 trk (HC). Øvrige: 25/3 1 rst **Øster Hedekrog, Samsø** (LEB), 9/11 1 indtrk **Issehoved, Samsø** (SD) og 29/12 2 rst **Alrø** (HP).

Snespurv (*Plectrophenax nivalis*) 18500

Lidt flere fugle end sidste år; men '91 var alligevel et dårligt år sammenlignet med '88 (515 fugle) og '89 (605). Bemærk at der er to indlandsfund i år, det ses ikke hvert år.

De sidste fugle i foråret forsvandt i slutningen af marts: 28/3 1 + 29/3 1 (samme?) **Totten, Anholt** (CO) og 29/3 1 N **Fornæs Fyr** (JNK).

Efterårets første fugle: 19/10 1 **Grenå** (JSP), 23/10 1 trk **Voer** (JSP) og 3/11 1 **Kysing Næs** (OGJ).

De største flokke: 31/1 + 3/2 68 **Alrø** (SS, FL), 24/2 35 **Alrø Poldkrog** (AJ, PT) og 24/11 25 **Besser Rev, Samsø** (SD).

Indlandsobs: 23/10 1 trk **Voer** (JSP) og 1/12 ca 5 h **Fårup** (JDK).

Total: 219 Antal indsendere: 14 Antal obs.: 35

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
70	108	18	0	0	0	0	0	0	2	59	30

Gulspurv (*Emberiza citrinella*) 18570

Så går det igen lidt op for Gulspurven, og vi har derfor en af de bedste totaler nogensinde for amtet; men tallet er dog alt for lille, når man tænker på, hvor almindelig arten er. Det eneste virkelighedsnære billede får vi fra ynglefugletællingerne, men det kniber gevaldigt med at få dem indrapporteret. Der er således kun indrapporteret sy fugle fra 2 (to!) indsendere.

Yngel: Ud over 28 sy fugle fordelt på 11 lokaliteter er der kun: 10 par **Spørring Ådal** (PT).

Træk: **Gjerrild Nordstrand** havde i perioden 23/3-6/5 54 trk fugle (HC, JHK, JSP) og 29/3 16 trk **Trøldhøj ved Gjerrild Fyr** (JHK). Øvrige: 29/3 8 N **Fornæs** (JHK) og 1/10 4 S **Splidholm** (PL).

Største flokke: 20/1 100 **Eskeplet, Sødringkær** (JP), 21/1 120 **Kolindsund** (FR), 8/10 80 **Norsminde Fjord** (JLY, FN), 15/12 150 **Eskeplet, Sødringkær** (JP) og 21/12 100 **Albæk Enge, Randers** (JP).

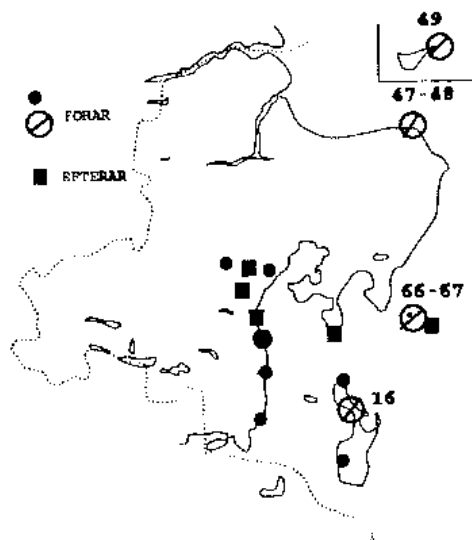
Total: 1530 Antal indsendere: 17 Antal obs.: 133

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
331	110	246	119	92	43	25	16	22	109	55	362

Hortulan (*Emberiza hortulana*) 18660

Et kanonår, der er det største i lokalrapportens historie. Dette skyldes især, at (CO) har obseret ret grundigt på **Anholt**, hvad der ser ud til at kunne betale sig.

Umiddelbart kan det godt se ud til, at mange af fuglene er gengangere; men da tallene varierer meget fra dag til dag, og Hortulanen er kendt som en flittig trækker, så anses fuglene for at være forskellige individer. Hortulanens forekomst i amtet har altid svinget meget, oftest fordi de gode træksteder (**Hjelm, Gjerrild m.fl**) sjældent bliver dækket lige godt fra år til år. Årets obs faldt alle inden for det normale (med apr-med jun).

Figur . Lokalteter med Hortulan 1972-1991 fordelt på forårstræk (cirkler) og efterårstræk (firkanter). Tallet angiver antallet af observerede fugle.

Alle nævnes: **Gjerrild Nordstrand**: 23/4 1 Ø (RD), 18/5 1 han sy (HC, RD) og 20/5 1 han sy SV (HC). **Norsminde Fjord**: 25/5 1 hun rst (GL, SS, OGJ). **Totten, Anholt**: 12/5 1 hun, 16/5 1 han + 1 hun, 17/5 1 han, 18/5 10, 19/5 1 han sy, 22/5 1, 24/5 5, 26/5 9, 27/5 2, 28/5 2, 3/6 1 og 6/6 1, alle rst og alle (CO).

Total: 40 Antal indsendere: 6 Antal obs.: 19

Nedenstående viser artens forekomst i amtet i årene 1970-91. Det skal bemærkes, at tallene fra '70-74 kun er ringmærkede fugle fra **Hjelm**, altså ingen oplysninger om rastende fugle. I 74 er der dog også oplysninger fra andre lokaliteter.

Årstotal	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	
Antal	3	1	9	1	14	36-38	14-16	1	1	0	1	2-3	0	25-29	0	30	0	4	4-5	0	4	40	
Hjelm	x	x	x	x	x	x	x							x									
Gjerrild						x						x				x		x	x			x	x
Anholt										x				x		x							x
Øvrige						x	x	x		x	x			x					x			x	x

Rørspurv (*Emberiza schoeniclus*) 18770

Nedgang i totalen i forhold til sidste år. Bemærk at der igen er indrapporteret efterårstræk med bl.a. en meget stor obs.

De bedste ynglelokaliteter (5 par eller derover): min 10 par **Bjerregrav Mose**, 5-10 par **Dronningborg Bredning** på nordsiden og på sydsiden, 5-10 par **Tjærby Enge** og 10-12 par **Vasen**, alle (JP). Desuden nævner (TBA), at han i perioden 6-19/6 har hørt arten 17 forskellige steder i **Bjerregrav Mose**.

Træk: **Gjerrild** havde få trækkende fugle i foråret? - dog dobbelt så mange som sidste år: I perioden 8/3-14/4 i alt 62 trk med største dag 12/3 20 V (HC). Fra **Moesgård** blev det til endnu flere fugle (74) på 3 obsdage: 11/3 17 N (FR), 14/3 6 N (FR) og 4/4 51 N (SS). **Fornæs**: 27/3 3 Ø (JHK).

Efterårstræk: 28/9 10 trk **Vesborg Fyr** (SD), 1/10 5 S **Splidholm** (PL) og 16/10 250 S **Helgenæs** (JTL).

Årets januar- og decemberfund: 12/1 3 **Hornbæk Enge ved Gudenåen** (JP, BK), 1/12 1 **Dronningborg Enge** (JP) og 24/12 1 **Grund Fjord** (FFA).

Total: 900 Antal indsendere: 24 Antal obs.: 110

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3	8	253	169	69	29	4	17	14	268	2	2

Kornværting (Bomlærke) (*Miliaria calandra*) 18820

Mere end en halvering i antallet af fugle i forhold til sidste år. Der mangler især tal fra **Kolindsund**, hvorfra der blot er 7 obs i år.

Yngel: I alt 50 sy hanner er blevet registreret. Desuden er der den 26/5 optalt 39 fugle, hvoraf de fleste nok er y-fugle, i **Nørre Djurs kommune** (JSP).

Træk: 20/5 1 V **Gjerrild Nordstrand** (HC) er så vidt det vides amtets første trk Bomlærke. Bomlærken er i øvrigt en sjælden trækfugl, da de danske fugle overvejende er standfugle, og Danmark udgør artens nordgrænse.

Flokke over 50 fugle: 3/1 124 **Mørke Kær** (JTL), 21/1 150 **Kolindsund** (OGJ, FR), 27/1 60 **Kolindsund** (CO), 15/2 80 **Grenå Havn** (CO) og 9/11 95 + 10/11 90, begge **Sangstrup Klint** og begge (HC).

Total: 918 Antal indsendere: 23 Antal obs.: 64

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
347	118	66	54	47	35	23	2	0	35	96	74

DYR I ÅRHUS AMT 1991

I 1991 har 40 personer sammen med fugleobservationerne indsendt observationer af andre dyr. De fleste oplysninger er om padder, krybdyr og pattedyr, men også planter (orkideer) og sommerfugleobs er indsendt. Her skal kun observationerne af Padder, Krybdyr og Pattedyr kommenteres.

Det er nu det 3. år, at DOF også indsamler obs af andet end fugle, og vi håber, at det må blive en fast tradition, når året er omme, at man sammen med fugleobservationerne indsender oplysninger til Faunakartoteket. I 1992 bedes man især notere alle dyrearter set på Hjarnø og Alrø, da ØBF har planer om at publicere et særn. fra hver af de to lokaliteter. Bemærk, at også ældre faunaoplysninger fra hele amtet modtages med tak.

Padder

Antal indrapporterede paddeobservationer er næsten fordoblet sammenlignet med 1990. Som det ses af tabellen er der flere interessante iagttagelser. Løvfrøen er hørt i 3 vandhuller i Moesgårdområdet, hvor arten er udsat. 3-4 Løgrøer er set og hørt i et vandhul ved Lyngsbæk på Mols, hvor arten ikke tidligere er kendt fra. Tunø bød på årets padde-hit, idet vi på en ØBF-lejr hørte Strandtudse, hvilket er en ny art for øen. Århus amts vandhulsrestaureringer på Tunø i de seneste år viser allerede nu positive resultater for padderne. Lille Vandsalamander er således registreret i flere vandhuller og Grønbroget Tudse to steder.

Krybdyr

Sidste års opfordring om at indsende oplysninger om Markfirben, der er i stor tilbagegang, har resulteret i 8 registreringer, alle på kystlokaliteter. Kun 3 observationer af Stålorn er ikke meget. Den ene endte formentlig sine dage som musvågeføde, for den blev set i fangerne på en Musvåge den 9. maj ved Gjerrild. Den sorte variant af Hugorm er igen set ved Gjerrild Nordstrand, men også, for første gang på Helgenæs. Endelig en eksotisk oplevelse. En fisker ved Brabrand Sø måtte for et kort øjeblik have følt sig hensat til en nordamerikansk sø, da han en dag tømte sin ruse, for til sin store overraskelse var der blandt Skaller og Ål også en skildpadde, en Røddret Terapin. Senere på året blev endnu et individ set/fanget i søen.

Pattedyr

I 1991 er der indrapporteret mange forskellige pattedyrarter og flere er repræsenteret i pæne antal. Her skal kun knyttes bemærkninger til de sjældnere og lidt mere usædvanlige iagttagelser. Men dermed ikke sagt at de almindelige arter ikke har interesse, for det har de så afgjort. En samlet oversigt ses i tabellen nedenfor.

På en gård i Søballe vest for Århus er der fanget to Langøret Flagermus. Iagttagelser på lokaliteten tyder på, at den huser ca. 15 dyr, men det undersøges nærmere i sommeren 1992. Et totaltal på 97 Egern er fint, og tyder på fortsat fremgang. Vi har også haft besøg af en Vaskehjørn om end under lidt usædvanlige omstændigheder. Den 30/3 blev en indslæbt med skib fra Sverige til Randers Havn, hvor den blev aflivet af Falck. Det er påfaldende så sjældent der ses Grævling, kun 4 stk blev det til. Bruden går ikke af vejen for større byttedyr. Det kunne ses d. 11/3, hvor en havde fanget en Halsbåndmus ved Moesgård Strand. I Frijsendal Bakker forsøgte en voksen Ilder at føre sin unge over en vej, hvorved ungen blev påkørt og dræbt af en bil. Ser vi bort fra de 40 Husmår, der er oplyst fra Erik Nielsen, så er det samlede antal at arten i 1991 ikke stort.

Og så til den helt store positive overraskelse i 1991. Det drejer sig om Odderen, der er set på ikke mindre end 5-6 lokaliteter, alle fra den nordlige del af amtet. Af disse observationer er et dyr set øst for Randers ved Randers Fjord nok det mest interessante, og det er der to grunde til. For det første er det flere år siden Odderen er set i dette område. Dernæst er spørgsmålet, om denne iagttagelse er første skridt til en kommende, sammenhængende odderbestand mellem Randersområdet og Midtdjursland som det er kendt fra ældre tid.

Odderen er således også registreret på en lokalitet på Djursland. Det bemærkes iøvrigt, at ingen af ovennævnte oplysninger er fra Axel Bo Madsens Odderundersøgelser i Århus amt i 1991.

Carsten Olsen har i perioden 22/3-21/5 optalt sæler på Anholt og sammenfignet antal observationer med forstyrrelser på deres rastepladser. Resultaterne viser med stor tydelighed, at sælerne er meget påvirket af den menneskelige aktivitet. Største antal Spættet Sæl var 90 stk d. 20-21/5 og for Gråsæl 5 stk d. 3/4. Omkring d. 4/10 blev en Spættet Sæl set i Gudenåen ved Bjerringbro, hvilket er meget langt fra artens vante omgivelser. Hjortebestandene er for Frijsenborg Skovdistrikt, via skytten, opgjort til: Krondyr 10-15, Sika 200 og Rådyr 500 stk. I Løvenholm Skov er der iagttaget 26 Krondyr d. 2/5 og 12 d. 24/11. På Tunø blev der set Rålam d. 8/6. Vi slutter med Marsvin. Det største dagsantal af arten blev set med 14 stk d. 26/7 sydvest for Anholt.

PADDER

Løvfør	3
Skrubtudse	6
Strandtudse	3
Grønbroget tudse	2
Butsnudet frø	14
Spidsnudet frø	4
Grøn frø	2
Stor vandsalamander	1
Lille vandsalamander	6

KRYBDYR

Markfirben	8
Skovfirben	7
Stålorm	3
Hugorm	7
Sort hugorm	2
Snog	10
Røddret terapin	2

Tabel 1. Padder i Århus amt 1991. Tallene angiver antal lokaliteter.

Tabel 2. Krybdyr i Århus amt. Tallene angiver antal individer.

PATTEDYR

Almindelig spidsmus	1	Husmår	53
Dværgspidsmus	1	Lækat	25
Vandspidsmus	4	Brud	6
Pindsvin	30	Ilder	6
Muldvarp	?	Mink	5
Vand-/Damflagermus	4	Mink/Ilder	1
Langøret flagermus	2	Grævling	4
Dværgflagermus	2	Odder	6-7
Sydflagermus	31	Vaskehjøm	1
Flagermus sp.	46	Krondyr	64
Hare	117	Sika	200
Egern	97	Rådyr	143
Rødmus	2	Spættet Sæl	112
Mosegris	?	Gråsæl	5
Brun rotte	4	Marsvin	54
Dværgmus (redfund)	1		
Skovmus	4		
Halsbåndsmus	4		
Ræv	42		

Tabel 3. Pattedyr i Århus amt 1991.

Jørgen Terp Lauersen, Østjysk Biologisk Forening
Engdalsvej 81B, 8220 Brabrand. Tlf. 86 26 12 96.

INDEX - numre henviser til sidetal.

- Aftenfalk 30
 Agerhøne 31
 Alk 56
 Alkefugl sp 56
 Allike 89
 Alm kjøve 49
 Alm ryle 39
 Alm. Skråpe 8
 Alpejernspurv 72
 Arktisk lomvie 56
 Atlingand 17
 Biæder 62
 Bjergand 19
 Bjergirisk 94
 Bjerglærke 65
 Bjergvipstjert 68
 Blandingskrage 90
 Blisgås 12
 Blishøne 33
 Blå kærhøg 26
 Blåhals 73
 Blåmejse 85
 Bogfinke 91
 Bogfinke/Kvækerf. 92
 Bomlærke se Kornværling
 Bramgås 13
 Broget fluesnapper 84
 Brushane 39
 Bynkefugl 74
 Bysvale 66
 Digesvale 65
 Dobbeltbekkasin 41
 Dompap 97
 Drosselrøtsanger 79
 Duchøg 27
 Dværgfalk 30
 Dværgmåge 49
 Dværgryle 38
 Dværgr./Temminksr. 38
 Dværgerne 55
 Edrefugl 19
 Engpiber 67
 Engsnarre 32
 Enkeltbekkasin 40
 Fasan 32
 Fiskehejre 9
 Fiskeørn 29
 Fjeldvåge 28
 Fjordterne 53
 Fjord/Havterne 34
 Flodsanger 78
 Fløjlsand 20
 Fuglekonge 83
 Fyrremejse 85
 Gransanger 82
 Gravand 14
 Græshoppesanger 77
 Grønbenet rørhøne 32
 Grønirisk 92
 Grønsisken 93
 Grønspætte 62
 Grå fluesnapper 83
 Gråand 16
 Grågås 12
 Gråkrage 90
 Gråmåge 52
 Gråsisken 94
 Gråspurv 91
 Gråstr.lappedykker 6
 Gul vipstjert 68
 Gulbug 79
 Gulirisk 92
 Gulspurv 98
 Gærdesanger 80
 Gærdesmutte 71
 Gøg 59
 Halamejse 84
 Havesanger 81
 Havlit 20
 Havterne 54
 Havørn 25
 Hedehøg 27
 Hedelærke 64
 Hede/steppchøg 27
 Hjejle 36
 Hortulan 99
 Huldue 58
 Husrødstjert 73
 Husskade 88
 Hvepsevåge 24
 Hvid stork 10
 Hvid vipstjert 69
 Hvidbrystet præst. 36
 Hvidklire 44
 Hvidsisken 95
 Hvidvinget Korsnæb 95
 Hvinand 21
 Hærfugl 62
 Hættemåge 50
 Isfugl 61
 Islandsk ryle 37
 Isl. rødben 44
 Islom 5
 Ital. gul vipstjert 68
 Jernspurv 71
 Kanadagås 13
 Karmindompap 97
 Kernebider 97
 Kirkeugle 59
 Klyde 34
 Knarand 15
 Knopsvane 11
 Knortegås sp 14
 Kongcederfugl 20
 Kongørn 29
 Kornværling 100
 Korsnæb sp. 96
 Kortnæb. Gås 12
 Kortfået træløber 86
 Krikand 15
 Krumnæb. ryle 38
 Kvækerfinke 92
 Kærnebider 97
 Kærsanger 78
 Landsvale 65
 Laplandsværling 98
 Lille Flagspætte 63
 Lille fluesnapper 84
 Lille kobbersnepe 42
 Lille kjøve 49
 Lille korsnæb 95
 Lille lappedykker 6
 Lille præstekrave 34
 Lille regnspøve 43
 Lille skallesluger 21
 Lille/stor Skrigeørn 29
 Lom sp 6
 Lomvie 56
 Lunde 57
 Lysbuget knortegås 13
 Lærkefalk 31
 Lærke/Aftenfalk 30
 Løvsanger 82
 Mallemuk 8
 Mandarinand 15
 Markpiber 66
 Mellemkjøve 49
 Misteldrossel 77
 Mosehornugle 60
 Mudderklire 47
 Munk 81
 Mursejler 60
 Musvit 85
 Musvåge 28
 Mørkb. Knortegås 14
 Natravn 60
 Nattergal 72
 Natugle 59
 Nordisk lappedykker 7
 Nøddekrige 89
 Odinshane 48
 Pibeand 15
 Pibesvane 11
 Pirol 87
 Plettet rørvagtel 32
 Polarlomvie 56
 Pungmejse 86
 Purpurhejre 10

- Ravn 90
 Ride 52
 Ringdrossel 74
 Ringdue 58
 Rovterne 53
 Rustand 14
 Rød glente 25
 Rødben 44
 Rødhals 72
 Rødr. tornskade 87
 Rødstjert 73
 Rødstrubet Lom 5
 Rødstrubet Piber 67
 Rødtop. Fuglekonge 83
 Rørdrum 9
 Rørhøg 26
 Rørsanger 79
 Rørspurv 99
 Råge 89
 Sandløber 37
 Sandterne 53
 Sangdrossel 76
 Sanglærke 64
 Sangsvane 11
 Savisanger 78
 Sildemåge 51
 Silkehale 70
 Sivsanger 78
 Sjagger 75
 Skarv 8
 Skeand 17
 Skovhomugle 60
 Skovpiber 66
 Skovsanger 81
 Skovskade 88
 Skovsneppe 42
 Skovspurv 91
 Skrigørn sp 29
 Skægmejse 84
 Skærpiber 67
 Slangeørn 26
 Slørugle 60
 Smålom 5
 Snespurv 98
 Solsort 75
 Sort glente 25
 Sort stork 10
 Sort svane 11
 Sortand 20
 Sortgrå ryle 39
 Sorth. lappedykker 7
 Soriklire 44
 Sortkrage 90
 Sortmejse 85
 Sortryg. hvid vip. 69
 Sortspætte 62
 Sortstrubet bynkef. 74
 Sortstrubet lom 5
 Sortterne 55
 Spidsand 16
 Splitterne 53
 Spurvehøg 27
 Spætmejse 86
 Stenpikker 74
 Stenvender 48
 Stepphøg 27
 Steppehøne 58
 Stillits 93
 Stor flagspætte 63
 Stor kobbersneppe 42
 Stor korsnæb 96
 Stor præstekrave 35
 Stor regnspeve 43
 Stor skallesluger 22
 Stor stormsvale 6
 Stor tornskade 87
 Storkjove 49
 Storlom 6
 Stormmåge 50
 Strandhjejle 36
 Strandskade 33
 Stær 90
 Sule 8
 Sumpmejse 85
 Svalklire 46
 Svartbag 52
 Sædgås 12
 Søkonge 57
 Sølvmåge 51
 Taffeland 17
 Tejst 57
 Temmincksryle 38
 Thorshane 48
 Tinksmed 46
 Topmejse 85
 Toplærke 63
 Toppet Lappedykker 6
 Toppet Skallesluger 22
 Topskarv 9
 Tomirisk 93
 Tomsanger 80
 Trane 33
 Tredækker 42
 Troland 18
 Træløber 86
 Turteldue 58
 Tyrkerdue 58
 Tårnfalk 30
 Vagtel 32
 Vandrefalk 31
 Vandrikse 32
 Vandstær 71
 Vendehals 62
 Vibe 37
 Vindrossel 76

FORKORTELSER

Forkortelser anvendt i rapporten:

pull = pullus, dvs fra klækning til opnåelse af flyveevne.

juv = juvenil, dvs fra første rigtige fjerdragt til gennem kropsfjærfældning opnået første vinterdragt.

imm = immature, dvs ikke-ynglende fugle fra første vinterdragt til kønsmodenhed.

subad = subadult, dvs en ynglende fugl, der endnu ikke har opnået fuldt udfarvet voksendragt. De store måger f.eks. kan yngle med brune fjer i dragten.

ad = adult, dvs kønsmoden fugl i fuldstændig voksendragt.

1K, 2K osv = alder i kalenderår. En fugl er i sit 1. kalenderår fra klækningen til førstkomne nytår, derefter i 2. kalenderår hele næste år osv. Se også DOFT 74 årg. 1980 s. 89, om aldersangivelser i foreningens publikationer.

vdr = vinterdragt **h** = hørt **ret** = returtræk **rmk** = ringmærket

sdr = sommerdragt **trk** el **T** = trækkende **rst** el. **R** = rastende

odr = overgangsdragt **trkf** = trækforsøg **fou** el. **F** = fouragerende

sy = syngende **indtrk** = indtrækkende **ex** = exemplarer

plt = plantage **o** = over **obs** = observation **medd** = meddelt

N, Ø, S, V, SV, NNØ osv. = trækretning mod det pågældende verdenshjørne.

pri = primo, dvs dagene fra d. 1. til d. 10 i måneden.

med = medio, dvs. dagene fra d. 11 til d. 20. i måneden.

ult = ultimo, dvs. dagene fra d. 21 til d. 31 i månedene.

Bemærk at vi ikke anvender punktum efter ovennævnte forkortelser, da dette ville medføre for mange prikker i rapporten.

MEDARBEJDERE VED RAPPORTEN

John Andersen (JOA), Højmarkvej 22, 8270 Højbjerg (Svaner, Gæs, Svømmeænder).

Henning Ettrup, Trygsvej 5, 8230 Åbyhøj (Redaktion, Lommer, Drosler, Bogfink-Korsnæb)

Keld Henriksen, Kærvej 17, 8230 Åbyhøj (Lappedykkere).

Carsten Høeg, Vadstedvej 191, 8450 Hammel (Kjover, Måger, Terner, Karminompap-Bomlærke).

Lars P. Johansson, Balevej 10, Ommestrup, 8544 Mørke (Redaktion).

Johnny Kahlert, Spøbjergvej 10, 8220 Brabrand (Dykænder).

Benny Kristensen, Skyttegade 5, 8900 Randers (Lærker-Vipstjerter).

Peter Lange, Jeksenvej 108, 8464 Galten (Redaktion, Musvåge-Vandrefalk, Alkefugle, Silkehalc-Stenpikker, Pirol, Tornskader, Stær).

Arne Bo Larsen, Axel Munchsvej 67, 8550 Ryomgård (Hvepsevåge-Spurvehøg).

Jørgen Terp Laursen, Engdalsvej 81B, 8220 Brabrand (Pattedyr, Krybdyr, Padder).

Anders H. Madsen, Bispevej 37P, 8260 Viby J (Høns, Traner, Duer, Kragefugle excl. Ravn)

Klaus Mortensen, Sdr. Ringgade 2, st. 8000 Århus C (Gøg, Ugler, Natravn, Mursejler, redaktion).

Jørgen Pagter, Valløvej 4, 8900 Randers (Sangere).

Jørn Pedersen, Pal.-Müllersvej 215, 8200 Århus N (Brushane-Thorslane).

Birger Rasmussen, Nørreådalsvej 6, Venning, 8900 Randers (Stormfugle, Skarver, Storkefugle).

Bo Ryge Sørensen, Søholt Alle 26, 8600 Silkeborg (Skrigefugle, Spætter).

Peter Terndrup, Ågade 18, Spørring, 8380 Trige (Mejser, Ravn).

Jesper Windeløv, Fåborggade 19B, 3 th., 8000 Århus C (Strandskade-Alm. ryle).

BIDRAGYDERE TIL FUGLE I ÅRHUS AMT 1991

Sorteret alfabetisk efter første bogstav i initial. For bosiddende i Århus nævnes intet bynavn.

ABL	Arne Bo Larsen, Ryomgård	JTL	Jørgen Terp Laursen, Brabrand
AHM	Anders H. Madsen, Stavtrup	JW	Jesper Windeløv
AJ	Allan Janniche, Viby J	JøP	Jørn Pedersen
AJE	Arve Jensen, København	KEH	Keld Henriksen, Åbyhøj
ASJ	Allan Skovgård Jensen, Randers	KES	Knud E. Stjerne, Samsø
BEH	Bent Hansen, Viby J	KIH	Kirsten Hedin, Støvringgård Kloster
BK	Benny Kristensen, Randers	LB	Lars Borup, Brabrand
BLA	Berit Lanther, Hadsten	LEB	Leif Brauer, Skodsborg
BRA	Birger Rasmussen, Venning	LJ	Lars Jühler, Linå
BRS	Bo Ryge Sørensen, Silkeborg	LLH	Lars C. Lund Hansen, Gram, Stilling
CH	Carsten Høeg, Hammel	LPJ	Lars P. Johansson, Ommestrup
CHL	Christian Lange	LTP	Lars Tom-Petersen, Randers
CO	Carsten Olsen, Haderslev	LUR	Lars Ulrik Rasmussen, Foldby
CSS	Carsten S. Sørensen, Hobro	MD	Mark Desholm
DOF	Turreferater og Fra Felten i Sørvn samt Siden sidst i FUGLE	MR	Marianne Rasmussen, Højbjerg
EBU	Erik Buchwald, Albertslund	MS	Michael Schwalbe, Silkeborg
EH	Erik Hørning	NH	Niels Hannow, Søvind
EJJ	Else Juul Jensen, Brabrand	NJL	Niels Jørgen Larsen, Ørum pr.Tjele
EN	Erik Nielsen, Randers	NPB	Niels Peter Brøgger, Ikast
ER	Esther Ranch, Kastbjerg	NW	Nick Wrigley, Risskov
ET	Eigil Thomasen, Ringkøbing	OF	Ole Frederiksen, Ålsrode
FAJ	Finn A. Jensen	OGJ	Ole Gylling Jørgensen, Malling
FF	Finn Frandsen	OJ	Ole Jensen, Kolt
FFA	Flemming Falk, Floes	OL	Ole Lilleør, Brabrand
FL	Flemming Lundberg, Viby J	PBP	P.B.Petersen, Grenå
FN	Flemming Nielsen, Århus N	PL	Peter Lange, Stjær Bakker
FR	Frits Rost, Århus V	PMC	Patrick McDonald, Silkeborg
GG	Georg Guldvang, Silkeborg	PNN	Peder Nygaard Nielsen, Børkop
HC	Hans Christophersen, Skørping	PR	Preben Ranch, Kastbjerg
HE	Henning Ettrup, Åbyhøj	PT	Peter Terndrup, Spørring
HEJ	Hans Erik Jensen, Lemming	PTO	Peter Tougård, Silkeborg
HJE	Henrik Jepsen, Århus C	RD	Rolf Danielsen, Risskov
HLL	Henning Lykke Larsen, Risskov	ROC	Rolf Christensen, Skagen
HLY	Henning Lyrum, Brabrand	SBN	Stig Bachmann Nielsen, Århus V
HP	Hans Pinstrup, Horsens	SD	Svend Dybkjær, København NV
IBG	Inge B. Gudnitz, Ikast	SDA	Søren Dalgaard, Skødstrup
IZN	Ivan Zink-Nielsen, Højbjerg	SH	Søren Højager, Mundelstrup
JB	Jørgen Ballegård, Bryrup	SMJ	Svend Møller Jensen, Søften
JDK	Jan Drachmann Kristensen, Mundelstrup	SP	Stefan Pihl
JFT	Jens Fromsejer Thomsen, Roskilde	SS	Søren Skrifer
JG	Jens Gregersen, Naturreservatet Vorsø	TB	Torben Bøgeskov, Brabrand
JH	John Hansen, Mårslet	TBA	Thorsten Balsby, Risskov
JHK	Jens Hasager Kirk, Tarm	TBB	Thomas Bregnballe, Risskov
JK	Jens Kirkeby, Ry	TBH	Thor Bue Hansen
JLY	Jørn Lykkegård	TKC	Thomas Kjær Christensen
JNK	Jesper Nelby Kristiansen, Odense V	TN	Torben Nielsen, Hadsund
JOA	John Andersen, Højbjerg	ØBF	Turreferater og Naturlimt i GEJRFUG- LEN, ØBF's blad
JOK	Johnny Kahlert, Brabrand		
JOS	Jens Otto Svendsen		
JP	Jørgen Pagter, Randers		
JPL	Jens Peter Lomholt, Feldballe		
JRA	Jørgen Ravn, Århus V		
JSP	Jens S. Pedersen, Randers		

